

Hogeschool Leiden

**Onderwijs- en examenregeling 2016-2017
van Bacheloropleiding Biologie en medisch laboratoriumonderzoek**

CROHO-nummer 34397

Graad: Bachelor of Science

De Onderwijs- en examenregeling (OER) van een opleiding is onderdeel van het opleidingsspecifieke deel van het Studentenstatuut van Hogeschool Leiden en gebaseerd op artikel 7.13 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW).

Het algemene en voor alle bacheloropleidingen geldende gedeelte van deze OER is vastgesteld door het College van Bestuur op 20 juli 2016 na instemming van de Gezamenlijke Vergadering op 4 juli 2016.

Het opleidingsspecifieke gedeelte van deze OER voor de bacheloropleiding Biologie en medisch laboratoriumonderzoek is door het College van Bestuur vastgesteld op 20 juli 2016 na advies van de opleidingscommissie uitgebracht op 20 mei 2016 en na instemming van de Gezamenlijke Vergadering op 4 juli 2016.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Algemeen	4
Artikel 1.1 Begripsbepalingen	4
Artikel 1.2 Reikwijdte van de regeling	7
Artikel 1.3 Vaststelling en wijziging van de regeling	8
Hoofdstuk 2 Vooropleiding, Toelatingseisen en Vrijstellingen	9
Artikel 2.1 Vooropleidingseisen	9
Artikel 2.2 Buitenlandse vooropleiding	9
Artikel 2.3 Eisen werkkring deeltijd	10
Artikel 2.4 Toelatingsonderzoek	10
Artikel 2.5 Toelating duaal onderwijs, eisen werkkring	11
Artikel 2.6 Toelating, overige inschrijfvoorwaarden en uitschrijven	11
Artikel 2.7 Geen toelating op grond van ongeschiktheid	12
Hoofdstuk 3 Onderwijsprogramma	13
Artikel 3.1 Doelstelling van de opleiding	13
Artikel 3.2 Inrichting van de opleiding	13
Artikel 3.3 Samenstelling van de propedeutische fase	13
Artikel 3.4 Samenstelling van de postpropedeutische fase (hoofdphase)	14
Artikel 3.5 Samenstelling Associate-degreeprogramma	14
Artikel 3.6 Minor	14
Artikel 3.7 Honoursprogramma Hogeschool Leiden	14
Artikel 3.8 Algemene bepalingen over het onderwijsprogramma	15
Artikel 3.9 Auteursrecht studenten	15
Artikel 3.10 Studenten met een functiebeperking	15
Artikel 3.11 Studenten die topsport beoefenen	16
Artikel 3.12 De student als topondernemer	17
Hoofdstuk 4 Examens en getuigschriften	19
Artikel 4.1 De examens van de opleiding	19
Artikel 4.2 Toekenning graden	19
Artikel 4.3 Getuigschriften	20
Artikel 4.4 Afgifte getuigschriften	20
Artikel 4.5 Verklaring bij vertrek	21
Hoofdstuk 5 Toetsing en beoordeling	22
Artikel 5.1 Toetsing binnen de opleiding	22
Artikel 5.2 Frequentie van toetsing, toetsrooster en toetsregels	22
Artikel 5.3 Mondelinge toetsing	23
Artikel 5.4 Volgorde van toetsen en tentamens	23
Artikel 5.5 Vrijstelling van het afleggen van toetsen en tentamens	24
Artikel 5.6 Beoordeling van toetsen/tentamens, toekenning van studiepunten (EC)	25
Artikel 5.7 Geldigheidsduur van beoordelingen	26
Artikel 5.8 Registratie en bekendmaking van gekregen beoordelingen en behaalde studiepunten (EC)	27
Artikel 5.9 Inzagerecht en bewaring	27
Artikel 5.10 Onregelmatigheden, fraude en plagiaat	28
Hoofdstuk 6 Studieloopbaanbegeleiding en studieadvies	31
Artikel 6.1 Studieloopbaanbegeleiding	31
Artikel 6.2 Studieadvies	31
Artikel 6.3 Bindend studieadvies	32
Artikel 6.4 Voorwaarden bindend studieadvies	32
Artikel 6.5 Doorstroom van propedeutische fase naar postpropedeutische fase	34
Artikel 6.6 Verwijzing in de postpropedeutische fase	34

Hoofdstuk 7 Examencommissie	35
Artikel 7.1 Instelling examencommissie, benoeming examinatoren	35
Artikel 7.2 Taken en bevoegdheden examencommissie	36
Artikel 7.3 Samenstelling, verzoeken aan en beslissingen van examencommissie	37
Hoofdstuk 8 Rechtsbescherming	38
Artikel 8 Rechtsbeschermingsmogelijkheden	38
Hoofdstuk 9 Slot- en invoeringsbepalingen	39
Artikel 9.1 Onvoorziene gevallen	39
Artikel 9.2 Overgangsbepalingen	39
Artikel 9.3 Bekendmaking van de regeling	39
Artikel 9.4 Citeertitel, inwerkingtreding	39
<u>BIJLAGEN</u>	
Bijlage A Competenties van de opleiding	40
Bijlage B1 Onderwijsprogramma's propedeutische fase	54
Bijlage B2 Onderwijsprogramma's postpropedeutische fase	57
Bijlage C Keuzedeel: aanbod opleidingsminoren, onderwijsprogramma en eisen per minor, rol examencommissie m.b.t. minoren	71
Bijlage D Regels met betrekking tot horen door de examencommissie	76
Bijlage E Regels met betrekking tot de goede gang van zaken tijdens toetsen en tentamens	77
Bijlage F Overgangsregeling	79

HOOFDSTUK 1: ALGEMEEN

ARTIKEL 1.1 BEGRIPSBEPALINGEN

In deze regeling wordt verstaan onder:

- **afsluitend examen:** het examen dat leidt tot een bachelorgetuigschrift;
- **afstudeerrichting:** specialisatie binnen de opleiding als bedoeld in artikel 7.13 van de WHW, niet zijnde een associate-degreeprogramma of een minor. Dit deel van de bacheloropleiding draagt bij aan de generieke of specifieke competenties van de opleiding, gericht op verdieping in een bepaalde richting van de opleiding of het werkveld;
- **Awb:** Algemene wet bestuursrecht;
- **Associate degree- programma:** programma als bedoeld in artikel 7.8a van de WHW met een studielast van ten minste 120 studiepunten. Een Associate degree is een tussenniveau in het hoger beroepsonderwijs tussen mbo niveau 4 en hbo-bachelor;
- **beoordeling:** de vaststelling door een examinerator in welke mate de student of extraneus heeft voldaan aan de eisen die voor een bepaalde onderwijseenheid of bepaald onderdeel daarvan zijn geformuleerd;
- **bindend studieadvies (BSA):** studieadvies, waaraan een bindende afwijzing als bedoeld in artikel 7.8b, derde lid, van de WHW, is verbonden voor de betreffende opleiding, dan wel voor de opleidingen waarmee de betreffende opleiding een gemeenschappelijke propedeuse heeft;
- **college van beroep voor de examens:** college van beroep voor de examens, bedoeld in artikel 7.60 tot en met 7.63 van de WHW en artikel 8.17 van het Studentenstatuut Hogeschool Leiden. Bij dit college kunnen studenten in beroep gaan tegen onder andere beslissingen van de examencommissie of een examinerator;
- **College van Bestuur:** bestuur van de Stichting Hogeschool Leiden, tevens instellingsbestuur van Hogeschool Leiden;
- **competentie:** een integraal geheel van beroepskennis, -houding en -vaardigheden dat nodig is om binnen relevante beroepscontexten adequaat te kunnen functioneren;
- **contactuur:** klokuur waarop onderwijs geroosterd is onder begeleiding van een docent, of een klokuur waarop een toets of tentamen geroosterd is;
- **cluster:** organisatorische eenheid van Hogeschool Leiden bestaande uit meerdere opleidingen waarbinnen tevens contractactiviteiten en onderzoek plaatsvinden;
- **CROHO:** Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs, waarin alle opleidingen zijn vermeld, die, indien met goed gevolg zijn afgelegd, een officieel getuigschrift in de zin van de WHW opleveren met de daarbij behorende graad (Associate degree, Bachelor of Master);
- **deeltijdse opleiding:** opleiding die zodanig is ingericht dat rekening is gehouden met de mogelijkheid dat de student ook in beslag kan worden genomen door andere werkzaamheden dan onderwijsactiviteiten;
- **duale opleiding:** opleiding die zo is ingericht dat het volgen van het onderwijs gedurende één of meerdere periodes wordt afgewisseld met beroepsuitoefening in verband met dat onderwijs. De opleiding bestaat uit een onderwijs- en een beroepsuitoefeningsdeel, waarbij het beroepsuitoefeningsdeel onderdeel is van het studieprogramma van de opleiding, zoals opgenomen in de bijlagen;
- **DUO:** Dienst Uitvoering Onderwijs;
- **eindkwalificaties:** competenties en kwalificaties waarover een student moet beschikken wanneer de student de opleiding met goed gevolg heeft afgerond;
- **ELO:** elektronische leeromgeving/ beveiligd netwerk binnen de hogeschool waarop informatie met betrekking tot de opleiding te vinden is;
- **European Credit (EC) / studiepunten:** de eenheid voor de berekening van de studielast als bedoeld in artikel 7.4 van de WHW waarbij 1 studiepunten (EC) gelijk is aan 28 uren studie. Studiepunten worden toegekend, indien het tentamen van de onderwijseenheid met goed gevolg is afgelegd;
- **EVC:** erkenning van eerder verworven competenties;

- **EVC-procedure:** procedure die wordt uitgevoerd door een door Hogeschool Leiden erkende organisatie, niet zijnde een opleiding of een examencommissie van Hogeschool Leiden zelf, om op basis van deugdelijk onderzoek te komen tot erkenning van eerder verworven competenties en het waarderen van kennis en vaardigheden die buiten het onderwijs zijn opgedaan, van een persoon die niet als student of extraneus bij de opleiding is ingeschreven;
- **examen:** het geheel van de met goed gevolg afgelegde tentamens van de tot een opleiding, een associate-degreeprogramma of een propedeutische fase van een opleiding behorende onderwijseenheden. Het examen kan tevens een aanvullend onderzoek omvatten dat door de examencommissie zelf wordt verricht;
- **examencommissie:** de examencommissie is het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de onderwijs- en examenregeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad;
- **examinator:** degene die ingevolge artikel 7.12c WHW door de examencommissie is aangewezen voor het afnemen van één of meer tentamens of onderdelen daarvan en het vaststellen van de uitslag daarvan, niet zijnde een student of extraneus;
- **extraneus:** degene die door de instelling is ingeschreven als extraneus als bedoeld in de artikelen 7.32 en 7.36 van de WHW voor een opleiding die voltijds of deeltijds is ingericht;
- **fraude:** elk handelen of nalaten, waarvan een student wist of behoorde te weten, dat het op de juiste wijze vormen van een oordeel over iemands kennis, inzicht, vaardigheden, competenties, (beroeps)houding, reflectie bij het vaststellen van de uitslag van tentamens of onderdelen daarvan geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt.
- **functiebeperking:** alle aandoeningen die chronisch van aard zijn en tot studievertraging (kunnen) leiden. Aandoeningen als een motorische of zintuiglijke handicap, psychische belemmeringen, een spraakstoornis, dyslexie, dyscalculie, een autismespectrumstoornis, AD(H)D en chronische ziekten mede daaronder begrepen;
- **getuigschrift:** het getuigschrift, inclusief bijlage (cijferlijst), en indien van toepassing een supplement;
- **gezamenlijke afstudeerrichting:** afstudeerrichting als bedoeld in artikel 7.3c van de WHW die door de hogeschool en een of meerdere Nederlandse of buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs gezamenlijk wordt verzorgd;
- **gezamenlijke opleiding:** opleiding als bedoeld in artikel 7.3c van de WHW die door de hogeschool en een of meerdere Nederlandse of buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs gezamenlijk wordt verzorgd;
- **Gezamenlijke Vergadering:** gezamenlijke vergadering als bedoeld in artikel 10.16b van de WHW, waarin leden van de ondernemingsraad en de studentenraad gezamenlijke medezeggenschap uitoefenen;
- **graad:** Het College van Bestuur verleent de graad Bachelor en de graad Master aan degene die met goed gevolg het afsluitend examen van een bacheloropleiding in het hoger beroepsonderwijs onderscheidenlijk het afsluitend examen van een masteropleiding in het hoger beroepsonderwijs heeft afgelegd;
- **hogeschool:** Hogeschool Leiden;
- **intranet:** beveiligd netwerk binnen de hogeschool waarop hogeschoolbrede informatie te vinden is;
- **Loket Rechtsbescherming Hogeschool Leiden:** faciliteit als bedoeld in artikel 7.59a van de WHW waar alle beroepen, bezwaren en klachten in het kader van de rechtsbescherming van een student ingediend worden.
- **major:** dat deel van de bacheloropleiding met een studielast van 210 studiepunten (EC) dat bijdraagt aan de ontwikkeling van de competenties van de bacheloropleiding, opgenomen in bijlage A;
- **minor:** een samenhangend verdiepend, verbredend of doorstroom keuzeprogramma dat gevolgd wordt in de postpropedeutische fase van de bacheloropleiding, niet zijnde een afstudeerrichting, met een studielast van 15 EC

of 30 EC, dat bijdraagt aan specifieke of generieke competenties. Het onderwijsprogramma van de minoren die de bacheloropleiding aanbiedt, is opgenomen in bijlage C;

- **NT2-diploma:** diploma van het officiële Staatsexamen Nederlands als tweede taal waarvan het programma II als richtlijn geldt voor de toelating tot het hoger onderwijs;
- **onderwijseenheid:** onderwijseenheid als bedoeld in artikel 7.3 van de WHW, die in samenhang met andere onderwijseenheden het onderwijsprogramma van de opleiding vormt en waaraan een tentamen is verbonden. Een onderwijseenheid kan betrekking hebben op een praktische oefening;
- **onderwijsmanager:** hoofd van een of meerdere opleidingen binnen een cluster van de hogeschool;
- **onderwijsprogramma:** het samenhangend geheel van onderwijseenheden dat verzorgd wordt door de opleiding die een student volgt;
- **onderwijsweek:** week waarin onderwijsactiviteiten zijn geprogrammeerd, waaronder tevens begrepen: tentamens en toetsen;
- **onregelmatigheid:** het zich niet houden door de student aan de regels voor goede gang van zaken bij toetsing en tentaminering, opgenomen in bijlage E, dan wel het zich schuldig maken aan fraude of plagiaat;
- **opleiding:** bacheloropleiding als bedoeld in artikel 7.3a, tweede lid, onder a, van de WHW;
- **opleidingscommissie:** adviescommissie als bedoeld in artikel 10.3c van de WHW;
- **penvoerder:** persoon of organisatie die de correspondentie rond een project voert en daarmee optreedt als aanspreekpunt;
- **plagiaat:** het nagenoeg letterlijk overnemen van delen van andermans werk of ideeën, zonder aan te geven dat het andermans woorden zijn of zonder het vermelden van vindplaats van het stuk (schending van intellectueel eigendom), zoals nader toegelicht in deze regeling;
- **postpropedeuse:** fase van de opleiding direct volgend op de propedeuse;
- **praktische oefening:** onderwijseenheid als bedoeld in artikel 7.3, tweede lid, van de WHW, waarin de nadruk ligt op praktische voorbereiding op de beroepsuitoefening en op de beroepsuitoefening in verband met het onderwijs in een duale opleiding, voor zover deze activiteiten onder begeleiding van de hogeschool plaatsvinden. Een praktische oefening kan worden vormgegeven in een project;
- **propedeuse:** propedeutische fase van de opleiding als bedoeld in artikel 7.8 van de WHW met een studielast van 60 studiepunten (EC) waaraan een propedeutisch getuigschrift is verbonden;
- **schriftelijk:** slaat op handgeschreven of gedrukte teksten, zowel in digitale als in analoge vorm, mits er in deze regeling of bij of krachtens het studentenstatuut ter zake geen uitzondering op deze definitie is gemaakt;
- **student:** degene die voor een opleiding als student als bedoeld in artikel 7.32 van de WHW door de hogeschool is ingeschreven;
- **Studentenstatuut Hogeschool Leiden:** statuut als bedoeld in artikel 7.59 van de WHW waarin de rechten en plichten van studenten staan vermeld. Het studentenstatuut bestaat uit een instellingsspecifiek en een opleidingsspecifiek deel;
- **studieadvies:** advies als bedoeld in artikel 7.8b van de WHW dat door de opleiding aan het eind van het eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase van een opleiding aan de student over de voortzetting van zijn studie binnen of buiten de bacheloropleiding wordt uitgereikt. Naast het advies aan het eind van het eerste jaar van inschrijving kan een studieadvies worden uitgebracht aan de student zolang het propedeutisch examen niet is behaald. Aan dit advies kan een bindende afwijzing (een bindend studieadvies) verbonden zijn;
- **studiejaar:** het tijdvak dat aanvangt op 1 september en eindigt op 31 augustus van het daaropvolgende jaar. De studielast van een studiejaar bedraagt 60 studiepunten (EC) oftewel 1680 uren studie;

- **studieloopbaanbegeleider:** degene die namens de opleiding is aangewezen om studieloopbaanbegeleiding voor studenten te verzorgen;
- **studieloopbaanbegeleiding:** de studiebegeleiding van de student waarbij aandacht is voor de studie, keuze- en planningsprocessen, gericht op een effectieve studievoortgang;
- **studiepunt / European Credit (EC):** de eenheid voor de berekening van de studielast als bedoeld in artikel 7.4 van de WHW, waarbij 1 studiepunt (EC) gelijk is aan 28 uren studie. Studiepunten worden toegekend, indien het tentamen van de onderwijseenheid met goed gevolg is afgelegd;
- **supplement bij getuigschrift:** document, bedoeld in artikel 7.11 van de WHW, dat voldoet aan het Europees vastgesteld format, dat wordt toegevoegd aan het getuigschrift, met uitzondering van een propedeutisch getuigschrift en een getuigschrift van een associate-degreeprogramma, en waarin staat vermeld: de aard, het niveau, de context, de inhoud en de status van de opleiding;
- **tentamen:** een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van een student waarvan de uitkomst als beoordeling door een examinator wordt vastgesteld en dat de afsluiting vormt van een onderwijseenheid. Een tentamen kan bestaan uit een of meerdere toetsen;
- **toets:** onderdeel van een tentamen. Aan een toets wordt een beoordeling door een examinator verbonden en wordt beoordeeld of een student de benodigde kennis, bepaald inzicht, bepaalde vaardigheden of competenties bezit behorende bij een deel van een onderwijseenheid;
- **voltijdse opleiding:** opleiding die is ingericht zonder dat rekening is gehouden met het verrichten van andere werkzaamheden dan onderwijsactiviteiten;
- **vrijstelling:** vrijstelling voor het afleggen van één of meer toetsen of tentamens, dit ter beoordeling aan de examencommissie, op grond van eerder met goed gevolg afgelegde tentamens of examens in het hoger onderwijs, of op grond van buiten het hoger onderwijs opgedane kennis en vaardigheden, al dan niet aangetoond door middel van een EVC-procedure;
- **werkdagen:** maandag tot en met vrijdag, met uitzondering van nationale feestdagen en roostervrije dagen;
- **WHW:** Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

ARTIKEL 1.2 REIKWIJDTE VAN DE REGELING

1. Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de bacheloropleiding Biologie en medisch laboratoriumonderzoek verder te noemen: de opleiding
2. Deze regeling is van toepassing op alle studenten die op enig moment gedurende de looptijd van deze regeling, studiejaar 2016-2017, zijn ingeschreven bij de opleiding, en op de personen die gedurende de looptijd van de regeling verzoeken om toegelaten te worden tot de opleiding. Tevens is deze regeling van toepassing op extraneï die op grond van hun inschrijving het recht hebben om deel te nemen aan een examen van de opleiding dan wel aan toetsen en tentamens daarvan.
3. Deze regeling is van toepassing op een gezamenlijke opleiding, indien de opleiding hiervan deel gaat uitmaken, tenzij in de overeenkomst die aan de gezamenlijke opleiding ten grondslag ligt anders is bepaald.
4. Indien binnen de opleiding een of meerdere gezamenlijke afstudeerrichtingen worden verzorgd, dan is deze regeling daarop onverkort van toepassing, tenzij in de overeenkomst die aan een gezamenlijke afstudeerrichting ten grondslag ligt anders is bepaald.
5. Indien binnen de opleiding een associate-degreeprogramma wordt verzorgd dan is deze regeling daarop onverkort van toepassing, voor zover in deze regeling niet specifiek iets anders is aangegeven.

6. Deze regeling dan wel een onderdeel daarvan kan van overeenkomstige toepassing worden verklaard op degene, niet zijnde een student of extraneus, die deelneemt aan onderdelen van de opleiding.
7. In deze regeling wordt bij gelegenheid verwezen naar andere regelingen, vindplaatsen, bronnen, enzovoorts. De student dient tevens kennis te nemen van hetgeen waarnaar wordt verwezen.
8. Waar in deze regeling het voornaamwoord "hij" wordt gebruikt, kan, indien van toepassing, tevens "zij" worden gelezen.

ARTIKEL 1.3 VASTSTELLING EN WIJZIGING VAN DE REGELING

1. Deze onderwijs- en examenregeling kent instellingsspecifieke en opleidingsspecifieke bepalingen.
2. De instellingsspecifieke bepalingen worden jaarlijks door het College van Bestuur vastgesteld, na instemming van de Gezamenlijke Vergadering -voor zover dit is vereist.
3. De opleidingsspecifieke bepalingen worden jaarlijks door het College van Bestuur voor de aanvang van het studiejaar vastgesteld. De onderwijsmanager is verantwoordelijk voor het opstellen van de opleidingsspecifieke bepalingen. Vaststelling gebeurt niet eerder dan nadat de opleidingscommissie een advies aan de onderwijsmanager heeft uitgebracht en na instemming van de Gezamenlijke Vergadering -voor zover dit is vereist. Het is niet toegestaan de instellingsspecifieke bepalingen te wijzigen, tenzij het College van Bestuur hiervoor na een gemotiveerd verzoek van de onderwijsmanager toestemming heeft gegeven.
4. Het wijzigen van deze regeling gedurende het studiejaar vindt uitsluitend plaats onder voorwaarde dat de belangen van de betrokken studenten daardoor redelijkerwijs niet worden geschaad. Daarbij kan voor een overgangsregeling worden gekozen.
5. Voor het wijzigen van deze regeling dient de procedure, bedoeld in het tweede lid, dan wel het derde lid, te worden gevolgd afhankelijk van het feit of het gaat om een instellingsspecifieke of opleidingsspecifieke wijziging.
6. Indien door tussentijdse wijziging(en) van deze regeling de belangen van een student (kunnen) worden geschaad, kan deze student een gemotiveerd verzoek indienen bij de examencommissie tegen toepassing van de desbetreffende wijziging van de regeling. Na onderzoek van de examencommissie volgt er een gemotiveerde schriftelijke beslissing waarbij aandacht wordt besteed aan de afweging van het individuele belang van de student en het belang van de kwaliteit van de opleiding, alsmede aan de beroepsmogelijkheid voor de student.
7. Wijzigingen van de onderwijs- en examenregeling worden in beginsel bekendgemaakt door middel van een addendum. Dat addendum wordt in ieder geval geplaatst op intranet en internet, naast of bij het oorspronkelijke document. De onderwijsmanager zal iedere wijziging aan studenten en medewerkers kenbaar maken via de daartoe aangewezen communicatiemiddelen, waarmee in ieder geval ELO wordt bedoeld

HOOFDSTUK 2: VOOROPLEIDING, TOELATINGSEISEN EN VRIJSTELLINGEN

ARTIKEL 2.1 VOOROPLEIDINGSEISEN

1. De volgende diploma's van middelbaar beroepsonderwijs (mbo), hoger algemeen voortgezet onderwijs (havo) of voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo) geven wel toegang tot de opleiding:
 - a. diploma mbo niveau 4;
 - b. diploma havo met het profiel natuur en techniek;
 - c. diploma havo met het profiel natuur en gezondheid;
 - d. diploma vwo met het profiel natuur en techniek;
 - e. diploma vwo met het profiel natuur en gezondheid.
2. Niet van toepassing
- 2a. Niet van toepassing
3. Niet van toepassing
4. De bezitters van een diploma havo of vwo zonder profielaanduiding als bedoeld in het eerste lid, hebben de mogelijkheid toegelaten te worden tot de opleiding. Voormelde studenten dienen te voldoen aan eventuele nadere vooropleidingseisen, bedoeld in het eerste lid. Zie voorts het zevende lid van dit artikel.
5. Een getuigschrift van een propedeuse of afsluitend examen van een HBO- of WO-opleiding geeft recht op inschrijving voor een bacheloropleiding aan een hogeschool. Studenten dienen wel te voldoen aan eventuele (bijzondere) nadere vooropleidingseisen en eventuele aanvullende eisen, zoals bedoeld in de overige leden van dit artikel. Bovendien kunnen eisen gelden ten aanzien van de werkkring deeltijd bedoeld, zoals bedoeld in artikel 2.3. Zie voorts het zevende lid van dit artikel.
6. Degene die beschikt over een al dan niet in Nederland afgegeven diploma dat op grond van een ministeriële regeling is aangemerkt als ten minste gelijkwaardig aan een diploma als bedoeld in het eerste lid, is toelaatbaar, mits (indien van toepassing) tevens wordt voldaan aan:
 - de eisen met betrekking tot het vakkenpakket,
 - het bepaalde in het vierde lid, en
 - ingeval sprake is van een buitenlands diploma, degene tevens blijkt geeft conform de eisen in artikel 2.2, vierde tot en met zesde lid, van een zodanig niveau van schriftelijke en mondelinge beheersing van de taal waarin het onderwijs gegeven wordt, dat hij in staat geacht kan worden het onderwijs goed te volgen.
7. Voor de personen, bedoeld in het vierde tot en met zesde lid, zijn het onderzoek en de eisen bedoeld in het tweede lid van overeenkomstige toepassing. De examencommissie stelt, namens het College van Bestuur, vast of aan de eisen is voldaan voordat de student ingeschreven kan worden. Het onderzoek ziet er als volgt uit en informatie hierover is tevens te vinden op: www.hsleiden.nl/biologie-en-medisch-laboratoriumonderzoek.

ARTIKEL 2.2 BUITENLANDSE VOOROPLEIDING

1. Wanneer een aanstaande student een buitenlandse vooropleiding, niet zijnde een buitenlands diploma als bedoeld in artikel 2.1, zesde lid, heeft en toelating tot de opleiding vraagt, stelt de examencommissie vast met welke Nederlandse vooropleiding de buitenlandse vooropleiding gelijkwaardig gesteld kan worden.

2. Degene, bedoeld in het eerste lid, is toelaatbaar, indien:
 - a. de buitenlandse vooropleiding ten minste gelijkwaardig is aan een Nederlandse vooropleiding die toegang tot de opleiding zou geven; en
 - b. hij tevens blijkt geeft van een zodanig niveau van schriftelijke en mondelinge beheersing van de taal waarin het onderwijs gegeven wordt, dat hij in staat geacht wordt om het onderwijs goed te volgen.
3. Een buitenlandse vooropleiding wordt geacht gelijkwaardig te zijn aan die genoemd in artikel 2.1, eerste lid, indien de bedoelde vooropleiding toegang geeft tot het wetenschappelijk of hoger onderwijs in het land dat het Verdrag inzake de erkenning van kwalificaties betreffende hoger onderwijs in de Europese regio (Trb. 2002, 137) heeft geratificeerd, vorenstaande onverminderd de bevoegdheid van de examencommissie om namens het College van Bestuur aan te tonen dat er een aanzienlijk verschil bestaat tussen de algemene eisen betreffende de toegang op het grondgebied van het bedoelde land en de eisen gesteld in artikel 2.1, eerste en vierde lid. Is niet voldaan aan de eisen met betrekking tot het vakkenpakket, bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, dan is de procedure, bedoeld in artikel 2.1, tweede lid, van overeenkomstige toepassing.
4. Voor onderwijs gegeven in het Nederlands wordt voldoende beheersing van de taal aangetoond door het behalen van het staatsexamen Nederlands als tweede taal (NT2), programma II, of een hieraan gelijkwaardig examen. Of er sprake is van een gelijkwaardig examen is ter beoordeling aan de examencommissie.
5. Niet van toepassing.
6. Het bewijsstuk waarmee voldoende beheersing van de Nederlandse of Engelse taal wordt aangetoond, mag op het moment van eerste inschrijving voor de opleiding niet ouder zijn dan 24 maanden.
7. Buitenlandse studenten die niet de Nederlandse nationaliteit hebben en die 18 jaar of ouder zijn op de eerste dag waarop de opleiding begint waarvoor voor de eerste maal om inschrijving wordt verzocht, moeten op die dag rechtmatig verblijf houden in de zin van artikel 8 van de Vreemdelingenwet 2000.
8. Voor buitenlandse studenten met een verblijfsvergunning voor studie geldt de eis dat ze jaarlijks minimaal 50%¹ van de studiepunten van het betreffende studiejaar behaald moeten hebben. Bij een lagere score zal hiervan een melding aan de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) worden gedaan, tenzij er sprake is van bijzondere omstandigheden waardoor de student niet aan zijn verplichtingen heeft kunnen voldoen. Per opleiding kan een dergelijke melding eenmaal achterwege blijven.

ARTIKEL 2.3 EISEN WERKCRING DEELTIJD

Niet van toepassing

ARTIKEL 2.4 TOELATINGSONDERZOEK

1. Een persoon van 21 jaar of ouder die niet voldoet aan de vooropleidingseisen bedoeld in artikel 2.1 en niet hiervan is vrijgesteld, kan in aanmerking komen voor het afleggen van een toelatingsonderzoek (colloquium doctum, artikel 7.29 WHW). Dat toelatingsonderzoek wordt afgenomen door een door het College van Bestuur aangewezen commissie. Indien voormeld persoon door middel van het onderzoek heeft blijken gegeven van geschiktheid voor het desbetreffende onderwijs en van voldoende beheersing van de Nederlandse taal voor het voldoende kunnen volgen

¹ Zie daarvoor [IND/modern migratiebeleid](#)

van dat onderwijs, kan de examencommissie, namens het College van Bestuur, deze persoon vrijstellen van voormelde vooropleidingseisen.

2. Deelname aan het toelatingsonderzoek is alleen mogelijk als de leeftijd van 21 jaar is bereikt op het moment van het eerste jaar van inschrijving bij de opleiding.
3. De examencommissie kan, namens het College van Bestuur, in individuele gevallen besluiten ontheffing te verlenen van de leeftijdsgrens van 21 jaar, indien:
 - a. betrokkene in het bezit is van een buitenlands diploma dat in eigen land toegang geeft tot een instelling voor hoger onderwijs; of
 - b. in bijzondere gevallen geen diploma kan worden overgelegd; of
 - c. het een opleiding op het gebied van de kunst betreft.
4. Het toelatingsonderzoek zoals bedoeld in dit artikel heeft ten doel vast te stellen of de kandidaat blijk geeft van geschiktheid voor het onderwijs van de opleiding en van voldoende beheersing van de Nederlandse taal voor het succesvol kunnen deelnemen aan het onderwijs van de opleiding. Bij het toelatingsonderzoek moet de student voldoen aan de volgende eisen:
 - a. Het capaciteitenonderzoek van AOB-Compaz moet uitwijzen dat een opleiding op HBO niveau haalbaar is.
 - b. Het niveau van Nederlands moet minimaal gelijk aan het havo-5 eindniveau zijn.
5. De procedure van het onderzoek of aan de gestelde eis(en) is voldaan is te vinden op: www.hsleiden.nl/biologie-en-medisch-laboratoriumonderzoek.
6. De examencommissie verstrekt aan de betrokkene die na het toelatingsonderzoek wordt afgewezen dan wel toegelaten, een schriftelijke verklaring ter bevestiging van de uitkomst van het toelatingsonderzoek. Deze verklaring heeft een geldigheidsduur van 24 maanden, gerekend vanaf de datum van ondertekening. Bij toelating tot de opleiding wordt een kopie van dit document door de examencommissie toegevoegd aan het dossier van de student.
7. De persoon zoals bedoeld in de eerste volzin van het eerste lid is ervoor verantwoordelijk dat de in de vorige leden van dit artikel bedoelde documenten (in het bijzonder de uitslag van het onderzoek zoals bedoeld in het vierde lid) op juiste wijze en tijdig bij de bevoegde instanties of organen (bijvoorbeeld: de examencommissie of de opleidingsmanager) terechtkomen.

ARTIKEL 2.5 TOELATING DUAAL ONDERWIJS, EISEN WERKKRING

Niet van toepassing

ARTIKEL 2.6 TOELATING, OVERIGE INSCHRIJFVOORWAARDEN EN UITSCHRIJVEN

1. Indien een aankomend student voldoet aan de eisen voor toelating tot de opleiding, opgenomen in dit hoofdstuk, dan leidt dit alleen tot een inschrijving voor de opleiding als student of extraneus, indien ook aan alle overige inschrijfvoorwaarden van Hogeschool Leiden wordt voldaan. De (inschrijf- en uitschrijf) voorwaarden alsmede de procedure tot inschrijving en uitschrijving bij de hogeschool zijn opgenomen in de Inschrijfregeling Hogeschool Leiden 2016-2017, te raadplegen via www.hsleiden.nl.
2. Een besluit van de examencommissie, namens het College van Bestuur, om een persoon op basis van de bijzondere mogelijkheden van dit hoofdstuk toe te laten tot de opleiding, leidt alleen tot inschrijving als student of extraneus, indien ook aan alle overige inschrijfvoorwaarden van Hogeschool Leiden wordt voldaan. Deze voorwaarden alsmede de procedure tot inschrijving bij de hogeschool zijn

opgenomen in de Inschrijfregeling Hogeschool Leiden 2016-2017, te raadplegen via www.hsleiden.nl.

ARTIKEL 2.7 GEEN TOELATING OP GROND VAN ONGESCHIKTHEID

Indien de examencommissie kennis heeft van gedragingen of uitlatingen van degene die tot de opleiding wil worden toegelaten die blijken geven van ongeschiktheid voor de uitoefening van een of meerdere beroepen waartoe de opleiding opleidt, dan wel voor de praktische voorbereiding op de beroepsuitoefening, dan kan de examencommissie conform de procedure, bedoeld in artikel 3.16 van het Studentenstatuut Hogeschool Leiden, een beargumenteerd advies aan het College van Bestuur geven met het verzoek de inschrijving van de betrokkene te weigeren dan wel te beëindigen. Een dergelijk advies kan tevens door de clusterdirecteur of onderwijsmanager of in gezamenlijkheid worden uitgebracht. Het College van Bestuur volgt de procedure conform artikel 3.16 van het Studentenstatuut Hogeschool Leiden en kan in bijzondere gevallen en na zorgvuldige afweging van de betrokken belangen besluiten de inschrijving van de betrokkene te weigeren dan wel te beëindigen.

HOOFDSTUK 3: ONDERWIJSPROGRAMMA

ARTIKEL 3.1 DOELSTELLING VAN DE OPLEIDING

1. Met de opleiding wordt beoogd de student een zodanig samenhangende verzameling van kennis, houding en vaardigheden bij te brengen op het terrein van Biologie en medisch laboratoriumonderzoek, dat de student na het afronden van de opleiding in staat is tot professionele uitvoering van taken die afgeleid zijn van het competentieprofiel (eindkwalificaties) van de opleiding en hij in aanmerking komt voor een eventuele voortgezette opleiding. Na afronden van de opleiding moet de student als beginnend beroepsbeoefenaar zelfstandig en met een kritische instelling op hbo-bachelorniveau kunnen werken.
2. De competenties waartoe de opleiding opleidt, zijn opgenomen in bijlage A van deze OER.

ARTIKEL 3.2 INRICHTING VAN DE OPLEIDING

1. De volledige bacheloropleiding heeft een studielast van ten minste 240 studiepunten (EC), waarvan 60 studiepunten (EC) behoren tot de propedeutische fase en 180 studiepunten (EC) behoren tot de postpropedeutische fase.
2. De opleiding bestaat uit een samenhangend geheel van onderwijseenheden, die elk met een tentamen worden afgesloten. Aan onderwijseenheden worden hele studiepunten toegekend.
3. De opleiding is voltijds ingericht.
4. Niet van toepassing.

ARTIKEL 3.3 SAMENSTELLING VAN DE PROPEDEUTISCHE FASE

1. De opleiding heeft een propedeutische fase, met een omvang van 60 studiepunten (EC), die wordt afgesloten met een propedeutisch examen. De propedeutische fase heeft drie doelstellingen: oriëntatie, verwijzing en selectie, zoals bedoeld in artikel 7.8 WHW.
2. De propedeutische fase van de opleiding omvat de onderwijseenheden zoals beschreven in bijlage B1 van deze OER, waarbij wordt vermeld: de gedefinieerde en de minimaal te realiseren studielast per onderwijseenheid (in totaal 60 studiepunten/EC), de wijze van toetsing/tentaminering per onderwijseenheid, de code van de onderwijseenheid, alsmede de periode waarin de onderwijseenheid wordt aangeboden.
3. In de propedeutische fase van een opleiding zijn per week gemiddeld minimaal 12 contacturen geprogrammeerd.

ARTIKEL 3.4 SAMENSTELLING VAN DE POSTPROPEDEUTISCHE FASE (HOOFDFASE)

1. De postpropedeutische fase van de opleiding omvat de onderwijseenheden zoals beschreven in bijlage B2 van deze OER, waarbij wordt vermeld de gedefinieerde en de minimaal te realiseren studielast per onderwijseenheid (in totaal minimaal 180 studiepunten: EC), de wijze van toetsing/tentaminering per onderwijseenheid, de code van de onderwijseenheid alsmede de periode waarin de onderwijseenheid wordt aangeboden.
2. Niet van toepassing.

ARTIKEL 3.5 SAMENSTELLING ASSOCIATE-DEGREEPROGRAMMA

Niet van toepassing

ARTIKEL 3.6 MINOR

1. Een minor heeft een omvang van 15 studiepunten (EC) of 30 studiepunten (EC) en maakt deel uit van de postpropedeutische fase van de opleiding.
2. Binnen Hogeschool Leiden is het aanbod van alle minoren te vinden op het intranet van Hogeschool Leiden. Die webpagina toont tevens wanneer de inschrijving van de minoren start en op welke wijze de student zich kan inschrijven. Op voormelde webpagina's zijn tevens de inschrijfprocedures en deadlines terug te vinden voor minoren voor Hogeschool Leiden.
Op internet zijn minoren terug te vinden die openstaan voor externe studenten, via www.kiesopmaat.nl.
3. De student kan kiezen welke minor hij wil volgen, mits de student voldoet aan de toelatingseisen voor die minor en de student voor aanvang van die minor toestemming heeft van de examencommissie van zijn opleiding en van de examencommissie van de opleiding die de minor aanbiedt. Indien de examencommissie besluit dat een student geen toestemming aan de examencommissie van zijn opleiding hoeft te vragen voor het volgen van bepaalde minoren, dan is dat besluit in bijlage C opgenomen.
4. In bijlage C van deze regeling wordt beschreven welke minoren een opleiding aanbiedt, waarbij ten minste wordt vermeld:
 - a. of het aanbieden van een bepaalde minor wel of niet gebonden is aan een minimum aantal deelnemers;
 - b. welke toelatingseisen voor een minor van toepassing zijn;
 - c. uit welke onderwijsonderdelen de minor bestaat, met inbegrip van het aantal studiepunten (EC) en de wijze van toetsing/tentaminering en herkansing van elke onderwijseenheid binnen de minor, de code van de onderwijseenheden alsmede de periode waarin de minor wordt verzorgd.
5. De student die een minor aan een andere onderwijsinstelling in het binnen- of buitenland (bijvoorbeeld via www.kiesopmaat.nl of Erasmus+) wil volgen, dient voor aanvang van de minor toestemming te vragen bij de examencommissie voor de invulling van de minorruimte in het examenprogramma. De examencommissie kan bepalen dat de student uit een lijst met vooraf samengestelde minoren dient te kiezen.
In bijlage C is de te volgen procedure voor studenten beschreven.
6. Voor deelname aan een minor dient de student de propedeuse behaald te hebben, tenzij de examencommissie toestemming geeft om een door de student voorgestelde minor te volgen. Aan de deelname van een minor kunnen extra toelatingseisen worden gesteld. Deze toelatingseisen worden vooraf bekend gemaakt aan de studenten.
7. De penvoerende opleiding van een minor draagt er zorg voor dat de informatie, bedoeld in het vierde lid, voor inschrijving voor de minor toegankelijk is voor alle mogelijk geïnteresseerde studenten.

ARTIKEL 3.7 HONOURSPROGRAMMA HOGESCHOOL LEIDEN

1. Door de instelling wordt aan daartoe geselecteerde studenten een interdisciplinair extracurriculair honoursprogramma aangeboden.
2. In het reglement Honoursprogramma Hogeschool Leiden worden de voorwaarden voor deelname aan het programma, de selectie en de opzet en inhoud van het

programma beschreven. Het reglement is te raadplegen via de website van Hogeschool Leiden.

3. Indien een student het honoursprogramma met goed gevolg heeft afgelegd, ontvangt de student een certificaat waarop ten minste de inhoud van het programma, de studielast en de resultaten van de student worden vermeld.

ARTIKEL 3.8 ALGEMENE BEPALINGEN OVER HET ONDERWIJSPROGRAMMA

1. Het onderwijs wordt gegeven en de examens worden afgenomen in het Nederlands. In afwijking daarvan kan een andere taal worden gehanteerd, indien:
 - a. het onderwijs betreft dat gegeven wordt door een anderstalige gastdocent;
 - b. de specifieke aard, de inrichting, de kwaliteit van het onderwijs of van een onderwijseenheid noodzaakt een andere taal te gebruiken, dan wel dat dit vanwege de herkomst van de studenten voor de hand ligt; of
 - c. het een minor betreft waarbij is vermeld dat deze minor in een andere taal wordt verzorgd.
2. In een opleiding die in het Nederlands wordt aangeboden, kan gebruik gemaakt worden van verplicht gestelde Engelstalige literatuur.

ARTIKEL 3.9 AUTEURSRECHT STUDENTEN

1. Het auteursrecht dat rust op werken die in het kader van de opleiding door studenten of extranei worden gemaakt, komen toe aan de student of extraneus, tenzij hiervan bij overeenkomst is afgeweken.
2. De hogeschool kan met de student of extraneus overeenkomen dat de hogeschool wordt vrijgesteld van de verplichtingen die uit het auteursrecht voortvloeien dan wel dat de naam van de hogeschool op producten wordt vermeld.
3. Onverminderd het tweede lid ontvangt de hogeschool een digitaal exemplaar van een afstudeeropdracht of afstudeeronderzoek dat door de hogeschool mag worden aangewend voor onderwijs- en publicatiedoeleinden. Hiervan kan bij (aanvullende) overeenkomst worden afgeweken, indien is afgesproken dat sprake is van een vertrouwelijke afstudeeropdracht of een vertrouwelijk afstudeeronderzoek.

ARTIKEL 3.10 STUDENTEN MET FUNCTIEBEPERKING

1. Studenten met een functiebeperking hebben, in overeenstemming met artikel 7.13, tweede lid onder m, WHW, recht op doeltreffende voorzieningen, tenzij die voorzieningen voor de hogeschool een onevenredige belasting vormen.
2. Voorzieningen dienen er toe belemmeringen weg te nemen of te beperken, zodat de student de gelegenheid heeft om de studie succesvol te kunnen doorlopen. Voorzieningen dienen de zelfstandigheid en volwaardige participatie van de student zoveel mogelijk te bevorderen. De voorzieningen kunnen betrekking hebben op aanpassingen in het onderwijsprogramma (inclusief stages), studieroosters, toetsing/tentaminering, leermiddelen en andere onderwijsvoorzieningen. In totaal zijn er vier typen voorzieningen te onderscheiden:
 - materiele voorzieningen,
 - toets-/tentamineringsvoorzieningen,
 - onderwijsvoorzieningen,
 - financiële voorzieningen.
3. Een student die in aanmerking wil komen voor de in het tweede lid bedoelde voorzieningen, dient zich hiervoor te melden bij de studentendecaan. De student is verantwoordelijk voor het indienen van het verzoek tot toekenning van voorzieningen als bedoeld in het tweede lid, bij de examencommissie of de

onderwijsmanager. De student kan de studentendecaan toestemming geven het verzoek door te sturen naar de examencommissie of de onderwijsmanager.

4. De examencommissie beslist over verzoeken voor voorzieningen met betrekking tot het afleggen van toetsen en tentamens, dan wel aanpassingen in het onderwijsprogramma met in achtneming van de eisen die deze regeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verlenen van de graad, bedoeld in artikel 4.2. De onderwijsmanager beslist over de verzoeken voor de andere voorzieningen.
5. In de uitwerking van het Beleid Studeren met een Functiebeperking van Hogeschool Leiden wordt vastgelegd welke procedure een student moet volgen om voorzieningen als bedoeld in het tweede lid, aan te vragen. Het beleid Studeren met een Functiebeperking alsmede de uitwerking hiervan is te raadplegen via intranet. Oriënterende informatie is tevens te vinden op internet.
6. Om voor een student tijdig voorzieningen voor het afleggen van toetsen en tentamens te kunnen realiseren, dient een verzoek uiterlijk 30 werkdagen voor aanvang van een tentamenperiode te zijn ingediend bij de examencommissie.
7. Op een verzoek om voorzieningen wordt door de examencommissie dan wel de onderwijsmanager beslist binnen 20 werkdagen na ontvangst van het verzoek en die beslissing wordt vervolgens direct aan de student bekendgemaakt. De termijn van 20 werkdagen kan redelijkerwijs worden verlengd indien een verzoek nader onderzoek vergt. In het geval het verzoek nader onderzoek vergt, wordt de student uitsluitend gegeven over wanneer een beslissing op zijn verzoek genomen wordt.
8. Indien is voldaan aan de vereisten van het zesde lid en aan de procedurele eisen van de overige leden, in het bijzonder het vijfde lid, dan mag de verlenging van de beslistermijn, zoals bedoeld in de tweede volzin van het zevende lid, er niet toe leiden dat een student een tentamengelegenheid mist. Leidt het verlengen van de beslistermijn (zoals bedoeld in het zevende lid) ertoe dat de beoogde tentamengelegenheid (zoals bedoeld in het zesde lid) wordt gemist, dan heeft de student recht op een extra tentamengelegenheid. Voormelde extra tentamengelegenheid dient binnen een redelijke termijn na de beoogde tentamengelegenheid te liggen.
9. Indien een student het verzoek indient bij de verkeerde partij dan zendt die partij het verzoek zo snel mogelijk naar de juiste partij, met kennisgeving daarvan aan de student.

ARTIKEL 3.11 STUDENTEN DIE TOPSPORT BEOEFENEN

1. Studenten die een topsport beoefenen en voldoen aan de criteria van Hogeschool Leiden kunnen in aanmerking komen voor voorzieningen. Zie daarvoor de website van Hogeschool Leiden.
2. De examencommissie beslist over verzoeken voor voorzieningen met betrekking tot het afleggen van toetsen en tentamens, dan wel aanpassingen in het onderwijsprogramma met in achtneming van de eisen die deze regeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verlenen van de graad, bedoeld in artikel 4.2. De onderwijsmanager beslist over de verzoeken voor de andere voorzieningen.
3. Een student die in aanmerking wil komen voor bepaalde voorzieningen, bedoeld in het tweede lid, dient zich eerst voor een intakegesprek topsport te melden bij de studentendecaan. Bij het intakegesprek topsport is ook de studieloopbaanbegeleider van de student of de coördinator van het betreffende

studiejaar aanwezig. In het intakegesprek topsport wordt de belasting op de studie door het beoefenen van de topsport in kaart gebracht. Besproken wordt welke voorzieningen de student zouden kunnen ondersteunen bij diens studie en de wijze waarop de student deze periodiek kan aanvragen.

4. Afhankelijk van de aard van de voorzieningen dient de student het verzoek vervolgens in bij de examencommissie dan wel de onderwijsmanager, overeenkomstig het tweede lid. De student zorgt voor de benodigde bewijsvoering, zoals trainings- en wedstrijdschema's.
5. Op een verzoek als bedoeld in het vierde lid wordt door de examencommissie dan wel de onderwijsmanager beslist binnen 20 werkdagen na ontvangst, tenzij een verzoek nader onderzoek vergt. In dat geval wordt de student uitsluitend gegeven wanneer een beslissing wordt genomen.
6. Indien een student het verzoek indient bij de verkeerde partij, dan zendt die partij het verzoek zo snel mogelijk naar de juiste partij, met kennisgeving daarvan aan de student.

ARTIKEL 3.12 DE STUDENT ALS TOPONDERNEMER

1. Studenten die een eigen onderneming hebben en voldoen aan de criteria van Hogeschool Leiden komen ervoor in aanmerking om gekwalificeerd te worden als "topondernemer." Zie daarvoor de website van Hogeschool Leiden.
2. Afhankelijk van de aard van het verzoek dient de topondernemer zijn verzoek en de verklaring topondernemerschap in bij de examencommissie of de onderwijsmanager. Bij de examencommissie dienen voorzieningen met betrekking tot het afleggen van toetsen, tentamens en examens te worden ingediend, alsmede de verzoeken met betrekking tot aanpassingen in het onderwijsprogramma. Bij de onderwijsmanager dienen alle overige verzoeken tot voorzieningen te worden ingediend. Voor het aanvragen van voorzieningen is ten minste een verklaring topondernemerschap nodig die wordt afgegeven door de onderwijsmanager.
3. Een student die in aanmerking wil komen voor de in het tweede lid genoemde voorzieningen, dient zich eerst voor een intakegesprek te melden bij de coördinator topondernemersregeling. Het intakegesprek is gericht op het verkrijgen van:
 - a. de verklaring topondernemerschap,
 - b. het formuleren van het verzoek om voorzieningen.
4. De examencommissie en/of onderwijsmanager neemt binnen 20 werkdagen na het indienen van het verzoek over een besluit over de toekenning van de voorzieningen en deelt dit besluit mee aan de student. De coördinator topondernemersregeling en de studieloopbaanbegeleider ontvangen een afschrift van dat besluit.
5. Informatie over de in de vorige leden genoemde vereisten en aanvullende vereisten is terug te vinden op de website van Hogeschool Leiden. Zie hiervoor: "Talentbeleid voor toptalenten", in het bijzonder: de "Topondernemersregeling."
6. Studenten die moeite hebben aan de criteria te voldoen en studievertraging dreigen op te lopen, of in financiële problemen raken, kunnen zich (tevens) tot het decanaat richten. Het decanaat is eveneens beschikbaar voor advies vooraf. De contactgegevens van het decanaat zijn terug te vinden op de website www.hsleiden.nl.

7. Indien een student het verzoek indient bij de verkeerde partij, dan zendt die partij het verzoek zo snel mogelijk naar de juiste partij, met kennisgeving daarvan aan de student.

HOOFDSTUK 4: EXAMENS EN GETUIGSCHRIFTEN

ARTIKEL 4.1 DE EXAMENS VAN DE OPLEIDING

1. Het examen van de propedeuse of afsluitend examen van de opleiding is behaald zodra de student alle onderwijseenheden behorende tot de propedeuse of de opleiding, zoals opgenomen in bijlagen B1 en B2, al dan niet met een of meerdere vrijstellingen, heeft behaald. En wanneer de student voor het propedeutische examen tenminste 60 EC en voor het examen van de opleiding tenminste 240 EC (bestaande uit 180 EC of meer in de major en ten hoogste 30 EC in de minor) heeft behaald.
2. Het afsluitend examen van de opleiding kan niet eerder worden behaald dan nadat het propedeutisch examen is behaald, dan wel vrijstelling is verleend voor het afleggen daarvan.
3. De examencommissie stelt de uitslag van het examen, bedoeld in het eerste lid, vast nadat de examencommissie heeft onderzocht of de student aan alle voor het betreffende examen geldende verplichtingen heeft voldaan. Voor het vaststellen van de uitslag van het examen is het de examencommissie desgewenst toegestaan slechts rekening houden met de resultaten die zijn behaald uiterlijk 5 werkdagen voor de datum waarop de examencommissie de uitslag van het examen vaststelt. De datum die op het getuigschrift komt te staan (de formele datum van afstuderen), komt overeen met de datum van de dag van het afleggen van het laatst behaalde tentamen of de toets van een onderwijseenheid.
4. Niet van toepassing.
5. Aan het begin van elk studiejaar stelt de voorzitter van de examencommissie de data vast waarop de uitslag van de examens, bedoeld in het derde lid, worden vastgesteld. Het vorenstaande met inachtneming van de overige leden van dit artikel.
6. Het vaststellen van de uitslag van het examen vindt in de regel tweemaal per maand plaats.
7. Het examen van de opleiding wordt behaald met het predicaat "cum laude" (excellent), indien voldaan is aan alle hierna genoemde voorwaarden:
 - a. het gewogen gemiddelde van de met een cijfer beoordeelde modules van de onderwijseenheid 'Onderzoeken BM(niveau 2)' en van de onderwijseenheid 'Experimenteren BM(niveau 2)' en van de onderwijseenheid 'Kennisdomein BM(niveau 2)', is ten minste het cijfer 8,0;
 - b. het gewogen gemiddelde van de met een cijfer beoordeelde onderwijseenheid 'Onderzoeken, Experimenteren, Kennis BM(niveau 3)', is ten minste het cijfer 9,0;
 - c. voor studenten in de afstudeerrichting Dierexperimenteel onderzoek is het gewogen gemiddelde van de met een cijfer beoordeelde modules behorende tot de onderwijseenheid 'Experimenteren, Kennis Artikel 6 uit de dierproevenregeling (niveau 2)', ten minste het cijfer 8,0.

Artikel 4.2 TOEKENNING GRADEN

1. Het College van Bestuur verleent de graad Bachelor of Science, indien de examencommissie heeft vastgesteld dat het examen van de opleiding met goed gevolg is afgelegd.
2. Niet van toepassing.

ARTIKEL 4.3 GETUIGSCHRIFTEN

1. Het College van Bestuur stelt het model van de getuigschriften en de hierna genoemde bijlagen vast na overleg met de clusterdirecteuren en met inachtneming van artikel 7.11 van de WHW. In ieder geval wordt op de getuigschriften vermeld:
 - a. de naam van de opleiding en de instelling, zoals vermeld in het CROHO-register;
 - b. welke onderwijseenheden het examen omvatte (wordt vermeld in een bijlage);
 - c. in voorkomende gevallen welke minor is behaald;
 - d. in voorkomende gevallen welke bevoegdheid daaraan is verbonden;
 - e. welke graad door het College van Bestuur is verleend;
 - f. op welk tijdstip de opleiding voor het laatst is geaccrediteerd, dan wel de toets nieuwe opleiding met goed gevolg heeft ondergaan;
 - g. indien het een gezamenlijke opleiding of afstudeerrichting betreft, de naam van de instelling of instellingen die de bedoelde opleiding of afstudeerrichting mede heeft of hebben verzorgd.
2. In een bijlage bij het getuigschrift (de cijferlijst) worden de onderwijseenheden van het examen en de behaalde minor benoemd, waarbij tevens per onderwijseenheid de omvang in studiepunten (EC) en de behaalde beoordeling wordt vermeld. De beoordelingen dienen conform artikel 5.1, tweede lid, ook in de bijlage te zijn vermeld.
3. Het getuigschrift en de bijlagen (de cijferlijsten) worden opgesteld in het Nederlands. Aan de student wordt per aan de opleiding verbonden examen niet meer dan één getuigschrift uitgereikt.
4. Aan het getuigschrift voor het examen van de opleiding wordt een supplement gevoegd dat tot doel heeft inzicht bieden in de aard en inhoud van de afgeronde opleiding, mede met het oog op internationale herkenbaarheid van opleidingen. Het supplement bevat in ieder geval:
 - a. de naam van de opleiding en de instelling die de opleiding verzorgt;
 - b. een beschrijving van de inhoud van de opleiding, van de hogeschool en van het onderwijssysteem in Nederland;
 - c. de studielast van de opleiding.Het supplement wordt opgesteld in het Nederlands of in het Engels.

ARTIKEL 4.4 AFGIFTE GETUIGSCHRIFTEN

1. De examencommissie stelt in samenspraak met de onderwijsmanager de data vast waarop de getuigschriften, bedoeld in dit hoofdstuk, in een openbare bijeenkomst georganiseerd door de opleiding worden uitgereikt.
2. Indien betrokkene niet wenst deel te nemen aan de openbare bijeenkomst tot uitreiking van het getuigschrift dan is het getuigschrift, met bijlage en het supplement, beschikbaar binnen 20 werkdagen na het vaststellen van de uitslag van het examen.
3. Een getuigschrift wordt niet uitgereikt op het moment dat een student niet ingeschreven stond op de door de examencommissie vastgestelde examendatum of indien de student het verschuldigde collegegeld van één of meerdere inschrijvingsjaren niet heeft betaald.
4. Voor zover uit de administratie van de instelling niet blijkt dat de student heeft voldaan aan de desbetreffende vereisten, overlegt de student bij zijn verzoek tot uitreiken van het getuigschrift de volgende stukken:

- a. een bewijs van inschrijving voor het studiejaar waarin de examendatum zoals door de examencommissie vastgesteld en opgenomen op het getuigschrift ligt;
 - b. een bewijs van betaling van het collegegeld van alle inschrijvingsjaren;
 - c. bewijzen van het behalen van onderwijseenheden.
5. Indien is voldaan aan het derde en vierde lid van dit artikel en artikel 4.1, in het bijzonder het eerste lid, dan reikt de examencommissie het getuigschrift uit ten bewijze dat het examen met goed gevolg is afgelegd. Het getuigschrift wordt ondertekend door de (plaatsvervangend) voorzitter, de (plaatsvervangend) secretaris van de examencommissie en door de student.
6. Geen getuigschrift voor de propedeuse wordt uitgereikt aan degene die van de examencommissie vrijstelling heeft gekregen om deze fase van de opleiding te volgen.

ARTIKEL 4.5 VERKLARING BIJ VERTREK

Op verzoek van degene die een (of meer dan een) tentamen(s) met goed gevolg heeft afgelegd en aan wie geen getuigschrift als bedoeld in dit hoofdstuk kan worden uitgereikt, geeft de examencommissie een verklaring af waarin in elk geval de tentamens zijn vermeld die door diegene met goed gevolg zijn afgelegd.

HOOFDSTUK 5: TOETSEN, TENTAMENS EN BEOORDELING

ARTIKEL 5.1 TOETSING BINNEN DE OPLEIDING

1. Een tentamen ter afsluiting van een onderwijseenheid bestaat uit één of meerdere toetsen. Elke toets omvat het door de examinerende te verrichten onderzoek naar de kennis, het inzicht, de competenties dan wel de vaardigheden alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek.
2. Een toets wordt mondeling, schriftelijk of op andere wijze afgelegd. De wijze waarop wordt getoetst, wordt alvorens de onderwijseenheid aanvangt, per onderwijseenheid aangegeven in de bijlagen met de onderwijsprogramma's van de opleiding van deze regeling of door middel van een verwijzing naar een ander schriftelijk stuk waarin dat is opgenomen.
3. In bijzondere gevallen is slechts de examencommissie bevoegd om op een schriftelijk en met redenen omkleed verzoek te bepalen dat een toets op andere wijze dan in deze regeling opgenomen, wordt afgelegd. De examencommissie heeft een termijn van 20 werkdagen na ontvangst van het verzoek om te beslissen. Het is de verantwoordelijkheid van degene die het verzoek indient om dit tijdig te doen.

ARTIKEL 5.2 FREQUENTIE VAN TOETSING, TOETSROOSTER, TOETSREGELS

1. Tot het afleggen van een toets wordt tweemaal per studiejaar gelegenheid gegeven. In afwijking hiervan geldt dat indien een student meer dan eenmaal afwezig is geweest bij praktijklessen op het laboratorium van een module, deze niet herkanst kan worden.
In bijzondere gevallen kan de examencommissie op een schriftelijk en met redenen omkleed verzoek van een student beslissen om afwijkingen met betrekking tot het aantal gelegenheden voor een toets toe te staan. Aan deelname aan een toets kan de voorwaarde voor inschrijving voor een toets worden verbonden.
2. Het toetsrooster wordt onder verantwoordelijkheid van de onderwijsmanager, na overleg met de examencommissie bekendgemaakt via de roosterpublicatietool: ELO (<https://elo.hsleiden.nl>) in de cursus 'BM 1617 Biologie en medisch laboratoriumonderzoek Roosterinformatie' en uiterlijk tien werkdagen voor aanvang van de desbetreffende toets.
3. Voor elke toets benoemt de examencommissie een of meerdere examinatoren die voldoen aan de voorwaarden gesteld in artikel 7.1, achtste lid, van deze regeling.
4. Op elke toets zijn de regels met betrekking tot de goede gang van zaken tijdens toetsen en tentamens van toepassing, zoals opgenomen in bijlage E.
5. a. Indien een student of extraneus, voor een toets/tentamen (verder: toets) in het studiejaar 2015-2016 een onvoldoende beoordeling heeft gekregen en in het huidige studiejaar 2016-2017 alsnog de desbetreffende toets wil afleggen, dan gelden de eisen uit deze regeling voor het afleggen van de toets. Indien de eisen in het studiejaar 2016-2017 ingrijpend gewijzigd zijn ten opzichte van het studiejaar 2015-2016 of de toets maakt geen deel meer uit van het onderwijsprogramma in 2016-2017 dan volgt de student de overgangsregeling gegeven in bijlage F.
b. Of de eisen voor een toets ingrijpend gewijzigd zijn, is ter beoordeling van de examencommissie. Uiterlijk bij de start van de betreffende onderwijseenheid waaraan een toets is verbonden, wordt via de gebruikelijke communicatiekanalen van de opleiding, ELO (<https://elo.hsleiden.nl>) in de cursus 'BM 1617 Biologie en medisch laboratoriumonderzoek Onderwijsinformatie' en in bijlage F van deze OER, bekendgemaakt of genoemde eisen ingrijpend veranderd zijn.

- c. De datum en het tijdstip waarop een toets van het studiejaar 2015-2016 in het studiejaar 2016-2017 wordt afgenomen, wordt door de onderwijsmanager, na overleg met de examencommissie, vastgesteld en bekendgemaakt via de gebruikelijke communicatiekanalen van de opleiding op ELO (<https://elo.hsleiden.nl> in de cursus 'BM 1617 Biologie en medisch laboratoriumonderzoek Roosterinformatie'.
6. De onderwijsmanager draagt, via de gebruikelijke communicatiekanalen van de opleiding, ELO (<https://elo.hsleiden.nl> in de cursus 'BM 1617 Biologie en medisch laboratoriumonderzoek Onderwijsinformatie', zorg voor de publicatie van een overzichtsjijst (ook genoemd: overgangsregeling) met de voor het eerst vervallen onderwijseenheden (met de bijbehorende toetsen) en de daarvoor ter vervanging aangewezen onderwijseenheden (met de toetsen) uit dit huidige studiejaar. Het vorenstaande is van toepassing indien het onderwijsprogramma voor een opleiding ingrijpend gewijzigd is/wordt. Het is mogelijk dat hierbij wijzigingen optreden in het aantal studiepunten (EC) dat behaald moet worden. Deze conversielijst/transponeringstabel wordt gevoegd in de bijlage waar (indien van toepassing) de overgangsbepalingen van artikel 9.2 in zijn vermeld (bijlage F).
7. Indien geen gebruik is gemaakt van het zesde lid en een student geen gebruik heeft gemaakt van de gelegenheden tot herkansing bedoeld in het vijfde lid, dan wel hiervoor een onvoldoende beoordeling heeft gekregen, dan moet de student een door de examencommissie aangewezen toets afleggen.

ARTIKEL 5.3 WIJZE VAN TOETSING

1. De (verschillende) opleidingen kennen een grote diversiteit aan (of groot aantal verschillende) toetsvormen.
2. Bij de verschillende toetsvormen worden de daarbij passende methoden (kwaliteitscriteria) gehanteerd (toegepast) voor kwaliteitsborging.
3. Mondeling wordt niet meer dan een student of extraneus tegelijkertijd getoetst, tenzij de examencommissie anders heeft bepaald.
4. Het afnemen van mondelinge toetsen kan openbaar zijn. De examencommissie is bevoegd daarover nader te beslissen, al dan niet op eigen initiatief of op verzoek van de student.

ARTIKEL 5.4 VOLGORDE VAN TOETSEN

1. Toetsen kunnen binnen de opleiding in een willekeurige volgorde worden afgelegd, met uitzondering van hetgeen bepaald is in de overige leden van dit artikel.
2.
 - a. Het onderwijs en de toets behorende tot de module B01VEI worden in periode 1 aangeboden. Indien de module B01VEI niet met een voldoende is behaald, kan niet worden deelgenomen aan praktijkmodules in de laboratoria vanaf onderwijsperiode 2. Deze regel wordt van kracht als de uitslag van de tweede gelegenheid voor de toets van module B01VEI bekend is gemaakt.
 - b. Indien de student zich niet aan de geldende veiligheidsregels houdt, kan de toegang tot de laboratoria te allen tijde worden ingetrokken door de biologische en/of chemische veiligheidsfunctionaris. In dat geval overlegt de student met de biologische en/of chemische veiligheidsfunctionaris en wordt individueel bepaald hoe de student wederom kan aantonen veilig te kunnen werken.
 - c. Propedeusestudenten die aan het einde van het eerste jaar van inschrijving tenminste 50 EC uit de propedeuse hebben behaald, kunnen tijdens het tweede

jaar van inschrijving deelnemen aan het onderwijs van de postpropedeuse. Voor het volgen van praktijkonderwijs zijn lid a en lid b van dit artikel van toepassing.

d. Aan de specialisatie (derde studiejaar) kan een student niet beginnen voordat: *i)* het propedeutisch examen is behaald en *ii)* tenminste 100 EC zijn behaald in de major. Zie de examenprogramma's in bijlage B1 en B2. Voor een mlo- of vwo-instromer geldt dat hij mag deelnemen aan de specialisatie als hij minimaal 50 EC in het tweede jaar heeft behaald.

e. Aan het afstudeerjaar (vierde studiejaar) kan een student niet beginnen voordat: *i)* het propedeutisch examen is behaald en *ii)* de onderwijseenheden 'Onderzoeken BM (niveau 2)' en 'Experimenteren BM (niveau 2)' zijn behaald en *iii)* tenminste 140 EC zijn behaald in de major. Zie de examenprogramma's in bijlage B1 en B2.

f. Een student die deelneemt aan de specialisatie 'Dierexperimenteel onderzoek' dient aanwezig te zijn bij alle wettelijk verplicht gestelde modules, behorende tot de onderwijseenheid 'Experimenteren, Kennis Artikel 6 uit de dierproevenregeling (niveau 2)': H06PAT, H07MEM, H07VAE, H09PDT, H09PKT, H09FAT, H10AET, H10AEP en H10PKP. Deze modules dienen elk met een voldoende te worden afgerond voordat aan de modules H13SBT en H16DEA, behorende bij het afstudeerjaar, kan worden begonnen.

g. Deelname aan de module H10PKP is slechts mogelijk indien de modules H09PDT en H09PKT met een voldoende zijn afgesloten.

h. Om aan een minor deel te kunnen nemen dient een student zich hiervoor in te schrijven. Inschrijven is slechts mogelijk indien: *i)* het propedeutisch examen is behaald en *ii)* tenminste 100 EC zijn behaald in de major. Zie de examenprogramma's in bijlage B1 en B2. Voor een mlo- of vwo-instromer geldt dat hij minimaal 50 EC in het tweede jaar heeft behaald. Informatie over de periode van inschrijven voor de minoren die de opleidingen B&M, Chemie en Bio-informatica aanbieden, is te vinden op www.hsleiden.nl/minoren.

i. Naast het in lid h van dit artikel genoemde, kunnen er aanvullende eisen zijn om aan een minor deel te kunnen nemen. Zie hiervoor bijlage C van deze OER

3. Niet van toepassing.

ARTIKEL 5.5 VRIJSTELLING VAN HET AFLEGGEN VAN TOETSEN EN TENTAMENS

1. De student die in bezit is van een diploma zoals hieronder genoemd kan vrijgesteld worden voor het afleggen van meerdere toetsen uit de propedeutische fase. Hiervoor moet de student hebben deelgenomen aan de decentrale selectie en zijn geselecteerd voor het verkorte traject.

De student met een mbo-diploma niveau 4 Middenkaderopleiding Biologische, Medische en/of Chemische Laboratoriumtechniek (respectievelijk crebocodes 10704, 10705 en 10706) of met een diploma hoger onderwijs in een richting die verwant is aan de opleiding Biologie en medisch laboratoriumonderzoek of met een diploma voorbereidend wetenschappelijk onderwijs met profiel natuur en techniek of natuur en gezondheid, zijn vrijgesteld van het afleggen van de tentamens of toetsen van de onderwijseenheden of delen daarvan, zoals beschreven in Bijlage B1.1 'Examenprogramma propedeutische fase'. Deze studenten volgen één van de programma's zoals vermeld in Bijlage B1.2 onder 'Propedeutisch

onderwijsprogramma voor mlo-instromers' of 'Propedeutisch onderwijsprogramma voor vwo-instromers'.

2. Niet van toepassing.
3. De student die op andere gronden, dan die genoemd in vorige leden, meent in aanmerking te komen voor vrijstelling van het afleggen van een of meerdere toetsen behorende bij een of meerdere onderwijseenheden, dient daartoe minimaal vier weken voorafgaand aan de start van de onderwijsperiode waarin deze toets gegeven wordt, een schriftelijk gemotiveerd verzoek in bij de examencommissie. De student motiveert zijn verzoek met de uitslag van vergelijkbare toetsen of tentamens die hij elders in het hoger onderwijs met goed gevolg heeft afgelegd, dan wel met bewijzen van elders verworven competenties (EVC) opgedaan binnen of buiten het hoger onderwijs. Degene die een EVC-procedure heeft doorlopen, sluit bij het verzoek de EVC-rapportage bij. De examencommissie kan, namens het College van Bestuur, vrijstelling verlenen van het propedeutisch examen op grond van het bezit van een aan het propedeutisch getuigschrift van de opleiding ten minste gelijkwaardig Nederlands of buitenlands getuigschrift.
4. De examencommissie beoordeelt aan de hand van de overgelegde bewijsstukken of de student reeds voldoet aan de vereisten gesteld voor de toets(en) van de desbetreffende onderwijseenheid of een onderdeel daarvan. De examencommissie kan ook verlangen dat de student zijn competentieniveau ter zake in een toets aantoot. Indien tot toetsing wordt besloten, dan stelt de examencommissie een document met de inhoud en de procedure hiervan ter beschikking aan de betrokkene.
5. De examencommissie kent een verzoek voor een vrijstelling toe, indien de student naar haar oordeel voldoet aan de vereisten gesteld voor de toets(en) van de desbetreffende onderwijseenheid of een onderdeel daarvan. De examencommissie informeert de student schriftelijk over haar beslissing, en doet dat binnen 20 werkdagen gerekend vanaf de datum waarop het verzoek is ontvangen.
6. Indien een vrijstelling wordt toegekend, ontvangt de student een door de examencommissie ondertekend bewijs van vrijstelling. Een kopie van dit bewijs wordt door de examencommissie toegevoegd aan het dossier van de student.
7. Bij de StudieVoortgangsAdministratie geldt in beginsel de ondertekeningsdatum van het vrijstellingsbewijs als de datum waarop de onderwijseenheid of een onderdeel daarvan is behaald. Het is de verantwoordelijkheid van de student om tijdig een verzoek tot vrijstelling in te dienen.
8. Niet van toepassing.

ARTIKEL 5.6 BEOORDELING VAN TOETSEN, TOEKENNING VAN STUDIEPUNTEN (EC)

1. De beoordeling van een toets door een examinator vindt plaats aan de hand van vastgestelde criteria die uiterlijk bij aanvang van de betreffende onderwijseenheid bekend zijn gemaakt aan de student of extraneus via de gebruikelijke communicatiekanalen van de opleiding, namelijk de themamap. De beoordeling en de onderbouwing van de beoordeling aan de hand van de beschreven criteria voor de beoordeling, worden door de examinator schriftelijk vastgelegd.
2. a. De beoordeling van een toets wordt uitgedrukt in een cijfer of een kwalificatie. De beoordeling van een toets is een op één decimaal afgerond getal, variërend van 1,0 t/m 10,0 dan wel een geheel getal, variërend van 1 t/m 10.

- b. Een voldoende beoordeling voor een toets wordt uitgedrukt in een cijfer van ten minste 5,5 dan wel in een kwalificatie "voldoende" of "voldaan". Een onvoldoende beoordeling voor een toets wordt uitgedrukt in een cijfer van ten hoogste 5,4 of in een kwalificatie "onvoldoende", dan wel "niet voldaan".
3. Indien de student of extraneus een toets aflegt waarvoor hij al eerder een beoordeling heeft gekregen, geldt, onverminderd het vierde lid, de beste beoordeling als beoordeling voor de toets.
 4.
 - a. Indien een tentamen van de onderwijseenheid uit meerdere toetsen bestaat, krijgt de student of extraneus een voldoende beoordeling voor het tentamen, indien hij voor alle toetsen een voldoende beoordeling heeft gekregen.
 - b. Indien een tentamen uit meerdere toetsen bestaat, tellen de beoordelingen van die onderscheiden toetsen louter mee voor het desbetreffende tentamen waar de toetsen onderdeel van uitmaken.
 - c. Onverminderd onderdeel a, kan voor het vaststellen van het cijfer, of een andersoortige beoordeling van een tentamen, indien dit tentamen uit meerdere toetsen bestaat, gebruik gemaakt worden van een weging. Van deze weging wordt melding gemaakt in de bijlagen met het onderwijsprogramma waar de onderwijseenheid deel van uitmaakt.
 - d. De totstandkoming van de (eind)beoordelingen wordt gepubliceerd in in de themamappen.
 5. Bij een voldoende beoordeling voor een tentamen krijgt de student of extraneus de aan de onderwijseenheid verbonden studiepunten (EC) toegekend. Als een student of extraneus een vrijstelling voor een onderwijseenheid heeft gekregen dan is de onderwijseenheid behaald en worden de bijbehorende studiepunten (EC) toegekend.
 6. De student of extraneus kan geen studiepunten (EC) behalen door compensatie van een onvoldoende beoordeling voor een tentamen met één of meer voldoende beoordelingen van andere tentamens, tenzij de examencommissie hierover anders besluit.
 7. Deelname bij modules met praktische oefeningen is verplicht teneinde een modulebeoordeling te krijgen.

ARTIKEL 5.7 GELDIGHEIDSDUUR VAN BEOORDELINGEN

1. De geldigheidsduur van een beoordeling voor een tentamen is 5 collegejaar, tenzij sprake is van een onderbroken studie. Bij een onderbroken studie bepaalt de examencommissie, per individueel geval, wat de geldigheidsduur is. Bij een onderbroken studie dient de student daarover informatie bij de examencommissie in te winnen.
De geldigheidsduur van een beoordeling van een toets, als onderdeel van een tentamen, is gelijk aan die van een tentamen, te weten 5 collegejaar, tenzij sprake is van een onderbroken studie; zulks ter beoordeling aan de examencommissie.
2. De examencommissie kan de geldigheidsduur van een beoordeling verlengen. Dat verlengen kan de examencommissie op eigen initiatief of nadat de student hiertoe vóór het verstrijken van de geldigheidsduur een gemotiveerd schriftelijk verzoek bij de examencommissie heeft ingediend. Indien de examencommissie de geldigheidsduur verlengt, dan geeft zij exact de datum aan tot wanneer de geldigheidsduur is verlengd of het aantal collegejaar (of -jaren) waarmee de geldigheidsduur is verlengd.

3. Er kunnen tentamens zijn die bestaan uit meerdere toetsen (bijvoorbeeld drie toetsen). Onder bepaalde omstandigheden, geldt de geldigheidsduur van een dergelijke toets niet, wanneer een onvoldoende is gehaald voor het tentamen (bijvoorbeeld, omdat voor één van de drie toetsen een onvoldoende is behaald).

ARTIKEL 5.8 REGISTRATIE EN BEKENDMAKING VAN GEKREGEN BEOORDELINGEN EN BEHAALDE STUDIEPUNTEN (EC)

1. Iedere beoordeling dient door de examiner te worden geregistreerd in de StudieVoortgangsAdministratie (OSIRIS), waarbij ten minste de datum waarop de beoordeling is behaald moet zijn vermeld. In geval van een voldoende beoordeling voor een tentamen wordt als datum waarop de studiepunten (EC) zijn behaald de datum geregistreerd waarop de student (de toets die leidde tot de voldoende beoordeling voor) het tentamen heeft afgelegd.
2. De daartoe aangewezen examiner stelt na het afnemen van een toets de beoordeling vast en maakt, voordat er recht is op inzage zoals bedoeld in artikel 5.9, deze bekend door registratie in de StudieVoortgangsAdministratie (OSIRIS). De maximale vaste termijn voor vaststellen en bekendmaken, gerekend vanaf de toetsdatum, bedraagt voor een
 - a. mondelinge toets: vijf werkdagen;
 - b. schriftelijke toets: vijftien werkdagen;
 - c. op andere wijze af te leggen toets: vijftien werkdagen.
3. De hogeschool draagt zorg voor een regelmatige actualisering van de bij haar geregistreerde beoordelingen van de student in de StudieVoortgangsAdministratie. De student kan zijn studievoortgangsoverzichten in beginsel altijd zelf raadplegen.
4. In geval van bijzondere situaties bepaalt de examencommissie of de in het tweede lid genoemde termijn verlengd wordt. Indien de termijn wordt gewijzigd, wordt de student of extraneus hiervan op de hoogte gesteld via de voor de opleiding gebruikelijke communicatiekanalen, te weten via ELO (<https://elo.hsleiden.nl/>) in de cursus 'BM 1617 Biologie en medisch laboratoriumonderzoek Onderwijsinformatie'.

ARTIKEL 5.9 INZAGERECHT EN BEWARING

1. Een student heeft recht op inzage van zijn beoordeling, waarbij de inzage uiterlijk 20 werkdagen na publicatie van het cijfer plaatsvindt. Een student heeft in geval van:
 - a. schriftelijke toetsen, het recht op inzage in het beoordeelde schriftelijke werk, de vragen en opdrachten van het tentamen of de toets, alsmede de normen waarmee de beoordeling tot stand is gekomen;
 - b. mondelinge toetsen het recht op een toelichting aan de hand van de normen waarmee de beoordeling tot stand is gekomen.
2. De wijze waarop de inzage geregeld is, wordt op zijn laatst bij de bekendmaking van de beoordeling bekendgemaakt via de gebruikelijke communicatiekanalen van de opleiding, via ELO (<https://elo.hsleiden.nl/>) in de cursus van het desbetreffende thema. De wijze van inzage is als volgt:
 - a. De examencommissie, dan wel de examiner, stelt het moment en de plaats van inzage vast. Indien dit niet gebeurt, vindt inzage plaats op verzoek van de student (verder, zie b).
 - b. Binnen 20 werkdagen na bekendmaking van de beoordeling verzoekt de student de examiner(en) om inzage. In overleg met hem (hen) worden het moment en de plaats van inzage vastgesteld.

3. Indien het geplande inzagemoment aantoonbaar strijd oplevert met de stage van een student, dan heeft de student recht op een alternatief inzagemoment. De student dient daartoe, binnen twintig dagen na bekendmaking van het inzagemoment, een verzoek in bij de examencommissie. De examencommissie beziet de mogelijkheden binnen de stage en stelt vervolgens een nieuw inzagemoment vast. Indien nodig, dan wordt de examinerator bij deze besluitvorming betrokken.
4. Het beoordeelde werk wordt bewaard door één van de examineratoren dan wel door een centraal geregelde voorziening. Het bewaarde werk wordt niet vernietigd, totdat er ten minste twee jaren zijn verstreken nadat de beoordeling is vastgesteld en bekend gemaakt in de StudieVoortgangsAdministratie (OSIRIS).
5. In afwijking van het vierde lid worden de eindwerkstukken (scripties, afsluitende onderzoeken of examens) die met goed gevolg zijn afgelegd (of het beeldmateriaal daarvan) minimaal zeven jaar bewaard, na publicatie van het cijfer (of andere vorm van beoordeling).

ARTIKEL 5.10 ONREGELMATIGHEDEN, FRAUDE EN PLAGIAAT

1. Indien wordt vermoed dat een student zich schuldig maakt aan een onregelmatigheid stelt de examinerator of surveillant hiervan een rapport op. Zo snel mogelijk na de constatering van de onregelmatigheid, overhandigt hij het rapport aan de examencommissie. De student wordt desalniettemin in de gelegenheid gesteld de desbetreffende toets op het desbetreffende moment af te ronden.
2. Een onregelmatigheid houdt in dat de student zich niet houdt aan de in bijlage E genoemde regels voor een goede gang van zaken bij toetsen en tentamens dan wel fraude of plagiaat pleegt.
Onder fraude wordt in ieder geval verstaan:
 - a. het tijdens de toetsing raadplegen van bronnen die niet zijn toegestaan;
 - b. het overnemen of kopiëren uit het werk van andere studenten die aan de toetsing deelnemen of hebben deelgenomen en dit vervolgens als authentiek, eigen werk aanbieden aan de examineratoren;
 - c. het moedwillig onjuist weergeven van onderzoeksgegevens in een onderzoeksrapport;
 - d. het bewust gelegenheid geven aan anderen tot zich schuldig maken aan fraude;
 - e. een poging tot het plegen van fraude;
 - f. het tijdens het nabespreken dan wel achteraf inzien van de gemaakte toets zonder toestemming van de examinerator of examencommissie maken van aantekeningen, enige wijzigingen aanbrengen, verbeteringen of anderszins commentaar op het gemaakte werk of bijbehorende formulieren dat de toets of onderdeel van de toets was.Onder plagiaat wordt in ieder geval verstaan:
 - g. het overnemen of kopiëren uit het werk van anderen en dit vervolgens als authentiek, eigen werk aanbieden aan de examineratoren;
 - h. het zonder bronvermelding overnemen van teksten uit artikelen, of uit door anderen geschreven werken, hetzij door te "knippen en plakken" uit elektronische documenten, hetzij door passages letterlijk over te typen;
 - i. het bewust gelegenheid geven aan anderen tot zich schuldig maken aan plagiaat.Onder onregelmatigheid wordt in ieder geval ook verstaan:
 - j. een verstoring van de orde of goede gang van zaken tijdens het moment van het afleggen van een toets of tentamen, waardoor de examencommissie redelijkerwijs niet meer kan borgen dat de resultaten van de toets of het tentamen op realistische wijze het kennisniveau weerspiegelen van de studenten die de toets of het tentamen hebben afgelegd;

- k. het maken van foto's of andersoortige kopieën van de toets(vragen) tijdens het afleggen daarvan. Het maken van kopieën tijdens de inzage van een toets is niet toegestaan.
- 2a. Onverminderd de overige leden van dit artikel kan een doen of nalaten van een medewerker van de hogeschool dan wel van een student ertoe leiden dat er sprake is van een aan zekerheid grenzend vermoeden dat zich een onregelmatigheid heeft voorgedaan. Die onregelmatigheid is al dan niet genoemd in de overige leden van dit artikel of is een doen of nalaten in strijd met hetgeen in het maatschappelijk verkeer betaamt. Indien voormelde onregelmatigheid ertoe leidt dat de examencommissie niet langer kan borgen dat de resultaten van de toets of het tentamen op realistische wijze het kennisniveau weerspiegelen van de student of de studenten die de toets of het tentamen heeft of hebben afgelegd, kan de examencommissie besluiten over te gaan tot het nemen van een beslissing als bedoeld in het vijfde lid.
3. De melding van de onregelmatigheid, fraude of plagiaat wordt op de eerstvolgende vergadering van de examencommissie na ontvangst van het rapport besproken, waarbij wordt bepaald op welke wijze de melding wordt onderzocht. Voordat de examencommissie na het onderzoek van de melding een beslissing neemt, worden de student(en) en eventuele belanghebbenden in de gelegenheid gesteld te worden gehoord. Het horen geschiedt in beginsel conform de procedure, bedoeld in bijlage D. Van het horen kan louter worden afgezien als de examencommissie inmiddels genoegzaam heeft vastgesteld dat er geen sprake is van een onregelmatigheid, fraude of plagiaat; of in die gevallen dat de student:
- heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord,
 - niet binnen een door de examencommissie gestelde redelijke termijn verklaart dat hij gebruik wil maken van het recht te worden gehoord
4. De student, of de studenten, wordt, of worden, na ontvangst van het rapport over een geconstateerde onregelmatigheid of fraude door de examencommissie erop gewezen dat de toets niet wordt beoordeeld, totdat de examencommissie heeft beslist welke consequenties zij aan het geconstateerde verbindt.
5. In geval van een onregelmatigheid, fraude of plagiaat kan de examencommissie beslissen, met inachtneming van het negende lid, dat ten aanzien van een student of een groep van studenten het volgende geldt:
- a. aan het gemaakte werk geen beoordeling wordt toegekend, dan wel dat na overleg met de examinerator de reeds gegeven beoordeling ongeldig wordt verklaard;
 - b. indien de onregelmatigheid of fraude pas na afloop van het examen wordt vastgesteld, kan de student het getuigschrift van de opleiding worden onthouden of kan van de student het getuigschrift worden teruggevorderd waarbij de examencommissie kan bepalen dat de betrokken student het getuigschrift slechts wordt uitgereikt na een hernieuwd(e) toets of examen in de door de examencommissie aan te wijzen onderdelen en op een door haar te bepalen wijze;
 - c. de student gedurende ten hoogste één jaar het recht wordt ontnomen om één of meer door de examencommissie aan te wijzen toetsen van de opleiding af te leggen;
 - d. in geval van ernstige onregelmatigheden dan wel herhaaldelijke fraude aan het College van Bestuur een advies wordt uitgebracht om de inschrijving voor de opleiding definitief te beëindigen;
 - e. een combinatie van maatregelen is tevens mogelijk.

6. Indien de examencommissie beslist dat er geen sprake is van een onregelmatigheid of fraude dan zal de toets alsnog worden beoordeeld of, indien dit niet mogelijk is, zal er door de examencommissie een op het concrete geval toegespitste bijzondere voorziening worden getroffen.
7. De examencommissie komt, met inachtneming van het negende lid, binnen 20 werkdagen na ontvangst van het rapport met de melding van een onregelmatigheid of fraude tot een beslissing. In afwijking van voormelde 20 werkdagen dient de beslissing uiterlijk 5 werkdagen voor de herkansing te worden gegeven.
8. De beslissing van de examencommissie wordt de student schriftelijk (per brief of per e-mail) medegedeeld, waarbij de student gewezen wordt op de mogelijkheid tegen het besluit in beroep te gaan.
9. Indien het cijfer voor de toets of het tentamen reeds is vastgesteld, bepaalt de examinerator in hoeverre dat cijfer aanpassing behoeft. De examencommissie voorziet de examinerator van het nodige advies.

HOOFDSTUK 6: STUDIELOOPBAANBEGELEIDING EN (BINDEND) STUDIEADVIES

ARTIKEL 6.1 STUDIELOOPBAANBEGELEIDING

1. a. De onderwijsmanager faciliteert namens het College van Bestuur, conform artikel 4.11 van het Studentenstatuut Hogeschool Leiden, adequate studieloopbaanbegeleiding van de student, mede ten behoeve van zijn oriëntatie op mogelijke studiewegen binnen en buiten de opleiding. Tevens draagt de onderwijsmanager zorg voor bekendmaking van de geboden studieloopbaanbegeleiding via de gebruikelijke communicatiekanalen van de opleiding, namelijk via ELO (<https://elo.hsleiden.nl/>) in de cursus Thema Studieloopbaanbegeleiding.
- b. Voor een goede doorstroming naar een verwante masteropleiding in het wetenschappelijk onderwijs wordt voorlichting gegeven tijdens minorenvoorlichtingen en op de terugkomdagen tijdens het afstudeerjaar.
2. De onderwijsmanager draagt er zorg voor dat de student in de propedeutische fase ten minste vier maal per studiejaar in de gelegenheid wordt gesteld een gesprek te hebben over de studievoortgang met zijn daartoe aangewezen studieloopbaanbegeleider. In de postpropedeutische fase vindt voormeld gesprek minstens tweemaal per studiejaar plaats.
3. Ter bespreking van problemen die rechtstreeks verband houden met de opleiding kan de student zich wenden tot zijn daartoe aangewezen studieloopbaanbegeleider. Ook voor problemen van persoonlijke aard die al dan niet rechtstreeks verband houden met de opleiding kan een student zich desgewenst tot de studieloopbaanbegeleider richten. Een melding van bijzondere omstandigheden in het kader van een bindend studieadvies kan evenwel alleen geschieden conform artikel 6.4, achtste tot en met elfde lid.
4. Met problemen van persoonlijke aard die al dan niet rechtstreeks verband houden met de opleiding kan de student zich tevens wenden tot de studentendecaan. Voor meer informatie over de studentendecaan, zie daarvoor de website en intranet van Hogeschool Leiden.
Naast de studentendecaan kan de student desgewenst contact opnemen met de coördinator Studeren met een functiebeperking (Sfb), de intern vertrouwenspersoon of met de extern vertrouwenspersoon.
5. Indien een student:
 - geruime tijd geen deel heeft genomen aan het onderwijs,
 - geruime tijd geen contact heeft gehad met de hogeschool,
 - niet reageert op verzoeken van zijn loopbaanbegeleider, en
 - ook op een andere wijze dan voormeld niet blijkt geeft (of laat geven) van redelijkerwijs beoogde deelname aan het onderwijs,dan kan de opleidingsmanager besluiten gepaste maatregelen te nemen.

ARTIKEL 6.2 STUDIEADVIES

1. De examencommissie brengt namens het College van Bestuur aan iedere student, uiterlijk aan het einde van diens eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase van de opleiding, een schriftelijk studieadvies uit over de voortzetting van zijn studie binnen of buiten de opleiding.
2. - Dit artikellid is vervallen -

ARTIKEL 6.3 BINDEND STUDIEADVIES

1. De examencommissie kan namens het College van Bestuur aan het studieadvies, bedoeld in artikel 6.2, een afwijzing voor de opleiding verbinden, hierna te noemen: bindend studieadvies.
2. Een bindend studieadvies wordt slechts gegeven, indien de student naar het oordeel van de examencommissie, met inachtneming van persoonlijke omstandigheden, genoemd in bijlage III van het Studentenstatuut van Hogeschool Leiden, niet geschikt wordt geacht voor de opleiding, doordat zijn studieresultaten niet voldoen aan de vereisten gesteld in artikel 6.4, eerste tot en met vierde lid.
3. Van de student die een bindend studieadvies heeft ontvangen, wordt de inschrijving van de desbetreffende opleiding beëindigd conform artikel 7.42, derde lid, van de WHW met ingang van de maand volgend op de maand waarin de beslissing tot een bindend studieadvies is genomen. Daarnaast kan de student zich niet opnieuw inschrijven voor dezelfde opleiding en is zelf verantwoordelijk voor het stopzetten van studiefinanciering. Met de aanduiding "dezelfde opleiding" worden de opleidingsvarianten voltijd, deeltijd en duaal bedoeld, tenzij in de beslissing tot een bindend studieadvies anders is aangegeven.
4. De bepaling in het derde lid geldt tevens voor de opleiding of opleidingen waarmee de opleiding, waarvoor de student stond ingeschreven, een gemeenschappelijke propedeuse heeft, zoals is vastgelegd in de onderwijsprogramma's van de opleidingen.
5. Een bindend studieadvies wordt niet eerder dan tegen het einde van het eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase van de opleiding uitgebracht. Aan de student die een verzoek tot uitschrijving vóór 1 februari van het eerste jaar van inschrijving indient, wordt geen bindend studieadvies uitgebracht.
6. Niet van toepassing.
7. De student die een bindend studieadvies heeft ontvangen en die zich op een later tijdstip weer wil inschrijven voor dezelfde opleiding, of bij een andere opleiding waarop het ontvangen bindend studieadvies van toepassing is, dient daartoe een schriftelijk onderbouwd verzoek in bij de examencommissie. De examencommissie besluit, namens het College van Bestuur, alleen positief, indien betrokkene voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat hij gedurende de periode tussen het ontvangen van het bindend studieadvies en het indienen van het verzoek om zich opnieuw voor dezelfde opleiding te kunnen inschrijven, zich zodanig heeft ontwikkeld, dat hij de opleiding alsnog met goed gevolg kan afronden. Het bindend studieadvies geldt in ieder geval voor een periode van vijf jaar.

ARTIKEL 6.4 VOORWAARDEN BINDEND STUDIEADVIES

1.
 - a. Een student ontvangt een bindend studieadvies aan het einde van het eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase van de opleiding, indien de student minder dan 50 studiepunten (EC) behorend tot het propedeutisch examen heeft behaald op het moment dat het studieadvies wordt uitgebracht.
 - b. Een mlo- of vwo-instromer die nog niet voldaan heeft aan de propedeuse eisen, genoemd in bijlage B1, ontvangt aan het einde van het eerste jaar van inschrijving een bindend studieadvies, indien de student minder dan 50 studiepunten (EC) heeft behaald.
2. Niet van toepassing
3. Niet van toepassing

4. - Dit artikellid is vervallen -
5. Resultaten die zijn behaald door een vrijstelling tellen mee bij de vaststelling of de student heeft voldaan aan de verschillende normen, bedoeld in het eerste tot en met derde lid, die gelden voor het al dan niet uitbrengen van een bindend studieadvies.
6. Een bindend studieadvies kan alleen worden uitgebracht, indien de student tijdig en ten minste eenmaal schriftelijk, door de examencommissie, namens het College van Bestuur, is gewaarschuwd dat hij bij voortdurende onvoldoende studievoortgang een bindend studieadvies zal ontvangen. In deze waarschuwing wordt een redelijke termijn vermeld waarbinnen de student zijn studieresultaten ten genoegen van de examencommissie moet hebben verbeterd en de mogelijkheden die de opleiding daartoe biedt alsmede een omschrijving van de gevolgen van een bindend studieadvies.
7. De examencommissie besluit pas over het uitbrengen van een bindend studieadvies, nadat de student voorafgaand aan dit besluit in de gelegenheid is gesteld om gehoord te worden door de examencommissie of een deel van de examencommissie. Een beslissing tot het uitbrengen van een bindend studieadvies wordt schriftelijk, gemotiveerd en voorzien van informatie over de beroepsmogelijkheid aan een student gezonden.
8. Bij het uitbrengen van een bindend studieadvies wordt rekening gehouden met bijzondere omstandigheden van de student, bedoeld in bijlage III "persoonlijke omstandigheden bij studieadvies" van het Studentenstatuut Hogeschool Leiden.
9. Indien persoonlijke omstandigheden van invloed zijn geweest op de studievoortgang van de student, is het de verantwoordelijkheid van de student ervoor zorg te dragen dat de examencommissie hiervan tijdig, uiterlijk tijdens het horen, bedoeld in het zevende lid, op de hoogte is. De student draagt er zorg voor dat de melding van de persoonlijke omstandigheden, bedoeld in het zevende lid, is voorzien van de nodige bewijsstukken. De melding kan de student via de studentendecaan laten lopen. De studentendecaan alsmede de examencommissie draagt er zorg voor dat meldingen van persoonlijke omstandigheden vertrouwelijk worden behandeld.
10. Een student die verzuimt persoonlijke omstandigheden tijdig te melden bij de examencommissie dan wel tijdig via de studentendecaan te laten melden, kan zich later bij het ontvangen van het bindend studieadvies niet meer beroepen op die omstandigheden, tenzij de student aantoont dat juist de bijzondere omstandigheden die tijdige melding hebben belet.
11. Indien wegens persoonlijke omstandigheden wordt afgezien van het uitbrengen van een bindend studieadvies dan wordt aan de student een voorlopig positief advies uitgebracht. Aan dit advies kunnen voorwaarden worden verbonden. Indien een voorlopig positief advies wordt uitgebracht aan het eind van het tweede jaar van inschrijving dan blijft het mogelijk alsnog een bindend studieadvies uit te brengen, zolang de student het propedeutisch examen niet met goed gevolg heeft afgelegd.

ARTIKEL 6.5 DOORSTROOM VAN PROPEDEUTISCHE FASE NAAR POSTPROPEDEUTISCHE FASE

1. Aan het einde van het eerste jaar van inschrijving stelt de examencommissie vast welke studenten kunnen doorstromen van de propedeutische fase naar de postpropedeutische fase. Toelaatbaar zijn:
 - a. studenten die het propedeutisch examen hebben behaald,
 - b. studenten die minstens 50 studiepunten (EC) hebben behaald in de propedeutische fase en indien van toepassing hebben voldaan aan de eisen bedoeld in artikel 6.4, tweede lid of derde lid, van deze regeling.
2. Van studenten die een voorlopig positief advies, als bedoeld in artikel 6.4, elfde lid, hebben ontvangen, bepaalt de examencommissie of deze studenten wel of niet kunnen doorstromen naar de postpropedeutische fase van de opleiding.
3. Aan het deelnemen aan het onderwijs in zowel de propedeutische fase als de postpropedeutische fase kan de student geen rechten ontlenen ten aanzien van de wijze van inroostering. Het is dus mogelijk dat onderwijsactiviteiten in de propedeutische fase en de postpropedeutische fase gelijktijdig ingeroosterd zijn.

ARTIKEL 6.6 VERWIJZING IN DE POSTPROPEDEUTISCHE FASE

1. Studenten van de opleiding hebben toegang tot alle in bijlage A beschreven en hieronder genoemde afstudeerrichtingen:
 - a. Cytohistopathologie;
 - b. Dierexperimenteel onderzoek;
 - c. Laboratoriumgeneeskunde;
 - d. Microbiologie;
 - e. Moleculaire biologie.

HOOFDSTUK 7: EXAMENCOMMISSIE

ARTIKEL 7.1 INSTELLING EXAMENCOMMISSIE, BENOEMING EXAMINATOREN

1.
 - a. Elke opleiding of groep van opleidingen heeft een examencommissie.
 - b. De clusterdirecteur, onderwijsmanager of andere functionaris buiten de examencommissie treedt niet in beslissingen van de examencommissie, die zij neemt op grond van de aan haar toegekende bevoegdheden.
2. De examencommissie is het orgaan dat op objectieve, deskundige en onafhankelijke wijze vaststelt of een student of extraneus voldoet aan de voorwaarden die deze regeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het behalen van de graad, bedoeld in artikel 4.2.
3. Het College van Bestuur stelt de examencommissie in en benoemt de leden op basis van hun deskundigheid op het terrein van de opleiding of groep van opleidingen. De benoeming geschiedt voor de duur van een studiejaar. De leden zijn terstond herbenoembaar, waarbij de leden maximaal vijf maal achtereenvolgens benoemd kunnen worden. Het College van Bestuur draagt er zorg voor dat bij een benoeming van de leden van de examencommissie ten minste één herbenoemd lid is.
4. Bij de benoeming van de leden van de examencommissie draagt het College van Bestuur er zorg voor dat:
 - a. ten minste één lid als docent verbonden is aan de desbetreffende opleiding of aan een van de opleidingen die tot de groep van opleidingen behoort;
 - b. ten minste één lid afkomstig is van buiten de desbetreffende opleiding of een van de opleidingen die tot de groep van opleidingen behoort en hij tevens niet binnen het cluster doceert;
 - c. leden van het College van Bestuur of personen die anderszins financiële verantwoordelijkheid dragen binnen de instelling niet worden benoemd.
5. Bij de instelling van de examencommissie worden een voorzitter, secretaris en diens plaatsvervangers benoemd.
6. De benoeming van de leden, bedoeld in het derde lid, wordt gedaan op voordracht van de clusterdirecteur. Alvorens tot een voordracht voor de leden over te gaan, hoort de clusterdirecteur de onderwijsmanager(s) en de zittende leden van de examencommissie over de samenstelling van de commissie voor de komende periode. Deze procedure wordt ook gevolgd bij een tussentijdse benoeming.
7. Het College van Bestuur draagt er zorg voor dat het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie voldoende wordt gewaarborgd.
8. Voor het afnemen van toetsen en tentamens en het vaststellen van de uitslag daarvan wijst de examencommissie examinatoren aan. Als examiner kunnen slechts worden aangewezen leden van het personeel die zijn belast met het verzorgen van het onderwijs in de desbetreffende onderwijseenheid alsmede deskundigen van buiten de instelling. Examinatoren verstrekken de examencommissie de gevraagde inlichtingen.
9. De examencommissie legt na afloop van elk studiejaar, uiterlijk 15 november van het volgende studiejaar, verantwoording af over haar activiteiten in een jaarverslag.
10. In een reglement met betrekking tot de examencommissies worden nadere regels vastgelegd met betrekking tot:

- samenstelling,
- benoeming,
- werkwijze,
- besluitvorming,
- verantwoording en
- faciliteiten van de examencommissie.

Het reglement ziet tevens op de onderlinge verhoudingen binnen een opleiding en binnen de instelling alsook op de nadere eisen die gesteld worden aan examinatoren. Dit reglement is te vinden op het intranet van hogeschool Leiden.

ARTIKEL 7.2 TAKEN EN BEVOEGDHEDEN EXAMENCOMMISSIE

1. De taken en verantwoordelijkheden van de examencommissies zijn vastgelegd in de WHW, de mandaatregeling van Hogeschool Leiden en deze onderwijs- en examenregeling. De examencommissie is in ieder geval belast met:
 - a. het vaststellen of een student een examen heeft behaald;
 - b. het uitreiken van getuigschriften, supplementen en verklaringen;
 - c. het borgen van de kwaliteit van toetsing, toetsen, tentamens en examens en het borgen van de kwaliteit van de organisatie en de procedures rondom toetsen, tentamens en examens;
 - d. het verlenen van vrijstellingen van (nadere)vooropleidingseisen, bedoeld in hoofdstuk 2, waardoor een aanstaand student toelaatbaar is tot de opleiding;
 - e. het uitbrengen van een advies aan het College van Bestuur om een persoon wegens diens gedragingen of uitingen niet tot de opleiding toe te laten dan wel de inschrijving definitief te beëindigen (judicium abeundi);
 - f. het uitbrengen van een studieadvies, waaronder het bindend studieadvies;
 - g. het beoordelen van verzoeken om een bepaalde minor te mogen volgen;
 - h. het – met inachtneming van deze regeling, en behoudens de rol van de examinerator - vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om de uitslag van tentamens, toetsen en examens te beoordelen en vast te stellen. Tot het instrumentarium waarover de EC beschikt ter uitvoering van haar taken behoort niet de bevoegdheid om definitieve tentamenuitslagen vast te stellen dan wel te herzien. Wel zal bij de examinerator, indien nodig, informatie ingewonnen moeten kunnen worden. Dit staat los van de eigenstandige standpuntbepaling van de examencommissie. Waar de examencommissie niet eigenstandig en in weerwil van de examinerator het cijfer kan wijzigen, kan de examencommissie wel bepalen dat het examen, het tentamen of de opnieuw moet worden afgenomen ;
 - i. het verlenen van vrijstellingen voor tentamens en toetsen van onderwijseenheden;
 - j. het beslissen over uitzonderingsregels in zaken met betrekking tot het afleggen van toetsen, tentamens en examens;
 - k. het treffen van maatregelen ingeval van onregelmatigheden, fraude of plagiaat;
 - l. het adviseren van de clusterdirecteur ter zake van de benoeming van leden van de examencommissie;
 - m. met inachtneming van het oordeel van de desbetreffende examinerator over het behaalde cijfer: het treffen van minnelijke schikkingen naar aanleiding van verzoeken daartoe van het college van beroep voor de examens;
 - n. het jaarlijks opstellen van een verslag van haar werkzaamheden. Dit verslag wordt gezonden naar de clusterdirecteur en het college van bestuur.

2. De voorzitter van de examencommissie, of in zijn afwezigheid zijn plaatsvervanger, is bevoegd zaken die de examencommissie aangaan en die naar zijn oordeel geen uitstel kunnen verdragen, zelfstandig af te handelen. In de eerstvolgende vergadering van de examencommissie wordt hierover verantwoording afgelegd aan de voltallige examencommissie.

3. Tenzij in de WHW of deze regeling anders is bepaald, neemt de examencommissie of de examiner binnen een termijn van 20 werkdagen een beslissing op een verzoek. De examencommissie of de examiner kan op grond van zwaarwegende omstandigheden, afwijken van de gegeven beslistermijn. In dit laatste geval wordt betrokkene daarover onverwijld geïnformeerd, waarbij wordt aangegeven wanneer een beslissing wordt genomen.
4. In een beslissing van de examencommissie of de examiner wordt de student gewezen op de mogelijkheden om in beroep te gaan tegen de beslissing.
5. Indien een student bij de examencommissie een verzoek of een klacht indient waarbij een examiner betrokken is die lid is van de examencommissie, neemt de betrokken examiner geen deel aan de beraadslaging over dit onderwerp in de examencommissie. De examencommissie kan de examiner wel verzoeken zijn standpunt naar voren te brengen.

ARTIKEL 7.3 SAMENSTELLING, VERZOEKEN AAN EN BESLISSINGEN VAN EXAMENCOMMISSIE EN EXAMINATOR

1. De samenstelling van de examencommissie wordt gepubliceerd op ELO (<https://elo.hsleiden.nl/>)
2. Verzoeken aan de examencommissie kunnen op de volgende wijze worden ingediend:
 - a. digitaal via het emailadres: appliedscience.examencommissie@hsleiden.nl;
 - b. op papier via het postvak van de examencommissie Applied Science welke zich naast de Servicedesk bevindt.
3. De examencommissie draagt er zorg voor dat alle interne belanghebbenden, zoals de betreffende docenten en de studieloopbaanbegeleider op de hoogte gebracht worden van beslissingen over studenten die de examencommissie (of de examiner) heeft genomen. Indien nodig, met in achtneming van de privacy van de student, wordt ter informatie een kopie van het verzoek van de student bijgevoegd.

HOOFDSTUK 8: RECHTSBESCHERMING

ARTIKEL 8 RECHTSBESCHERMINGSMOGELIJKHEDEN

1. De student heeft het recht om binnen zes weken na bekendmaking van een beslissing van de examencommissie of de examinerator een beroep in te dienen bij het Loket Rechtsbescherming Hogeschool Leiden.
Het instellen van beroep schort de genomen beslissing niet op.
2. Een beroep dient schriftelijk, gemotiveerd, ondertekend en het bestreden besluit bijgevoegd ingediend worden bij:
Het Loket Rechtsbescherming Hogeschool Leiden
postbus 382
2300 AJ Leiden.
3. Het College van Beroep van de Examens van Hogeschool Leiden behandelt de ingediende beroepen, bedoeld in het eerste lid.
4. Beroep kan door de ouders of (wettelijke) vertegenwoordigers van de student worden ingesteld, indien het beroepschrift is voorzien van een schriftelijke, ondertekende machtiging door de student.
5. In hoofdstuk 8 van het Studentenstatuut Hogeschool Leiden wordt de procedure bij het College van Beroep voor de Examens van Hogeschool Leiden, zoals opgenomen in dit artikel, nader geregeld. Daarnaast zijn in hoofdstuk 8 van het Studentenstatuut de overige rechtsbeschermingsprocedures, zoals bezwaar via de Geschillenadviescommissie en de klachtenprocedure geregeld. Het Studentenstatuut Hogeschool Leiden te raadplegen via www.hsleiden.nl.

HOOFDSTUK 9: SLOT- EN INVOERINGSBEPALINGEN

ARTIKEL 9.1 ONVOORZIENE GEVALLEN

In gevallen waarin deze regeling niet voorziet, beslist de examencommissie, tenzij het gaat om onderwerpen die expliciet behoren tot de bevoegdheid van het College van Bestuur.

ARTIKEL 9.2 OVERGANGSBEPALINGEN

Bij een grondige wijziging van het onderwijsprogramma van de opleiding geldt de volgende overgangsregeling: zie bijlage F

ARTIKEL 9.3 BEKENDMAKING VAN DE REGELING

1. De onderwijsmanager draagt zorg voor een tijdige bekendmaking van deze regeling binnen de opleiding, van nadere regels die door de examencommissie zijn opgesteld alsmede van eventuele wijzigingen.
2. De onderwijs- en examenregeling is tevens te vinden op www.hsleiden.nl.

ARTIKEL 9.4 CITEERTITEL, INWERKINGTREDING

Deze regeling kan worden aangehaald als de Onderwijs- en examenregeling 2016-2017 van de bacheloropleiding Biologie en medisch laboratoriumonderzoek en treedt in werking op 1 september 2016 aan Hogeschool Leiden.

BIJLAGE A: COMPETENTIES VAN DE OPLEIDING

1 Doel van de opleiding en structurering van het onderwijs

Met de opleiding wordt beoogd de student de competenties (beroepsvaardigheden, waarin kennis, vaardigheden en attitude geïntegreerd zijn) bij te brengen om als afgestudeerde Bachelor of Science (BSc) te komen tot een zelfstandige beroepsuitoefening als biomedisch researchmedewerker. In paragraaf 2 van deze bijlage A van deze regeling is het competentieprofiel gegeven waaraan een startende BSc dient te voldoen.

De opleiding kent een major/minor structuur, waarbij de major (het basisdeel) van 210 EC bestaat uit een propedeutische fase van 60 EC en een postpropedeutische fase van 150 EC. Binnen de major specialiseert de student zich, ook het externe jaar (afstudeerjaar; vierde studiejaar) maakt deel uit van de major. De minor (het keuzedeel) omvat maximaal 30 EC en is onderdeel van de postpropedeutische fase. Zowel in de propedeutische fase als in de postpropedeutische fase van de major zijn meer studiepunten gedefinieerd dan de genoemde aantallen. Het eventuele surplus (boven 210 EC) dat door een student wordt behaald wordt formeel onderdeel van de minor (zie ook bijlage C).

Doelen van de propedeutische fase van de major:

- De propedeuse biedt de student de gelegenheid tot oriëntatie op het beroep van biomedische research analist.
- De propedeuse biedt de instelling de gelegenheid om te bepalen of de student geschikt is voor deze opleiding en het beroep. Studenten kunnen eventueel verwezen worden naar andere opleidingen.
- De propedeuse bereidt voor op de postpropedeuse.
- De propedeutische fase van de opleiding omvat de onderwijseenheden zoals beschreven in bijlage B1, met de daarbij vermelde studielast.
- De student dient in de propedeuse het eerste niveau van de competenties "Onderzoeken" en "Experimenteren" te behalen, zie hiertoe het competentieprofiel als beschreven in paragraaf 2 van deze bijlage alsmede bijlage B1 voor de concrete invulling van het programma ter verwerving van genoemd niveau.

Doelen van de postpropedeutische fase van de major:

- De major biedt de student de gelegenheid om de competenties te behalen zoals deze vermeld zijn in het opleidingsprofiel in competenties: zie paragraaf 2 van deze bijlage.
- De postpropedeuse biedt de student de gelegenheid zich te specialiseren in één van de vijf richtingen die zijn vermeld in paragraaf 3 van deze bijlage.
- De postpropedeutische fase van de major omvat de onderwijseenheden zoals beschreven in bijlage B2, met de daarbij vermelde studielast.
- Tijdens de postpropedeutische fase dienen het tweede en derde competentieniveau bereikt te worden van de competenties "Onderzoeken" en "Experimenteren".

Het opleidingsprofiel van Biologie en medische laboratoriumonderzoek (BM) is in competenties beschreven met de daarbij behorende handelingsindicatoren op verschillende niveaus. De handelingsindicatoren, die behoren bij de competenties, zijn contextloos beschreven. Per specialisatie is apart aangegeven welke inhoudelijke aspecten de student moet kennen en kunnen. Het opleidingsprofiel van BM is afgeleid van de competentiegerichte profielbeschrijving van de Bachelor of Science. Deze is in november 2007 door het werkveld gevalideerd en in 2008 gepubliceerd². In 2013 is een verbeterde versie gepubliceerd en is in 2015 voorzien van een addendum³.

In de tabel zijn 4 verschillende niveaus^{1,2} aangegeven, die als volgt toegelicht worden:

- 1: Effectief gedrag vertonen als de omgeving daar aanleiding toe geeft ("uitvoeren, in opdracht van")
- 2: Effectief gedrag vertonen op basis van eigen initiatief ("oplossen, analyseren")
- 3: Effectief gedrag van anderen in de directe omgeving versterken, in het bijzonder door voorbeeldgedrag ("integreren, ontwikkelen, transfer van kennis en vaardigheden")

² Bachelor of Science-Een competentiegerichte profielbeschrijving, Domein Applied Science, december 2008.

³ Bachelor of Science-Een competentiegerichte profielbeschrijving, Domein Applied Science, juni 2013, addendum februari 2015.

4: Effectief gedrag van anderen binnen de organisatie inspireren en daarmee binnen de (het) organisatie (onderdeel) het niveau van de competentie verhogen ("kennis genereren")
 Niveau 4 wordt bereikt na vijf jaar ervaring opgedaan te hebben in de beroepspraktijk.

Binnen de major van de opleiding bereikt een student niveau 3 van de competenties "Onderzoeken" en "Experimenteren", niveau 2 van "Zelfsturing" en niveau 1 van "Instrueren, begeleiden en doceren", "Beheren en coördineren", "Adviseren en verkopen", en "Leiding geven en managen". Via een aantal minoren is het mogelijk dat de student één (of meerdere) van de niveau 1 competenties verhoogt tot niveau 2.

Omdat het zeer kunstmatig is de handelingsindicatoren op niveau 1 en 2 apart te definiëren voor de competentie "Zelfsturing", zijn alleen de handelingsindicatoren op niveau 2 voor zelfsturing gedefinieerd: gedurende het vierjarige studieloopbaanbegeleidingsprogramma werkt de student aan het bereiken van niveau 2 van "Zelfsturing". Voor de competenties "Instrueren, begeleiden en doceren" en "Beheren en coördineren" geldt dat gedurende de gehele opleiding, dat wil zeggen: inclusief de propedeutische fase, gewerkt wordt aan het bereiken van niveau 1.

Naast de competenties die in de studievoortgangsadministratie als onderwijseenheden worden geregistreerd, zijn ook de onderwijseenheden "Kennisdomein" en "Veiligheid" gedefinieerd. In de onderwijseenheid "Kennisdomein" is het kenniselement van de diverse competenties expliciet gemaakt; in de onderwijseenheid "Veiligheid" zijn de veiligheidsaspecten van laboratoriumwerk geëxpliciteerd.

De handelingsindicatoren, die behoren bij de competenties, zijn op de verschillende niveaus beschreven en aangegeven is in welke fase van de opleiding de student bepaalde handelingsindicatoren moet hebben behaald. Er worden drie fasen onderscheiden, namelijk eind propedeuse, start extern jaar ofwel vierde jaar en eind opleiding.

2 Opleidingsprofiel in competenties

Alle Nederlandse opleidingen biologie en medisch laboratoriumonderzoek hebben zich aangesloten bij het domein Applied Science (DAS). In 2008 heeft dit domein de acht beroepscompetenties voor beroepsbeoefenaren van verscheidene opleidingen binnen het domein vastgelegd en deze zijn in 2014 wederom geëvalueerd en aangepast. De Dublin Descriptoren en algemene hbo-competenties zijn in deze 8 competenties verwerkt. De acht DAS competenties (c.q. beroepsvaardigheden of 'skills') van beginnende beroepsbeoefenaars zijn: 'Onderzoeken', 'Experimenteren', 'Ontwikkelen', 'Beheren en coördineren', 'Adviseren en in- en verkopen', 'Instrueren, begeleiden, doceren en coachen', 'Leidinggeven en managen' en 'Zelfsturing'. De acht DAS competenties zijn als basis gebruikt voor de landelijke opleidingsprofielen. In het landelijke opleidingsprofiel biologie en medisch laboratoriumonderzoek zijn de acht competenties van het DAS opgenomen en hierin wordt ook het eindniveau van de opleiding vastgelegd.

In het onderwijsprogramma worden de competenties via de onderwijseenheden getoetst. Het eindniveau van competenties dat een afgestudeerde Bachelor of Science Biologie en Medisch Laboratorium Onderzoek moet hebben behaald is vastgelegd in het landelijk opleidingsprofiel Biologie en Medisch Laboratorium Onderzoek en weergegeven in onderstaande tabel.

	Competentie							
	Onderzoeken	Experimenteren	Ontwikkelen	Beheren en coördineren	Adviseren en in- en verkopen	Instrueren, begeleiden, doceren en coachen	Leidinggeven en managen	Zelfsturing
Minimum landelijk vastgesteld eindniveau BM	II*	III	.*	I*	I*	I*	I*	II

Tabel 1: Landelijk opleidingsprofiel van de opleiding Biologie en Medisch Laboratorium Onderzoek
 * ten minste één van deze competenties moet met één niveau worden verhoogd, Hogeschool Leiden heeft ervoor gekozen om de competentie onderzoeken met één niveau te verhogen.

In de onderstaande tabel zijn per competentie de handelingsindicatoren gedefinieerd op verschillende niveaus.

Onderzoeken

De Bachelor of Science doet binnen het domein Applied Science onderzoek dat bijdraagt aan de oplossing van een probleem of de ontwikkeling van een methode, of tot groter inzicht in een onderwerp binnen de eigen werkomgeving.

	Niveau I	Niveau II	Niveau III	Niveau IV
	De student voert een eenvoudig onderzoek uit n.a.v. een aangereikte vraagstelling Hij laat dat zien door:	De student vertaalt een aangereikt probleem in concrete vraagstellingen, kiest onder begeleiding een onderzoeksstrategie en voert het onderzoek uit. Hij laat dat zien door:	De student vertaalt een probleem naar een onderzoeksstrategie en voert het onderzoek uit. Hij laat dat zien door:	Ervaren beroepsbeoefenaar (zie beschrijving competentie hierboven). Hij laat dat zien door:
a	Inhoudelijk met de opdrachtgever over de opdracht te communiceren (bv. interne of externe opdrachtgever); een gegeven casus te analyseren, een onderzoeksvraag te formuleren en deze op te delen in deelvragen.	Op basis van relevante deelvragen het probleem te analyseren en de gekozen onderzoeksstrategie te verantwoorden.	De gekozen onderzoeksstrategie te verantwoorden.	Over voldoende deskundigheid en initiatief te beschikken om op natuurwetenschappelijk gebied problemen op te sporen en te analyseren.
b	(Zo nodig) in overleg met de opdrachtgever de vraagstelling te verhelderen. In overleg met de opdrachtgever doelstellingen te formuleren vanuit een aangereikte eenvoudige doelstelling.	Deelvragen van het uit te voeren onderzoek te formuleren. In overleg met de opdrachtgever doelstellingen te analyseren en om te zetten in het gewenste onderzoek.	Voorstel(len) te doen over te volgen strategie en uitvoering.	De doelstellingen van een gewenst onderzoek vanuit de vraagstelling op te stellen.
c	Gebruik te maken van aangereikte literatuur om de vraag te verhelderen.	Relevante bronnen te selecteren en te gebruiken om zich verder in de onderzoeksvraag te verdiepen.	Gebruik te maken van relevante criteria om de betrouwbaarheid van bronnen in te schatten.	Zelfstandig (wetenschappelijke) literatuur te selecteren en te verkrijgen om zich verder in het probleem te verdiepen, daarbij de betrouwbaarheid van de verschillende informatiebronnen correct inschattend.
d	Voor de opdracht een werkplan/ plan van aanpak te maken volgens een aangereikt protocol (met doel, opzet, tijdsduur en planning, rekening houdend met veiligheids- en milieuvoorschriften).	Een werkplan te maken, in overleg met opdrachtgever, zelfstandig een aanpak voor uitvoering van het onderzoek te ontwerpen, rekening houdend met veiligheid, kwaliteit, milieu, e.d.	Zelfstandig een werkplan te ontwerpen en de daarin verwerkte randvoorwaarden te motiveren.	Een uitvoerbaar en duurzaam werkplan (met budget) te maken, waarbij rekening wordt gehouden met kwaliteitszorg, veiligheid, gezondheid, welzijn, milieu, duurzaamheid en ethiek.
e	Bij uitvoering van de opdracht te werken conform het werkplan/stappenplan.	Bij uitvoering van de opdracht te werken conform werkplan. Het werkplan efficiënt uit te voeren en zo nodig tussentijds aan te passen.	Het werkplan effectief en efficiënt uit te voeren en zo nodig tussentijds aan te passen.	Het werkplan planmatig uit te (laten) voeren door gebruik te maken van relevante methoden, technieken en apparaten.

f	Actief mee te werken in een team.	Te functioneren als volwaardig teamlid in de eigen werkomgeving (d.m.v. reflectie en feedback).	Afhankelijk van het karakter van de opdracht als volwaardig lid te functioneren en samen te werken in een team waarin ook medewerkers uit andere vakgebied(en) zitten.	Resultaatgericht samen te werken in multidisciplinair verband.
g	Het resultaat van de opdracht zo nodig rekenkundig/statistisch te bewerken en samen te vatten, te structureren in het licht van de onderzoeksvraag en overzichtelijk in beeld te brengen.	(Deel)resultaten samen te vatten en te interpreteren in relatie tot de opdracht/onderzoeksvraag.	(Deel)resultaten logisch en overzichtelijk te combineren en in relatie tot de onderzoeksvraag conclusies te trekken.	De resultaten samen te vatten, te structureren en te interpreteren in relatie tot de onderzoeksvraag.
h	Mondeling en/of schriftelijk volgens aangegeven richtlijnen over de opdracht te rapporteren.	De (deel)resultaten te combineren in één rapportage volgens de geldende richtlijnen/standaard.	Over het onderzoek te rapporteren volgens de in het werkveld geldende standaard.	Resultaten te rapporteren volgens de in het werkveld geldende standaard.
i	Conclusies te formuleren uit de onderzoeksresultaten en zo nodig een voorstel te doen om uitvoering van de opdracht/het onderzoek te verbeteren.	Een voorstel tot vervolgstappen te doen op basis van de combinatie van deelresultaten.	Een strategie voor vervolgonderzoek te formuleren; een voorstel tot vervolgstappen te doen op basis van analyse van resultaten.	Op basis van de verkregen resultaten voorstellen te doen voor een vervolg op het onderzoek.

Eind propedeuse: handelingsindicatoren a tot en met i op niveau I.

Ingangseis afstudeerjaar (vierde studiejaar): handelingsindicatoren a tot en met i op niveau II.

Eindniveau opleiding: handelingsindicatoren a tot en met i op niveau III.

Experimenteren

De Bachelor of Science voert experimenten uit binnen het domein Applied Science zodat aantoonbaar betrouwbare resultaten worden verkregen.

	Niveau I	Niveau II	Niveau III	Niveau IV
	De student voert een experiment uit volgens voorschrift. Hij laat dat zien door:	De student kiest een geschikt voorschrift, past dit zo nodig aan en voert het uit. Hij laat dat zien door:	De student zet met begeleiding experimenten op en voert deze zelfstandig en systematisch uit. Hij laat dat zien door:	Ervaren beroepsbeoefenaar (zie beschrijving competentie hierboven). Hij laat dat zien door:
a	Desgevraagd uit te leggen wat de bedoeling van het experiment is.	Een voorschrift te kiezen en uit te leggen waarom het geschikt is voor het experiment.	Een globaal beschreven procedure of vooropgezet synthesesdoel om te zetten naar (een) werkvoorschrift(en) en meerdere methoden te combineren tot een proefopzet.	Een onderzoeksvraag te vertalen naar een adequate experimentele opzet inclusief werkvoorschriften.
b	Desgevraagd het principe van de gebruikte methode uit te leggen.	Beschikbare methoden en voorschriften op geschiktheid te beoordelen en experimentele problemen op te lossen (troubleshooting).	Methoden en technieken te kiezen en te anticiperen op mogelijke experimentele problemen.	Zodanige kennis, inzicht en vaardigheid te tonen dat werkzaamheden op een verantwoorde, veilige en kritische wijze kunnen worden uitgevoerd met de juiste methoden, technieken en apparatuur.

c	Apparatuur volgens voorschrift te bedienen.	Beschikbare apparatuur op geschiktheid te beoordelen en zo nodig instellingen aan te passen.	Bij opzet en uitvoering van experimenten rekening te houden met mogelijkheden en beperkingen van de te gebruiken apparatuur.	Zich zelfstandig verder te verdiepen in methodieken en achtergronden (waaronder mogelijkheden en beperkingen van de apparatuur).
d	Op basis van een voorschrift een experiment adequaat voor te bereiden, uit te voeren en binnen de gestelde tijd resultaten te verkrijgen in overeenstemming met de veiligheids- en milieuvoorschriften.	Een werkplanning te maken voor uitvoering van een voorschrift, dit te beoordelen op veiligheids- en milieuaspecten en uit te voeren, en binnen de gestelde tijd reproduceerbare resultaten te verkrijgen.	Een planning te maken voor een aantal experimenten, deze uit te voeren en binnen de gestelde tijd reproduceerbare resultaten te verkrijgen.	Werkvoorschriften nauwgezet te volgen en zo nodig bij te stellen, zodat aantoonbaar betrouwbare en reproduceerbare resultaten worden verkregen.
e	Een voorschrift uit te voeren volgens de veiligheidsvoorschriften.	De milieu- en veiligheidsaspecten van een voorschrift te beoordelen.	Bij de proefopzet rekening te houden met milieu- en veiligheidsaspecten en hierover met zijn omgeving te communiceren.	Rekening te houden met veiligheid, gezondheid, milieu en hygiëne en de experimenten zo duurzaam mogelijk uit te voeren.
f	Meetresultaten adequaat en correct te bewerken en in te schatten of een gevonden uitkomst realistisch is.	De betrouwbaarheid van een resultaat te beoordelen op basis van statistische overwegingen.	Een (statistische) methode te kiezen om de betrouwbaarheid van het gevonden resultaat te beoordelen.	(Statistische) technieken toe te passen om de resultaten te verwerken/valideren en de kwaliteit ervan te borgen.
g	Een nauwkeurig en overzichtelijk labjournaal bij te houden.	Een nauwkeurig en overzichtelijk labjournaal bij te houden en adequate conclusies uit de experimentele resultaten in de rapportage op te nemen.	Een nauwkeurig en overzichtelijk labjournaal bij te houden met adequate conclusies en in de rapportage de betrouwbaarheid van de gevonden resultaten te verantwoorden.	Resultaten te rapporteren volgens de in het werkveld geldende standaard.
h	Zo nodig een voorstel te doen om uitvoering van een voorschrift te verbeteren.	Voorstellen te doen tot verbetering van het voorschrift.	Voorstellen te doen tot verbetering van het voorschrift en zo nodig methoden voor te stellen voor vervollexperimenten.	Op basis van de onderzoeksresultaten voorstellen te doen voor vervollexperimenten.
i	Een planning te maken voor het werk dat op een practicumdag(deel) gedaan moet worden, teneinde dit efficiënt uit te kunnen voeren.	Een planning te maken voor het uitvoeren van experimenteel werk binnen een afgebakend project dat qua tijdsduur van beperkte omvang is (enkele weken).	Een planning te maken voor de opzet en uitvoering van experimenteel werk binnen een project van langere duur (minimaal een half jaar, zoals bij de afstudeeropdracht), waarbij regelmatige aanpassing van de planning op basis van de voortgang vereist is.	Snel en efficiënt het beoogde doel te bereiken door middel van het toepassen van projectplanning.

Eind propedeuse: handelingsindicatoren a tot en met i op niveau I.

Ingangseis afstudeerjaar (vierde studiejaar): handelingsindicatoren a tot en met i op niveau II.

Eindniveau opleiding: handelingsindicatoren a tot en met i op niveau III.

Zelfsturing

De Bachelor of Science stuurt zichzelf in zijn functioneren en in zijn ontwikkeling en zorgt dat hij qua kennis en vaardigheden op de hoogte is van de nieuwste ontwikkelingen, ook in relatie tot ethische dilemma's en maatschappelijk geaccepteerde normen en waarden.

	Niveau I	Niveau II	Niveau III	Niveau IV
	De student reflecteert op eigen functioneren. Hij laat dat zien door:	De student reflecteert op eigen functioneren en ontwikkeling. Hij laat dat zien door:	De student stuurt zichzelf in eigen functioneren. Hij laat dat zien door:	Ervaren beroepsbeoefenaar (zie beschrijving competentie hierboven). Hij laat dat zien door:
a	Naar een vastgesteld leerdoel toe te werken. De leerstrategie en de daaruit voortvloeiende resultaten te bespreken; zich bewust te zijn van de functie van een leerdoel en hoe hij dat gebruikt in zijn leerstrategie.	In overleg/zelfstandig eigen leerdoel en leerstrategie te bepalen en op het resultaat te reflecteren.	Een loopbaanontwikkelingsplan te maken en zelf nieuwe leerdoelen te bepalen.	Op zelfstandige wijze een leerdoel en een leerstrategie te bepalen en uit te voeren en het resultaat terug te koppelen naar het leerdoel.
b	De eventuele noodzaak tot aanpassing van het eigen functioneren te benoemen in de studieomgeving.	Feedback op eigen functioneren te gebruiken voor aanpassing aan de werkomgeving.	Zijn functioneren aan te passen aan de eisen van de verschillende werkomgevingen.	Zich snel aan te passen aan veranderende werkomgevingen.
c	Over beroepsmatige en ethische dilemma's met anderen te communiceren en beroepsmatige of ethische dilemma's te benoemen.	Eventuele beroepsmatige en ethische dilemma's te constateren en daarover zijn mening te geven.	Aan de hand van maatschappelijk geaccepteerde beroepsmatige en ethische normen en waarden zijn standpunt te bepalen.	Bij beroepsmatige en ethische dilemma's een afweging te maken en een besluit te nemen, rekening houdend met maatschappelijk geaccepteerde normen en waarden.
d	Informatie te zoeken om eigen functioneren te verbeteren.	Kritiek op geleverd werk te verwerken en eigen functioneren met collega's te bespreken.	Eigen functioneren op grond van ervaringen aan te passen.	Feedback te geven en te ontvangen.
e	Eigen handelen en denken kritisch te evalueren. Bewust te zijn van het effect van de eigen werkhouding op anderen, zoals groepsleden bij een project.	Voor zichzelf inzake eigen handelen conclusies te trekken en die zo nodig ook naar anderen te verwoorden.	Eigen handelen naar anderen te verantwoorden en te maken keuzen te motiveren.	Eigen denken en handelen kritisch te evalueren en verantwoording af te leggen en te verwerken.

Eindniveau opleiding: handelingsindicatoren a tot en met g op niveau II.

Instrueren, begeleiden, doceren en coachen

De Bachelor of Science instrueert en begeleidt medewerkers en klanten bij het aanleren van nieuwe kennis en vaardigheden binnen het domein Applied Science.

	Niveau I	Niveau II	Niveau III	Niveau IV
	De student: geeft op verzoek eigen kennis en vaardigheden door aan medewerkers (door demonstreren en toelichten). Hij laat dat zien door:	De student: neemt initiatief tot instructie van medewerkers met een tekort aan kennis en vaardigheden. Hij laat dat zien door:	De student: brengt kennis en vaardigheden op didactisch verantwoorde wijze over aan medewerkers. Hij laat dat zien door:	Ervaren beroepsbeoefenaar (zie beschrijving competentie hierboven). Hij laat dat zien door:
a	Een bijdrage te leveren aan de instructie/demonstratie aan collega-medewerkers, -studenten of leerlingen inzake een praktijkproef, etc.	Het verzorgen van een instructie/demonstratie aan collega- medewerkers, -studenten of leerlingen inzake een praktijkproef, etc.	Het zelfstandig verzorgen van een theoretische inleiding met instructie/demonstratie aan collega- medewerkers, -studenten, leerlingen of cursisten inzake praktijkproeven, etc.	Het zelfstandig verzorgen van theoretische inleidingen, instructies en demonstraties aan medewerkers, leerlingen, studenten of cursisten inzake praktische experimenten, het gebruik van apparaten, materialen en dergelijke.
b	Een bijdrage te leveren aan de begeleiding van medewerkers, leerlingen, studenten of cursisten inzake te gebruiken methodes en apparatuur, etc.	Mee te werken aan de begeleiding van medewerkers, leerlingen, studenten of cursisten inzake te gebruiken methodes en apparatuur, etc.	Een deel van de begeleiding te verzorgen van medewerkers, leerlingen, studenten of cursisten inzake te gebruiken methodes en apparatuur, etc.	Het begeleiden van medewerkers, leerlingen, studenten of cursisten inzake te gebruiken methodes en apparatuur, alsmede bij het verrichten van literatuuronderzoek, bij (praktijk)opdrachten.
c	Zaken helder uiteen te zetten.	Informatie over te brengen, rekening houdend met de doelgroep.	Complexe informatie over te brengen, rekening houdend met de doelgroep.	In diverse onderwijssituaties didactische vaardigheden toe te passen.
d	Zich bewust te zijn van het belang van voortdurende deskundigheidsontwikkeling.	Activiteiten te ontplooiën t.a.v. de eigen deskundigheidsontwikkeling en die van anderen.	Op basis van eigen ervaringen een bijdrage te leveren aan het coachen van medewerkers.	Het coachen van medewerkers en teams bij de ontwikkeling van deskundigheid.
e	Op verzoek feedback te geven op de evaluatie/beoordeling van de resultaten van instructies, etc.	Een beargumenteerde beoordeling/evaluatie te geven van de resultaten van instructies, etc.	Een bijdrage te leveren aan het opstellen van beoordelingscriteria en suggesties te doen voor verdere ontwikkeling.	Het evalueren en beoordelen van de resultaten van instructies, training en/of scholing.

Eindniveau opleiding: handelingsindicatoren a tot en met g op niveau I.

Beheren en coördineren

De Bachelor of Science ontwikkelt, implementeert en onderhoudt een beheersysteem of onderdelen daarvan, zodat het systeem voldoet aan de betreffende wet- en regelgeving, kwaliteitsnormen en de normen en waarden van de organisatie

	Niveau I	Niveau II	Niveau III	Niveau IV
	De student toetst het werk aan de eisen van verschillende beheersystemen. Hij laat dat zien door:	De student levert een bijdrage aan één of meer beheersystemen binnen de organisatie. Hij laat dat zien door:	De student implementeert en onderhoudt een beheersysteem. Hij laat dat zien door:	Ervaren beroepsbeoefenaar (zie beschrijving competentie hierboven). Hij laat dat zien door:
a	Een (eventueel) probleem bij uitvoering van een beheersysteem op te merken en te benoemen.	Voorstellen te doen ter oplossing van voorkomende problemen bij uitvoering en onderhoud van een beheersysteem.	Mogelijke problemen te voorzien bij uitvoering en onderhoud van een beheersysteem.	Eventuele problemen met betrekking tot de ontwikkeling, uitvoering en onderhoud van een (data)beheersysteem te analyseren.
b	Mogelijkheden tot verbetering van de uitvoering van een beheersysteem te inventariseren.	Voorstellen te doen ter verbetering van een beheersysteem.	Een verbeterplan voor een beheersysteem op te stellen en uit te (laten) voeren.	Een verbeterplan op te stellen, uit te voeren en te evalueren waarmee de problemen creatief, gestructureerd en economisch verantwoord kunnen worden opgelost.
c	Er blijk van te geven op de hoogte te zijn van relevante wet- en regelgeving.	Elementen van wet- en regelgeving te vertalen in aanpassing van een beheersysteem.	Nieuwe wet- en regelgeving of maatschappelijk gewenste ontwikkelingen te verwerken in een bestaand beheersysteem.	Rekening te houden met wet- en regelgeving en (internationaal) geldende normen en waarden, met name met betrekking tot duurzaamheid en betrouwbaarheid.
d	De uitvoering van zijn werkzaamheden in te passen in de op zijn werkplek gehanteerde beheersystemen.	Naleving van de richtlijnen van algemeen geldende beheersystemen te controleren.	De op zijn werkplek gehanteerde beheersystemen te onderhouden (verbeteren) en desgewenst een nieuw systeem te implementeren.	Activiteiten te coördineren met betrekking tot de ontwikkeling, implementatie en het onderhouden van het (data)beheersysteem (of onderdelen daarvan).
e	Te rapporteren over (de naleving van de richtlijnen) van de gehanteerde beheersystemen bij uitvoering van zijn werkzaamheden.	Te rapporteren over uitvoering van één of meer beheersystemen op zijn werkplek.	Te rapporteren over en presenteren van veranderingen in één of meer beheersystemen.	Informatie te rapporteren en presenteren volgens de in het werkveld geldende standaard.
f	Medewerkers desgevraagd informatie te verschaffen over uitvoering van de gehanteerde beheersystemen.	Medewerkers adequaat te informeren over de inhoud van een beheersysteem en hen te attenderen op eventuele wijzigingen.	Medewerkers te ondersteunen in de toepassing van een beheersysteem.	Medewerkers adequaat te informeren over de inhoud en toepassing van het (data)beheersysteem en over eventuele wijzigingen.

Eindniveau opleiding: handelingsindicatoren a tot en met f op niveau I.

Adviseren, in- en verkopen

De Bachelor of Science geeft goed onderbouwde adviezen over het ontwerpen, verbeteren of toepassen van producten, processen en methoden en brengt renderende transacties tot stand met goederen of diensten binnen het domein Applied Science.

	Niveau I	Niveau II	Niveau III	Niveau IV
	De student verdiept zich in de problemen en/of wensen van gebruikers. Hij laat dat zien door:	De student draagt bij aan het oplossen van een technisch probleem van een gebruiker. Hij laat dat zien door:	De student geeft een concreet advies op een specifieke vraag. Hij laat dat zien door:	Ervaren beroepsbeoefenaar (zie beschrijving competentie hierboven). Hij laat dat zien door:
a	Te luisteren naar de klant.	Relevante open vragen te stellen.	Flexibel met de veranderende eisen van de klant om te gaan.	Zich servicegericht op te stellen.
b	De opdracht helder en eenduidig te omschrijven.	De geïdentificeerde wensen van de klant te rapporteren/presenteren.	Een gemotiveerd advies uit te brengen.	De vraagstelling van de opdrachtgever te verhelderen.
c	Marktonderzoeksgegevens te analyseren.	Marktonderzoeksgegevens te interpreteren.	Marktontwikkelingen te signaleren en hierop in te spelen.	(Markt)onderzoek op te stellen en uit te voeren.
d	Acties te benoemen die op een marktonderzoek volgen.	Een actieplan op te stellen voor een marktonderzoek.	Een adviesplan op te stellen, rekening houdend met de eigen concurrentiepositie.	(Delen van) advies op te stellen.
e	De wensen van klant/opdrachtgever of gebruiker te herkennen als een relevant (technisch) probleem.	De wens van de klant te identificeren.	Met creatieve oplossingen te komen bij specifieke problemen of ontwikkelingen.	In overleg met onderzoekers en ontwikkelaars wensen en vragen van klanten te vertalen naar haalbare oplossingen of adviezen.
f	De klant/opdrachtgever of gebruiker te kennen.	Op basis van vertrouwen een band op te bouwen.	Rekening te houden met de omgeving van de klant.	Relaties met klanten op een adequate wijze te onderhouden.
g	Verschillende onderhandelingstechnieken te herkennen.	Geschikte onderhandelings-technieken toe te passen.	Belanghebbenden te overtuigen zodat wenselijke activiteiten ondernomen kunnen worden.	Het hanteren van onderhandelingstechnieken bij in- en verkoop

Eindniveau opleiding: handelingsindicatoren a tot en met g op niveau I.

Leidinggeven en managen

De Bachelor of Science geeft richting en sturing aan organisatieprocessen en de daarbij betrokken medewerkers, teneinde de doelen te realiseren van het organisatieonderdeel of project waar hij leiding aan geeft.

	Niveau I	Niveau II	Niveau III	Niveau IV
	De student verleent assistentie en geeft richting aan medewerkers wanneer daar om wordt gevraagd. Hij laat dat zien door:	De student verleent assistentie en geeft richting aan medewerkers om prestaties te verbeteren. Hij laat dat zien door:	De student: zorgt dat doelen en rollen van leden van een team gedefinieerd zijn en ondersteunt het functioneren van de leden in het realiseren van de teamdoelen. Hij laat dat zien door:	Ervaren beroepsbeoefenaar (zie beschrijving competentie hierboven). Hij laat dat zien door:
a	Blijk te geven van begrip van plaats en functie van zijn organisatieonderdeel (stage-/afstudeerplek).	Eigen kennis en inzichten in te brengen bij het aanpakken van (nieuwe) activiteiten in de organisatie.	Ervoor te zorgen dat medewerkers duidelijk weten wat hun rol is in het bereiken van organisatiedoelen en hen hierbij te begeleiden.	Een visie te hebben betreffende het organisatieonderdeel en deze uit te dragen.
b	Mede voor taak- en werkverdeling te zorgen.	Assistentie te verlenen bij het oplossen van knelpunten in de planning en prioriteitstelling van werkzaamheden.	Bij het plannen van werkzaamheden een taakverdeling aan te geven, alsmede tijdpad, prioriteitstelling en andere randvoorwaarden in termen van tijd, geld, kwaliteit, informatie en organisatie.	Project- en planmatig te werken.
c	Aanspreekbaar en bereikbaar te zijn voor medewerkers, medestudenten en docenten.	Medewerkers te motiveren door hen aan te spreken op hun kwaliteiten.	Taken te delegeren aan medewerkers overeenkomstig hun functie en kwaliteiten.	Medewerkers te coachen door te inspireren, te overtuigen, te motiveren, respect te tonen, samenwerking te stimuleren en te delegeren.
d	Eerlijk en betrouwbaar te handelen naar medewerkers, medestudenten en docenten.	Medewerkers aan te spreken op hun omgang met collega's.	Open en helder te zijn over de eigen positie en conflicten helpen op te lossen.	Zelf het voorbeeld naar medewerkers te geven.
e	Anderen te steunen in hun initiatieven.	Medewerkers te stimuleren om zelf nieuwe initiatieven te ontplooiën.	Medewerkers te helpen bij het uitwerken van hun initiatieven.	Medewerkers een gevoel van gedeelde verantwoordelijkheid te geven.
f	Vanuit zijn eigen werkzaamheden bij te dragen aan vergaderingen en werkoverleggen.	In vergaderingen en werkoverleggen mee te denken met andere medewerkers en initiatief te nemen tot het oplossen van knelpunten.	De deelnemers aan de vergadering een doelgerichte bijdrage te laten leveren vanuit hun rol in het team.	Het voorzitten van vergaderingen en werkoverleg.
g	Heldere en eenduidige uitleg of instructies te geven over een te verrichten taak.	Met andere medewerkers te overleggen om een gezamenlijk einddoel te bereiken.	Medewerkers op voortgang te sturen om de gestelde doelen te halen.	Taak- en procesgericht te communiceren.
h	Medewerkers inzicht te geven in het belang van de randvoorwaarden van het project.	In overleg een gemaakte planning bij te stellen om binnen gestelde randvoorwaarden te blijven.	De taken aan de deelnemers van het project zodanig toe te delen dat de randvoorwaarden optimaal kunnen worden gerealiseerd.	Een project te beheersen in termen van tijd, geld, kwaliteit, informatie en organisatie.

Eindniveau opleiding: handelingsindicatoren a t/m h op niveau I.

Relatie tussen opleidingsprofielen en het Nederlandse hbo-bachelor-kwalificatieraamwerk

De Vereniging Hogescholen heeft in overleg met haar leden en met groeperingen in het betrokken beroepenveld op opleidingsniveau zogeheten landelijke opleidingsprofielen opgesteld. Deze zijn gerelateerd aan de Dublin-descriptoren en er is afgesproken dat de opleidingen deze profielen volgen.

Ook de beroepscompetenties en de opleidingsprofielen voor de BAS kunnen worden gerelateerd aan de algemene Dublin-descriptoren. Voor elk van de opleidingsprofielen is het specifieke minimale eindniveau vergeleken met de Dublin-descriptoren. In 2003 en 2007 is reeds vastgesteld dat de opleidingsprofielen relateren aan de algemene Dublin-descriptoren. Aan het eind van deze bijlage is per opleidingsprofiel een tabel opgenomen die de relatie laat zien tussen het opleidingsprofiel en de Dublin-descriptoren.

Naast niveau dient ook de oriëntatie in de eindkwalificatie tot uiting te komen. De oriëntatie van het programma moet de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van de beroepspraktijk waarborgen. Ter explicatie van deze kern van de hbo bachelor fungeert de hbo-standaard.

De standaard vormt het richtpunt voor de ontwikkeling van landelijke opleidingsprofielen en vervolgens voor de invulling daarvan in de curricula van de afzonderlijke opleidingen. De huidige herziening van de opleidingsprofielen door toevoeging van de BoKS aan elk der opleidingsprofielen, geeft expliciet inhoud aan het eerste kenmerk van de hbo-standaard. Aan de overige drie kenmerken was reeds invulling gegeven door de beroepscompetenties.

In de volgende tabel is voor het opleidingsprofiel Biologie en Medisch Laboratorium Onderzoek de relatie met de Dublin-descriptoren weergegeven.

In het kwalificatieraamwerk DAS geldt niveau 3 als bachelorniveau. Per competentie zijn verder complexiteitsniveaus onderscheiden. Die worden hieronder weergegeven, gerelateerd aan de vijf Dublin-descriptoren: (1) kennis en inzicht, (2) toepassing, (3) oordeelsvorming, (4) communicatie, en (5) leervermogen. Dit levert voor BM het volgende competentieprofiel op (de letters verwijzen naar de afzonderlijke handelingsindicatoren):

Koppeling DAS-competenties, niveaus en Dublin-descriptoren							
	Landelijk niveau	Niveau BM-HL	DD 1	DD 2	DD 3	DD 4	DD 5
1. Onderzoeken	II*	III	x	x	a,b,c, g,i	f,h,i	c
2. Experimenteren	III	III	x	x	c,e,f,h	g,h	c
3. Ontwikkelen	-**	-**					
4. Beheren/coördineren	I*	I	x	a,b,d	b,c,e	e,f	
5. Adviseren/in- en verkopen	I*	I	x			x	
6. Instrueren/coachen	I*	I	x			x	
7. Leiding geven/managen	I*	I	x			x	
8. Leren leren/zelfsturing	II	II	x	x	x		x

een x houdt in dat alle handelingsindicatoren van de betreffende competentie bijdragen aan de invulling van de Dublin-descriptor.

* Ten minste één van deze competenties moet worden verhoogd.

** Door middel van keuzemodules en de (afstudeer)stage kunnen studenten deze competentie op een hoger niveau afronden.

Kwaliteit als opdracht, Uitgave HBO-Raad, www.vereniginghogescholen.nl, augustus 2009

3 Major-examenprogramma's in de postpropedeutische fase

De major (het basisdeel) in de postpropedeutische fase omvat tenminste 150 EC. De specialisatie en het afstudeerjaar maken hiervan deel uit.

De opleiding Biologie en medisch laboratoriumonderzoek kent vijf specialisaties: cytohistopathologie (ch), dierexperimenteel onderzoek (de), microbiologie (mi), moleculaire biologie (mb) en laboratoriumgeneeskunde (lg).

In het tweede jaar van de opleiding ligt de nadruk op oriëntatie op de verschillende specialisaties. Met de diepgang die hoort bij de oriëntatie komen de specialisaties aan bod zodat de student aan het eind van periode 8 een gefundeerde keuze kan maken voor een specialisatie. In de eerste en tweede periode van het derde jaar (periode 9 en 10) wordt het onderwijs in de verschillende specialisaties aangeboden. Naast de specialisatie, bestaat het derde jaar uit een minor van maximaal 30 EC (zie bijlage C).

Het vierde jaar van de opleiding wordt ook wel het externe jaar of afstudeerjaar genoemd. In dit jaar wordt ervaring opgedaan in het werkveld middels een stage en een afstudeeropdracht.

In de afstudeeropdracht komen alle facetten van laboratoriumwerk aan de orde en wordt gewerkt volgens de geldende standaarden in de researchlaboratoria van bedrijven en instellingen. De afstudeeropdracht wordt beoordeeld middels een assessment. Dit assessment bestaat onder andere uit een scriptie, de verdediging hiervan en de presentatie van de resultaten van het onderzoek. De beoordeling van de diverse onderdelen vindt altijd plaats in aanwezigheid van examinatoren vanuit de opleiding en begeleiders vanuit het werkveld. De verdediging vindt plaats op school.

Bij alle specialisaties wordt de afstudeeropdracht voorafgegaan door een stage. Tijdens de stageperiode maakt de student zich een aantal technieken en methoden eigen en verwerft verregaand inzicht in onder andere veiligheid, organisatie en kwaliteitszaken. In geval van de diagnostisch georiënteerde specialisaties staat de stage veelal in het teken van (min of meer) routinematig beoordelen van patiëntenmaterialen en uitslagen van patiëntenmonsters. Dit betreft de specialisaties laboratoriumgeneeskunde en, afhankelijk van de gekozen stageplaats, cytohistopathologie en microbiologie. Met name bij de onderzoeksgerichte specialisaties moleculaire biologie, dierexperimenteel onderzoek en (afhankelijk van de gekozen stageplaats) cytohistopathologie en microbiologie kan de student ervoor kiezen om in één laboratorium stage te lopen en de afstudeeropdracht te doen, waarbij de twee periodes logisch in elkaar overvloeien. De nieuwe kennis en vaardigheden opgedaan tijdens de stage zijn dan in de regel direct gerelateerd aan de uit te voeren afstudeeropdracht. Echter, de stage kan ook bij deze specialisaties een op zichzelf staande leerperiode zijn.

Een student die gekozen heeft voor de specialisatie dierexperimenteel onderzoek krijgt te maken met enkele verplichte onderdelen die bij wet zijn vastgelegd; één van die onderdelen is de biotechniekstage (stalstage) aan het begin van het externe jaar.

4 Specialisaties

De vakgerichte en specifieke kennis is per specialisatie apart vermeld.

Voor elke specialisatie binnen de opleiding BM geldt dat de Bachelor of Science de onderstaande algemene kennis weet toe te passen in specifieke beroepsvraagstukken:

- Kennis van statistiek
- Kennis van software om geavanceerde apparatuur aan te sturen
- Kennis van software om te kunnen rapporteren
- Kennis met betrekking tot biologische en chemische veiligheidseisen
- Kennis met betrekking tot de veiligheidseisen voor het werken met genetisch gemodificeerde organismen
- Kennis van ethische vraagstellingen
- Kennis van de Engelse taal in woord (passief) en geschrift (actief)

4.1 Cytohistopathologie, ch

Algemene vakgerichte kennis:

- Voldoende algemene basiskennis van de microscopische en macroscopische anatomie, fysiologie, biochemie en celbiologie, immunologie, cytologie en pathologie
- Voldoende kennis van histotechniek, celkweek, immunochemische technieken, moderne eiwittechnieken, en moleculaire technieken
- Voldoende fysische basiskennis om de werking van apparatuur te kunnen begrijpen en om apparatuur goed te kunnen bedienen.
- Kennis van software om databanken te kunnen raadplegen
- Algemene biomedische kennis om zich snel in een biomedisch onderwerp in te kunnen werken

Specifieke vakgerichte kennis:

- Kennis van de cytologie: gedegen kennis van de cervixcytologie, basiskennis klinische cytologie en immunocytochemie
- Kennis van de histopathologie en (panel)diagnostiek, met name op het gebied van tumoren
- Kennis van de moleculaire diagnostiek
- Kennis van de histotechniek en diverse immunohistochemische, immunochemische, eiwitchemische en moleculair biologische technieken die in de cytohistopathologie worden gebruikt
- kennis van ontstaan en gedrag van tumoren
- Kennis van moderne microscopische technieken en digitale beeldbewerking

4.2 Dierexperimenteel onderzoek, de

Algemene vakgerichte kennis:

- Algemene basiskennis van de biochemie en celbiologie, immunologie, hematologie, klinische chemie, microbiologie, cytologie en pathologie
- Kennis van histotechniek, celweek, immunochemische technieken, eiwittechnieken en moleculair biologische technieken
- Kennis van de van de microscopische en macroscopische anatomie van de mens, de muis en de rat.

Specifieke vakgerichte kennis ten behoeve van het HBO-certificaat Dierproeven (artikel 6 uit de dierproefregeling):

- Kennis van de vergelijkende anatomie, embryologie (ontogenie), fysiologie van het spijsverteringsstelsel, het bewegingsapparaat, het zenuwstelsel en zintuigen, ademhalingsstelsel, het circulatiesysteem, het uro-genitaalstelsel van gewervelde dieren
- Kennis van de farmacologie met daarin kennis van de farmacokinetiek, farmaco-dynamiek, dosis effect relatie, tijd-effect relaties, toxicologie, farma en hun relatie tot het zenuwstelsel en anesthetica.
- Kennis van proefdierkundige onderwerpen zoals: wettelijke aspecten, Wet op de dierproeven (ex W.o.d.), gedrag van proefdieren, diermodellen in biomedisch onderzoek, statistiek, vergelijkende anatomie en fysiologie, genetica, primaten in biomedisch onderzoek, maatschappelijk en ethische aspecten in biomedisch onderzoek, dier experimentele commissie (DEC), transgenen en Knock-out dieren, anesthesie, welzijnsaspecten bij proefdieren, gnotobiologie, alternatieven voor dierexperimenten en biologische veiligheidsaspecten

De student bezit:

- de vaardigheid van volgende biotechnische handelingen: dierverzorging en het fokken van proefdieren, hanteren en fixeren van proefdieren, het toedienen van farma bij proefdieren, het kunnen afnemen van bloed bij een proefdier, het kunnen euthanaseren van een proefdier, de werkwijze en logistiek in een proefdierkundig laboratorium
- de juiste attitude om ethisch verantwoord proefdierkundig werk te kunnen uitvoeren
- tenminste één complexe handeling met een proefdier, 'zelfstandig een proefdier kunnen opereren'
- voldoende basisvaardigheid om zich nieuwe biotechnische ingrepen snel meester te kunnen maken
- de vaardigheid om biomedisch onderzoek uitvoeren aan of met behulp van proefdieren

Bij het uitvoeren van biomedisch onderzoek aan of met behulp van proefdieren kan de student:

- de achtergrond van het onderzoek toelichten en uitleggen
- de maatschappelijke en wetenschappelijke aspecten toelichten
- de gebruikte diersoort/diermodel motiveren
- het aantal te gebruiken dieren statistisch kan berekenen (verminderen)
- de manier van verzorging uitleggen
- de methode van anesthesie binnen het onderzoek uitleggen en motiveren
- het humane eindpunt binnen het dierexperiment toelichten en verklaren
- de mogelijkheid van alternatieven en vergelijkbaar onderzoek binnen het verrichte onderzoek toelichten (voorkomen)
- het ongerief waarnemen en bestrijden (verfijnen)
- resultaten van het onderzoek beschrijven en presenteren
- een discussie met betrekking tot het onderzoek en het dierexperiment voeren

4.3 Laboratoriumgeneeskunde, *lg*

Algemene vakgerichte kennis:

- Algemene basiskennis van de biochemie, klinische chemie en hematologie
- Algemene biomedische kennis om zich snel in een biomedisch onderwerp in te kunnen werken

Specifieke vakgerichte kennis:

- Diepgaande kennis van de klinische chemie en hematologie
- Theoretische en praktische kennis van geavanceerde technologie voor klinisch chemische en hematologische analyses
- Interpretieren van laboratoriumuitslagen en hierbij dwarsverbanden kunnen leggen.
- Kennis van chemische methoden gebruikt in het biochemisch onderzoek
- Communicatieve vaardigheden
- Kennis van humane fysiologie en pathologie

4.4 Microbiologie, *mi*

Algemene vakgerichte kennis:

- Algemene basiskennis van de microbiologie: de classificatie, pathogenese, ziektebeelden, kweek en isolatietechnieken en therapie van micro-organismen
- Algemene kennis van moleculair biologische basistechnieken
- Algemene biomedische kennis om zich snel in een biomedisch onderwerp in te kunnen werken
- Theoretische en praktische kennis van recombinante technieken en een volledig expressiesysteem

Specifieke vakgerichte kennis:

- Fundamentele en toegepaste kennis van de algemene en medische microbiologie
- Theoretische en praktische kennis van de microbiële ziekteverwekkers bij de mens aan de hand van diagnostiek van patiëntenmaterialen
- Theoretische kennis van virologie
- Theoretische en praktische kennis van bacteriologie
- Theoretische en praktische kennis van de mycologie
- Theoretische en praktische kennis van de parasitologie
- Algemene kennis van de immunologie en immuniteit van infectieziekten.
- Theoretische en praktische kennis van de microbiële fytopathologie
- Kennis van de gastheer-pathogeeninteractie
- Kennis van de werking van antibiotica en de daarvoor benodigde kennis van celfysiologie en metabolisme.
- Veilig werken met biologische agentia en GGO's
- Theoretische en praktische kennis van detectie en identificatiemethoden van micro-organismen
- Enige kennis van industriële microbiologie en moderne biotechnologie
- Enige kennis van microbiële ecologie en voedingsmiddelenmicrobiologie
- Enige kennis van bioinformatica en online databases

4.5 Moleculaire biologie, *mb*

Algemene vakgerichte kennis:

- Algemene basiskennis van de biochemie en moleculaire biologie
- Algemene biomedische kennis om zich snel in een biomedisch onderwerp in te kunnen werken

Specifieke vakgerichte kennis:

- Diepgaande kennis van de moleculaire biologie van de cel en van de genetica
- Theoretische en praktische kennis van een volledig expressiesysteem
- Beheersing van recombinante technieken
- Kennis van eiwitchemie en in het bijzonder scheidingstechnieken
- Kennis van bioinformatische informatie in databases en kennis van het gebruik van databases
- Theoretische en praktische kennis van geavanceerde technologie voor moleculair onderzoek
- Kennis van moderne kennisgebieden van moleculair onderzoek zoals de diverse "omics"
- Enige kennis van moderne biotechnologie
- Kennis van detectiemethoden (bijvoorbeeld het gebruik van fluorescentie en radioisotopen)
- Basale kennis van de problematiek rondom patenten op biotechnologisch of farmaceutisch terrein
- Kennis van fermentatieprocessen
- Kennis van chemische methoden gebruikt in het biochemisch onderzoek

BIJLAGE B1: ONDERWIJSPROGRAMMA PROPEDEUTISCHE FASE

In deze bijlage wordt bedoeld met de termen

- havo-instromer: de student die op basis van een havo-diploma N&G of N&T of een daaraan gelijkgestelde vooropleiding is toegelaten tot de opleiding (doordat hij hiervoor is geselecteerd tijdens de decentrale selectie);
- mlo-instromer: de student die op basis van een mlo-diploma op niveau 4 of een daaraan gelijkgestelde vooropleiding is toegelaten tot de opleiding in het verkorte traject (doordat hij hiervoor is geselecteerd tijdens de decentrale selectie)
- vwo-instromer: de student die op basis van een vwo-diploma N&G of N&T of een daaraan gelijkgestelde vooropleiding is toegelaten tot de opleiding in het verkorte traject (doordat hij hiervoor is geselecteerd tijdens de decentrale selectie)

De basis van de onderwijsprogramma's wordt gevormd door de module. Een module (in de major) heeft betrekking op één bepaalde competentie (of een daaruit geëxpliciteerd deel) en vormt daarmee ook de basis van beoordeling. De onderwijsprogramma's zijn vakinhoudelijk georganiseerd in thema's die in het algemeen periode-gebonden zijn; elk thema bestaat uit een aantal samenhangende modules (uit verschillende competentiegebieden).

Ter beoordeling van het behaalde competentieniveau van de student zijn de modules georganiseerd in onderwijseenheden (in de studievoortgangsadministratie aangeduid met de term examenonderdeel). Een onderwijseenheid staat voor een bepaalde competentie (of een daaruit geëxpliciteerd deel) en kan modules uit meerdere thema's omvatten.

In deze bijlage zijn opgenomen:

- het propedeuse-onderwijsprogramma voor havo-instromers
- de propedeuse-onderwijsprogramma's voor mlo- en vwo-instromers.

De werkvormen die bij de modules gehanteerd worden zijn:

- Theorie: al het onderwijs dat in een theorielokaal wordt verzorgd, zoals onder andere hoorcolleges, werkcolleges, instructiecolleges.
- Praktijk: al het onderwijs dat in een praktijklokaal wordt verzorgd.
- Begeleiding: al het onderwijs waarbij studenten individueel of in groepen worden begeleid, zoals onder andere studieloopbaanbegeleiding en projectbegeleiding.
- Stage: uitvoeren van een opdracht in het werkveld, zoals onder andere stage en afstudeeropdracht.

In de studiegids is per module aangegeven welke werkvorm wordt toegepast.

1 Propedeutisch onderwijsprogramma voor havo-instromers in thema's

In het onderstaande overzicht is per module achtereenvolgens weergegeven: de periode waarin het onderwijs wordt verzorgd, de modulecode, de modulenaam, de studielast in EC en sbu, de competentie met bijbehorend niveau, de toetsvorm, de beoordelingswijze (individueel of groepsgewijs) de beoordelingsschaal (cijfer, 1 – 10, of kwalificatie, V/O) en ten slotte de naam van de toets zoals geregistreerd in de studievoortgangsadministratie.

Thema Biodiversiteit (BTBDI)		10 EC 280 sbu							
1	B01BLV	BDI Biologische labvaardigheden	3 EC	84 sbu	Experimenteren 1	praktijktoets	individueel	kwalificatie	BDI-BLV PT
1	B01MOP	BDI Micro-organismen project	2 EC	56 sbu	Onderzoeken 1	verslag	individueel	cijfer	BDI-MOP VSL
1	B01EDI	BDI Evolutie en diversiteit	5 EC	140 sbu	Kennisdomein 1	schriftelijke toets	individueel	cijfer	BDI-EDI Ttoets
Thema Biochemie (BTBCH)		12 EC 336 sbu							
2	B02BCE	BCH Biochemie experimenteren	4 EC	112 sbu	Experimenteren 1	praktijktoets	individueel	cijfer	BCH-BCE PT
2	B02BCO	BCH Biochemie onderzoeken	3 EC	84 sbu	Onderzoeken 1	verslag	individueel	cijfer	BCH-BCO VSL
2	B02BCT	BCH Biochemie theorie	5 EC	140 sbu	Kennisdomein 1	schriftelijke toets	individueel	cijfer	BCH-BCT Ttoets
Thema Genomics (BTGEN)		5 EC 140 sbu							
3	B03BED	GEN Basisexperimenten DNA	1 EC	28 sbu	Experimenteren 1	praktijktoets	individueel	cijfer	GEN-BED PT
3	B03GEN	GEN Genetics theorie	2 EC	56 sbu	Kennisdomein 1	schriftelijke toets	individueel	cijfer	GEN-GEN Ttoets
3	B03TEK	GEN Transformeren en karakteriseren	2 EC	56 sbu	Onderzoeken 1	verslag	individueel	cijfer	GEN-TEK VSL
Thema Microbiële celbiologie (BTMCB)		7 EC 196 sbu							
3	B03MCB	MCB Microbiële celbiologie theorie	4 EC	112 sbu	Kennisdomein 1	schriftelijke toets	individueel	cijfer	MCB-MCB Ttoets
3	B03PCB	MCB Project celbiologie	3 EC	84 sbu	Onderzoeken 1	presentatie	groep	cijfer	MCB-PCB PRE
Thema Bloed, cellen en weefsels (BTBCW)		14 EC 392 sbu							
4	B04BLT	BCW Bloed, cellen en weefsels theorie	5 EC	140 sbu	Kennisdomein 1	schriftelijke toets	individueel	cijfer	BCW-BLT Ttoets
4	B04BLP	BCW Bloed, cellen en weefsels praktijk	4 EC	112 sbu	Experimenteren 1	praktijktoets	individueel	cijfer	BCW-BLP PT
4	B04OIB	BCW Organen in beeld	2 EC	56 sbu	Onderzoeken 1	presentatie	individueel	cijfer	BCW-OIB PRE
4	B04PIF	BCW Patiënt in film	3 EC	84 sbu	Onderzoeken 1	opdrachten	groep	cijfer	BCW-PIF OPD
Thema Studievaardigheden (BTSTV)		12 EC 336 sbu							
1-2	B02BCR	STV Biologisch en chemisch rekenen	4 EC	112 sbu	Kennisdomein 1	schriftelijke toets	individueel	cijfer	STV-BCR Ttoets
3	B03STA	STV Statistiek	3 EC	84 sbu	Kennisdomein 1	schriftelijke toets	individueel	cijfer	STV-STA Ttoets
1	B01TAV	STV Basis taalvaardigheid	1 EC	28 sbu	Kennisdomein 1	schriftelijke toets	individueel	cijfer	STV-TAV Ttoets
2	B02VER	STV Verslaglegging	1 EC	28 sbu	Kennisdomein 1	opdrachten	individueel	kwalificatie	STV-VER OPD
1	B01VEI	STV Veiligheid	2 EC	56 sbu	Experimenteren 1	kennis- en praktijktoets	individueel	kwalificatie	STV-VEI KPT
1-4	BMSLBP	STV Studieloopbaanbegeleiding	1 EC	28 sbu	Zelfsturing	opdrachten	individueel	kwalificatie	STV-SLB OPD

2. Propedeutisch onderwijsprogramma voor mlo- en vwo-instromers in thema's

In het onderstaande overzicht is per module achtereenvolgens weergegeven: de periode waarin het onderwijs wordt verzorgd, de modulecode, de modulenaam, de studielast in EC en sbu, de competentie met bijbehorend niveau, de toetsvorm, de beoordelingswijze (individueel of groepsgewijs) de beoordelingsschaal (cijfer, 1 – 10, of kwalificatie, V/O) en ten slotte de naam van de toets zoals geregistreerd in de studievoortgangsadministratie.

Thema Propedeuse BM mlo-instromers (BTMLO) 5 EC 140 sbu

5	B05REV	MLO Rekenvaardigheden	2 EC	56 sbu	Kennisdomein 1	schriftelijke toets	individueel	cijfer	B05REV Ttoets
5	B05TAV	MLO/VWO Taalvaardigheden	1 EC	28 sbu	Kennisdomein 1	schriftelijke toets	individueel	kwalificatie	B05TAV Ttoets
1	B01VEI	STV Veiligheid	2 EC	56 sbu	Experimenteren 1	kennis- en praktijktoets	individueel	kwalificatie	STV-VEI KPT

Thema Propedeuse BM vwo-instromers (BTVWO) 5 EC 140 sbu

5	B05ILV	VWO Inleiding labvaardigheden	2 EC	56 sbu	Experimenteren 1	praktijktoets	individueel	cijfer	B05ILV PT
5	B05TAV	MLO/VWO Taalvaardigheden	1 EC	28 sbu	Kennisdomein 1	schriftelijke toets	individueel	kwalificatie	B05TAV Ttoets
1	B01VEI	STV Veiligheid	2 EC	56 sbu	Experimenteren 1	kennis- en praktijktoets	individueel	kwalificatie	STV-VEI KPT

Aan de propedeuse-eisen is voldaan indien:

- het Thema Propedeuse BM mlo-instromers (BTMLO) of het Thema Propedeuse BM vwo-instromers (BTVWO) is behaald en
- een totaal van 50 EC is behaald

Wanneer aan de bovenstaande eisen is voldaan, wordt daarnaast een vrijstelling van 55 EC (module EVC55P) verleend.

BIJLAGE B2: ONDERWIJSPROGRAMMA POST-PROPEDEUTISCHE FASE

In deze bijlage zijn het onderwijsprogramma's van de major in de postpropedeutische fase beschreven. Minoren zijn onderwerp van bijlage C.

Het curriculum van de opleiding Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek wordt vernieuwd. In studiejaar 2015-2016 is gestart met het vernieuwde propedeuseprogramma. In studiejaar 2016-2017 wordt gestart met het vernieuwde tweedejaars programma. Om deze reden is het onderwijsprogramma in de postpropedeutische fase gesplitst in twee delen: het vernieuwde programma van het tweede studiejaar en het programma van voor de curriculumvernieuwing in het derde en vierde studiejaar.

In deze bijlage wordt bedoeld met de term

- havo-instromer: de student die op basis van een havo-diploma N&G of N&T of een daaraan gelijkgestelde vooropleiding is toegelaten tot de opleiding;
- mlo-instromer: de student die op basis van een mlo-diploma op niveau 4 of een daaraan gelijkgestelde vooropleiding is toegelaten tot de opleiding (doordat hij hiervoor is geselecteerd tijdens de decentrale selectie);
- vwo-instromer: de student die op basis van een vwo-diploma N&G of N&T of een daaraan gelijkgestelde vooropleiding is toegelaten tot de opleiding (doordat hij hiervoor is geselecteerd tijdens de decentrale selectie).

In deze bijlage zijn de volgende afkortingen gebruikt:

- Adviseren, verkopen: Adviseren en verkopen;
- Beheren, coördineren: Beheren en coördineren;
- Instr., begel., doc.: Instrueren, begeleiden en doceren;
- Leiding gv., managen: Leiding geven en managen;
- Onz., Exp., Kennis: Onderzoeken, Experimenteren, Kennis;
- Exp., Kennis Art. 6: Experimenteren, Kennis Artikel 6 uit de dierproefregeling;
- OWE: onderwijseenheid.

De basis van de onderwijsprogramma's wordt gevormd door de module. Een module (in de major) heeft betrekking op één bepaalde competentie (of een daaruit geëxpliciteerd deel) en vormt daarmee ook de basis van beoordeling. De onderwijsprogramma's zijn vakinhoudelijk georganiseerd in thema's die in het algemeen periode-gebonden zijn; elk thema bestaat uit een aantal samenhangende modules (uit verschillende competentiegebieden).

Ter beoordeling van het behaalde competentieniveau van de student zijn de modules georganiseerd in onderwijseenheden (in de studievoortgangsadministratie aangeduid met de term examenonderdeel). Een onderwijseenheid staat voor een bepaalde competentie (of een daaruit geëxpliciteerd deel) en omvat modules uit meerdere thema's.

In deze bijlage zijn opgenomen:

- het postpropedeutisch onderwijsprogramma in thema's
- het postpropedeutisch onderwijsprogramma georganiseerd in onderwijseenheden;

De werkvormen die bij de modules gehanteerd worden zijn:

- Theorie: al het onderwijs dat in een theorielokaal wordt verzorgd, zoals onder andere hoorcolleges, werkcolleges, instructiecolleges.
- Praktijk: al het onderwijs dat in een praktijklokaal wordt verzorgd.
- Begeleiding: al het onderwijs waarbij studenten individueel of in groepen worden begeleid, zoals onder andere studieloopbaanbegeleiding en projectbegeleiding.
- Stage: uitvoeren van een opdracht in het werkveld, zoals onder andere stage en afstudeeropdracht.

In de studiegids is per module aangegeven welke werkvorm wordt toegepast.

1 Postpropedeutisch onderwijsprogramma jaar 2 – gemeenschappelijk deel (vernieuwde tweedejaarsprogramma 2016-2017)

In het onderstaande overzicht is per module achtereenvolgens weergegeven: de periode waarin het onderwijs wordt verzorgd, de modulecode, de modulenaam, de studielast in EC en sbu, de competentie met bijbehorend niveau, de toetsvorm, de beoordelingswijze (individueel of groepsgewijs) de beoordelingsschaal (cijfer, 1 – 10, of kwalificatie, V/O) en ten slotte de naam van de toets zoals geregistreerd in de studievoortgangsadministratie.

Thema Moleculaire Biologie (BTMOL)		13 EC	364 sbu						
5	B05MBE	MOL Moleculaire biologie experimenteren	5 EC	140 sbu	Experimenteren 2	presentatie	individueel	cijfer	MOL-MBE PRE
5	B05MBO	MOL Moleculaire biologie onderzoek	3 EC	84 sbu	Onderzoeken 2	verslag	individueel	cijfer	MOL-MBO VSL
5	B05MBT	MOL Moleculaire biologie theorie	5 EC	140 sbu	Kennisdomein 2	schriftelijke toets	individueel	cijfer	MOL-MBT Ttoets
Thema Celbiologie en Immunochemie (BTCEI)		14 EC	392 sbu						
6	B06CIE	CEI Celbiologie en Immunochemie experimenteren	4 EC	112 sbu	Experimenteren 2	praktijktoets	individueel	cijfer	CEI-CIE PT
6	B06CIO	CEI Celbiologie en Immunochemie onderzoek	3 EC	84 sbu	Onderzoeken 2	verslag	individueel	cijfer	CEI-CIO VSL
6	B06IMM	CEI Immunologie	3 EC	84 sbu	Kennisdomein 2	schriftelijke toets	individueel	cijfer	CEI-IMM Ttoets
6	B06CEL	CEI Celbiologie en signaaltransductie	4 EC	112 sbu	Kennisdomein 2	schriftelijke toets	individueel	cijfer	CEI-CEL Ttoets
Thema Pathologie en markers (BTPAM)		15 EC	420 sbu						
7	B07VAM	PAM Vergelijkende anatomie en markers	5 EC	140 sbu	Experimenteren 2	praktijktoets	individueel	cijfer	PAM-VAM PT
7	B07CLD	PAM Cell damage	3 EC	84 sbu	Onderzoeken 2	presentatie	individueel	cijfer	PAM-CLD PRE
7	B07AFT	PAM Anatomie en fysiologie theorie	5 EC	140 sbu	Kennisdomein 2	schriftelijke toets	individueel	cijfer	PAM-AFT Ttoets
7	B07PAT	PAM Pathologie	2 EC	56 sbu	Kennisdomein 2	opdrachten	groep	cijfer	PAM-PAT Ttoets
Thema De patiënt centraal (BTDPC)		14 EC	392 sbu						
8	B08LDE	DPC Lab diagnostiek experimenteren	5 EC	140 sbu	Experimenteren 2	praktijktoets	individueel	cijfer	DPC-LDE PT
8	B08LDT	DPC Lab diagnostiek theorie	5 EC	140 sbu	Kennisdomein 2	schriftelijke toets	individueel	cijfer	DPC-LDT Ttoets
8	B08CHA	DPC Challenge	4 EC	112 sbu	Onderzoeken 2	assessment	groep	cijfer	DPC-CHA Ass
Thema Studievaardigheden (BTSTV)		4 EC	112 sbu						
5	B05OND	STV Onderzoeksvaardigheden	1 EC	28 sbu	Kennisdomein 2	schriftelijke toets	individueel	cijfer	STV-OND OPD
5-6	B06STA	STV Statistiek	2 EC	56 sbu	Kennisdomein 2	schriftelijke toets	individueel	cijfer	STV-STA Ttoets
5-8	BMSLB2	STV Studieloopbaanbegeleiding jaar 2	1 EC	28 sbu	Zelfsturing	opdrachten	individueel	kwalificatie	STV-SLB2 OPD

1.2 Specialisatiespecifiek deel Cytohistopathologie, *ch*

<i>Specialisatie Cytohistopathologie 1 (SCH1H)</i>		16 EC 448 sbu	
9	H09CY1 CH1 Cytologie 1	3 EC 84 sbu	Onderzoeken 2
9	H09IHP CH1 Immunohistochemie praktijk	2 EC 56 sbu	Experimenteren 2
9	H09IHB CH1 Immunohistochemie en beeldbewerking	3 EC 84 sbu	Kennisdomein 2
9	H09IMA CH1 Immunologische markers en panels	3 EC 84 sbu	Onderzoeken 2
9	H09PAT CH1 Pathologie	3 EC 84 sbu	Kennisdomein 2
9	H09TUB CH1 Tumorbioologie	2 EC 56 sbu	Kennisdomein 2
 <i>Specialisatie Cytohistopathologie 2 (SCH2H)</i>		15 EC 440 sbu	
10	H10CY2 CH2 Cytologie 2	3 EC 84 sbu	Onderzoeken 2
10	H10HHK CH2 Histologische en histochem. kleuringen	2 EC 56 sbu	Onderzoeken 2
10	H10ISH CH2 In situ hybridisatie	2 EC 56 sbu	Kennisdomein 2
10	H10ISP CH2 In situ hybridisatie praktijk	1 EC 28 sbu	Experimenteren 2
10	H10MPP CH2 Moleculaire pathologie praktijk	3 EC 84 sbu	Experimenteren 2
10	H10OPO CH2/DE2 Open opdracht orgaan	4 EC 112 sbu	Onderzoeken 2
 <i>Afstudeerjaar Cytohistopathologie (AFCHH)</i>		60 EC 1680 sbu	
13, 14	H14SCH AFS Stage cytologie/histologie	20 EC 560 sbu	Onz., Exp., Kennis 3
15, 16	H16CHA AFS Cytohistopathologie afstudeeropdracht	40 EC 1120 sbu	Onz., Exp., Kennis 3
Of			
13-16	B16CHA BM Cytohistopathologie afstudeeropdracht	60 EC 1680 sbu	Onz., Exp., Kennis 3

1.3 Specialisatiespecifiek deel Dierexperimenteel onderzoek, *de*

<i>Specialisatie Dierexperimenteel onderzoek 1 (SDE1H)</i>		15 EC 420 sbu	
9	H09FAT DE1 Farmacologie theorie	2 EC 56 sbu	Exp., Kennis Art. 6; 2
9	H09IMP DE1 Immunohistochemie en markers praktijk	1 EC 28 sbu	Experimenteren 2
9	H09IMT DE1 Immunohistochemie en markers theorie	1 EC 28 sbu	Kennisdomein 2
9	H09PDT DE1 Proefdierkunde diersoortbreed theorie	5 EC 140 sbu	Exp., Kennis Art. 6; 2
9	H09PKT DE1 Proefdierkunde knaagdieren theorie	3 EC 84 sbu	Exp., Kennis Art. 6; 2
9	H09RMI DE1 RNA mediated interference	3 EC 84 sbu	Onderzoeken 2
 <i>Specialisatie Dierexperimenteel onderzoek 2 (SDE2H)</i>		16 EC 448 sbu	
10	H10ITE DE2 In situ technieken	3 EC 84 sbu	Experimenteren 2
10	H10MCT DE2 Moleculaire celbiologie theorie	3 EC 84 sbu	Kennisdomein 2
10	H10OPO CH2/DE2 Open opdracht orgaan	4 EC 112 sbu	Onderzoeken 2
10	H10PKP DE2 Proefdierkundige knaagdieren praktijk	3 EC 84 sbu	Exp., Kennis Art. 6; 2
10	H10AEP DE2 Anatomie & embryologie praktijk	2 EC 56 sbu	Exp., Kennis Art. 6; 2
10	H10AET DE2 Anatomie & embryologie theorie	1 EC 28 sbu	Exp., Kennis Art. 6; 2
 <i>Afstudeerjaar Dierexperimenteel onderzoek (AFDEH)</i>		60 EC 1680 sbu	
13	H13SBT AFS Stage biotechniek	10 EC 280 sbu	Onz., Exp., Kennis 3
14 - 16	H16DEA AFS Dierexperimenteel afstudeeropdracht	50 EC 1400 sbu	Onz., Exp., Kennis 3

1.4 Specialisatiespecifiek deel Laboratoriumgeneeskunde, *lg*

<i>Specialisatie Laboratoriumgeneeskunde 1 (SLG1H)</i>		16 EC 448 sbu	
9	H09BVO LG1 Beroepsvorming 1	3 EC 84 sbu	Beheren, coördineren 1
9	H09CLI LG1 Casuïstiek en diagnostiek interpretatie	5 EC 140 sbu	Onderzoeken 2
9	H09CLP LG1 Casuïstiek en diagnostiek praktijk	3 EC 84 sbu	Experimenteren 2
9	H09CT1 LG1 Casuïstiek en diagnostiek theorie 1	2 EC 56 sbu	Kennisdomein 2
9	H09CT2 LG1 Casuïstiek en diagnostiek theorie 2	2 EC 56 sbu	Kennisdomein 2
9	H09IST LG1 Instructie en begeleiding	1 EC 28 sbu	Instr., bevel., doc. 1

<i>Specialisatie Laboratoriumgeneeskunde 2 (SLG2H)</i>			15 EC 420 sbu	
10	H10COM	LG2 Communicatietraining	2 EC 56 sbu	Beheren, coördineren 1
10	H10ILW	LG2 Interpretatie & diagnostiek werkvloer	3 EC 84 sbu	Onderzoeken 2
10	H10IOB	LG2 Inwerken & oriëntatie beroep	3 EC 84 sbu	Onderzoeken 2
10	H10IST	LG2 Instructie en begeleiding	1 EC 28 sbu	Instr., begel., doc. 1
10	H10POW	LG2 Praktijk op de werkvloer	4 EC 112 sbu	Experimenteren 2
10	H10TAQ	LG2 Toegepaste analytische Q.C.	2 EC 56 sbu	Kennisdomein 2
 <i>Afstudeerjaar Laboratoriumgeneeskunde (AFLGH)</i>			60 EC 1680 sbu	
13, 14	H14SLG	AFS Stage laboratoriumgeneeskunde	27 EC 756 sbu	Onz., Exp., Kennis 3
15, 16	H16LGA	AFS Lab.geneeskunde afstudeeropdracht	33 EC 924 sbu	Onz., Exp., Kennis 3
Of				
13-16	B16LGA	BM Lab.geneeskunde afstudeeropdracht	60 EC 1680 sbu	Onz., Exp., Kennis 3

1.5 Specialisatiespecifiek deel Microbiologie, *mi*

<i>Specialisatie Microbiologie 1 (SMI1H)</i>			16 EC 448 sbu	
9	H09BI1	MI1 Bacteriële infecties en therapie 1	3 EC 84 sbu	Kennisdomein 2
9	H09BIM	MI1 Biotech & industriële microbiologie	3 EC 84 sbu	Kennisdomein 2
9	H09EXC	MB1/MI1 Excursies en presentaties	1 EC 28 sbu	Instr., begel., doc. 1
9	H09MBE	MI1 Microbiële ecologie	2 EC 56 sbu	Kennisdomein 2
9	H09MD1	MI1 Microbiologische diagnostiek 1	3 EC 84 sbu	Onderzoeken 2
9	H09PPL	MI1 Plantpathologie	2 EC 56 sbu	Experimenteren 2
9	H09VI1	MI1 Virologie 1	2 EC 56 sbu	Kennisdomein 2
 <i>Specialisatie Microbiologie 2 (SMI2H)</i>			15 EC 420 sbu	
10	H10BI2	MI2 Bacteriële infecties en therapie 2	1 EC 28 sbu	Kennisdomein 2
10	H10BIN	MI2 Bio-informatica voor microbiologie	2 EC 56 sbu	Experimenteren 2
10	H10MD2	MI2 Microbiologische diagnostiek 2	2 EC 56 sbu	Onderzoeken 2
10	H10MYC	MI2 Mycologie	2 EC 56 sbu	Onderzoeken 2
10	H10PSL	MI2 Parasitologie	2 EC 56 sbu	Kennisdomein 2
10	H10PSP	MI2 Parasitologie praktijk	1 EC 28 sbu	Onderzoeken 2
10	H10RTD	MI2 Real-time PCR en detectietechnieken	3 EC 84 sbu	Experimenteren 2
10	H10VI2	MI2 Virologie 2	1 EC 28 sbu	Kennisdomein 2
10	H10VIQ	MI2 Virologie quiz	1 EC 28 sbu	Onderzoeken 2
 <i>Afstudeerjaar Microbiologie (AFMIH)</i>			60 EC 1680 sbu	
13, 14	H14SMI	AFS Stage microbiologie	25 EC 700 sbu	Onz., Exp., Kennis 3
15, 16	H16MIA	AFS Microbiologie afstudeeropdracht	35 EC 980 sbu	Onz., Exp., Kennis 3
Of				
13-16	B16MIA	BM Microbiologie afstudeeropdracht	60 EC 1680 sbu	Onz., Exp., Kennis 3

1.6 Specialisatiespecifiek deel Moleculaire biologie, *mb*

<i>Specialisatie Moleculaire biologie 1 (SMB1H)</i>			16 EC 448 sbu	
9	H09BIO	MB1 Biotechnologie	2 EC 56 sbu	Kennisdomein 2
9	H09EXC	MB1/MI1 Excursies en presentaties	1 EC 28 sbu	Instr., begel., doc. 1
9	H09GSG	MB1 genregulatie, stamcel en genterapie	3 EC 84 sbu	Kennisdomein 2
9	H09IVE	MB1 In vivo eiwitdetectie	4 EC 112 sbu	Onderzoeken 2
9	H09RNE	MB1 RNAi experiment	3 EC 84 sbu	Experimenteren 2
9	H09TM1	MB1 Theorie moleculaire biologie 1	3 EC 84 sbu	Kennisdomein 2
 <i>Specialisatie Moleculaire biologie 2 (SMB2H)</i>			15 EC 420 sbu	
10	H10MDT	MB2 Moleculaire detectietechnieken	3 EC 84 sbu	Onderzoeken 2
10	H10PMO	MB2 Project moleculair onderzoek	2 EC 56 sbu	Onderzoeken 2
10	H10PMU	MB2 Project moleculair onderzoek uitvoering	4 EC 112 sbu	Experimenteren 2
10	H10SDD	MB2 SNP's en detectie, databases	3 EC 84 sbu	Kennisdomein 2
10	H10TM2	MB2 Theorie moleculaire biologie 2	3 EC 84 sbu	Kennisdomein 2
 <i>Afstudeerjaar Moleculaire biologie (AFMBH)</i>			60 EC 1680 sbu	
13-16	H16MBA	AFS Moleculaire biologie afstudeeropdracht	60 EC 1680 sbu	Onz., Exp., Kennis 3

2 Postpropedeutisch onderwijsprogramma in onderwijsseenheden voor derde- en vierdejaars studenten

In de paragrafen 2.1 tot en met 2.7 zijn de majorprogramma's van de vijf specialisaties van de opleiding weergegeven waarbij de modules zijn georganiseerd in onderwijsseenheden (OWE) / competenties.

Aan de opleidingseisen is voldaan indien het gedefinieerde minimumaantal (of verplicht aantal) EC per onderwijsseenheid in de major is behaald, aan de eisen van de minor (zie bijlage C) is voldaan en het totaal aantal behaalde EC's 240 of meer bedraagt.

In de overzichten is per module achtereenvolgens weergegeven: de periode waarin het onderwijs wordt verzorgd (periode 5 staat voor de eerste periode in het tweede leerjaar, etc.), de modulecode, de toetsvorm, de beoordelingswijze (individueel of groepsgewijs) de beoordelingsschaal (cijfer, 1 – 10, of kwalificatie, V/O), de studielast in EC en ten slotte de naam van de toets zoals geregistreerd in de studievoortgangsadministratie.

Het curriculum van de opleiding Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek wordt vernieuwd. In studiejaar 2015-2016 is gestart met het vernieuwde propedeuseprogramma. In studiejaar 2016-2017 wordt gestart met het vernieuwde tweedejaars programma. Om deze reden is het onderwijsprogramma in de postpropedeutische fase hieronder aangegeven voor derde en vierdejaars studenten. Onderwijsmodules die niet meer worden aangeboden (x bij periode en in italics) zijn te vinden in de overgangsregeling (bijlage F). Deze modules zijn hier wel vermeld omdat deze modules onderdeel zijn van de eisen van de diploma.

2.1 Specialisatie Cytohistopathologie, *ch*

Majorprogramma *ch*

Het majorprogramma bestaat uit de onderwijsheden *Onderzoeken BM (niveau 1)*, *Experimenteren BM (niveau 1)*, *Kennisdomein BM (niveau 1)*, *zelfsturing (niveau 1)* en *veiligheid* en onderstaande onderwijsseenheden.

OWE: *Onderzoeken, Experimenteren, Kennis BM (niveau 3)*

Verplicht te behalen: 60 EC

13, 14	H14SCH	praktijktoets	individueel	cijfer	20 EC	AFS-SCH PT
15, 16	H16CHA	assessment	individueel	cijfer	40 EC	AFS-CHA ASM
Of						
13-16	B16CHA	assessment	individueel	cijfer	60 EC	AFS-BCHA ASM
<i>Subtotaal:</i>					60 EC	

OWE: *Onderzoeken BM (niveau 2)*

x	H05MID	<i>verslag</i>	<i>individueel</i>	<i>cijfer</i>	3 EC	BEM-MID VSG
x	H05WBL	<i>opdrachten</i>	<i>individueel</i>	<i>kwalificatie</i>	1 EC	BEM-WBL OPD
x	H06IMC	<i>praktijktoets</i>	<i>individueel</i>	<i>cijfer</i>	2 EC	BEC-IMC PT
x	H06KEB	<i>opdrachten</i>	<i>individueel</i>	<i>cijfer</i>	1 EC	BEC-KEB OPD
x	H06TST	<i>schriftelijke toets</i>	<i>individueel</i>	<i>cijfer</i>	2 EC	BEC-TST Ttoets
x	H07CLS	<i>presentatie</i>	<i>individueel</i>	<i>cijfer</i>	3 EC	OCW-CLS PRE
x	H07CYT	<i>schriftelijke toets</i>	<i>individueel</i>	<i>cijfer</i>	2 EC	OCW-CYT Ttoets
x	H08CPC	<i>opdrachten</i>	<i>individueel</i>	<i>cijfer</i>	2 EC	DPC-CPC OPD
x	H08PMM	<i>kennis- en praktijktoets</i>	<i>individueel</i>	<i>cijfer</i>	2 EC	DPC-PMM KPT
x	H08STA	<i>schriftelijke toets</i>	<i>individueel</i>	<i>cijfer</i>	1 EC	DPC-STA Ttoets
x	H08VLA	<i>praktijktoets</i>	<i>individueel</i>	<i>cijfer</i>	1 EC	DPC-VLA PT
9	H09CY1	<i>schriftelijke toets</i>	<i>individueel</i>	<i>cijfer</i>	3 EC	CH1-CY1 Ttoets
9	H09IMA	<i>kennis- en praktijktoets</i>	<i>individueel</i>	<i>cijfer</i>	3 EC	CH1-IMA KPT
10	H10CY2	<i>kennis- en praktijktoets</i>	<i>individueel</i>	<i>cijfer</i>	3 EC	CH2-CY2 KPT
10	H10HHK	<i>schriftelijke toets</i>	<i>individueel</i>	<i>cijfer</i>	2 EC	CH2-HHK Ttoets
10	H10OPO	<i>praktijktoets</i>	<i>individueel</i>	<i>cijfer</i>	4 EC	CH2/DE2-OPO PT
<i>Subtotaal:</i>					35 EC	

Minimaal te behalen: 27 EC

OWE: *Experimenteren BM (niveau 2)*

x	H05PBM	<i>praktijktoets</i>	<i>groep</i>	<i>cijfer</i>	3 EC	BEM-PBM PT
x	H05RAN	<i>praktijktoets</i>	<i>groep</i>	<i>cijfer</i>	1 EC	BEM-RAN PT
x	H06EIA	<i>praktijktoets</i>	<i>individueel</i>	<i>cijfer</i>	2 EC	BEC-EIA PT
x	H06KLO	<i>praktijktoets</i>	<i>individueel</i>	<i>cijfer</i>	2 EC	BEC-KLO PT
x	H07CEA	<i>praktijktoets</i>	<i>groep</i>	<i>cijfer</i>	3 EC	OCW-CEA PT
x	H07CIM	<i>praktijktoets</i>	<i>individueel</i>	<i>cijfer</i>	2 EC	OCW-CIM PT
x	H08KAL	<i>presentatie</i>	<i>groep</i>	<i>cijfer</i>	1 EC	DPC-KAL PRE

Minimaal te behalen: 17 EC

x	H08PKC	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-PKC PT
9	H09IHP	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	CH1-IHP PT
10	H10ISP	praktijktoets	groep	cijfer	1 EC	CH2-ISP PT
10	H10MPP	praktijktoets	groep	cijfer	3 EC	CH2-MPP PT
<i>Subtotaal:</i>					22 EC	

OWE: Kennisdomein BM (niveau 2)

x	H05CEL	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	BEM-CEL Ttoets
x	H05IDB	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	BEM-IDB Ttoets
x	H06IMM	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-IMM Ttoets
x	H06PAT	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-PAT Ttoets
x	H06REC	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-REC Ttoets
x	H06SIG	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-SIG Ttoets
x	H07ANF	schriftelijke toets	individueel	cijfer	4 EC	OCW-ANF Ttoets
x	H07MEM	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	OCW-MEM Ttoets
x	H07VAE	schriftelijke toets	individueel	cijfer	1 EC	OCW-VAE Ttoets
x	H08HKC	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-HKC Ttoets
x	H08KIM	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-KIM Ttoets
x	H08MMP	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-MMP Ttoets
9	H09IHB	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	CH1-IHB Ttoets
9	H09PAT	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	CH1-PAT Ttoets
9	H09TUB	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	CH1-TUB Ttoets
10	H10ISH	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	CH2-ISH Ttoets
<i>Subtotaal:</i>					37 EC	

Minimaal te behalen: 28 EC

OWE: Zelfsturing BM (niveau 2)

x	SLB02	portfolio	individueel	kwalificatie	1 EC	SLB02 PTF
9 – 12	SLB03	portfolio	individueel	kwalificatie	1 EC	SLB03 PTF
13 – 16	SLB04	verslag	individueel	kwalificatie	1 EC	SLB04 VSG
<i>Subtotaal:</i>					3 EC	

Verplicht te behalen: 3 EC

OWE: Instrueren, begeleiden en doceren BM (niveau 1) Minimaal te behalen: 2 EC

x	P03PGD	presentatie	individueel	cijfer	1 EC	GEN-PGD PRE
x	P04PPB	presentatie	individueel	cijfer	1 EC	BCW-PPB PRE
x	H05PRZ	presentatie	groep	cijfer	1 EC	BEM-PRZ PRE
<i>Subtotaal:</i>					3 EC	

OWE: Organisatorische activiteit en Korte stage

9 – 16	OA1	verslag	individueel	kwalificatie	1 EC	OA1 VSG
9 – 16	KOS1	verslag	individueel	kwalificatie	1 EC	KOS1 VSG
<i>Subtotaal:</i>					2 EC	

Minimaal te behalen: 0 EC

Voor mlo- en vwo instromers geldt voor de competentie Instrueren, begeleiden en doceren BM (niveau 1) het volgende:

OWE: Instrueren, begeleiden en doceren BM (niveau 1) Minimaal te behalen: 1 EC

x	H05PRZ	presentatie	individueel	cijfer	1 EC	BEM-PRZ PRE
<i>Subtotaal:</i>					1 EC	

2.2 Specialisatie Dierexperimenteel onderzoek, de

Majorprogramma de

Het majorprogramma bestaat uit de onderwijsheden *Onderzoeken BM (niveau 1)*, *Experimenteren BM (niveau 1)*, *Kennisdomein BM (niveau 1)*, *zelfsturing (niveau 1)* en *veiligheid* en onderstaande onderwijseenheden.

OWE: Onderzoeken, Experimenteren, Kennis BM (niveau 3) *Verplicht te behalen: 60 EC*

13	H13SBT	praktijktoets	individueel	cijfer	10 EC	AFS-SBT PT
14 – 16	H16DEA	assessment	individueel	cijfer	50 EC	AFS-DEA ASM
<i>Subtotaal:</i>					<i>60 EC</i>	

OWE: Experimenteren, Kennis Artikel 6 uit de dierproevenregeling (niveau 2)

Verplicht te behalen: 21 EC

x	H06PAT	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-PAT Ttoets
x	H07MEM	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	OCW-MEM Ttoets
x	H07VAE	schriftelijke toets	individueel	cijfer	1 EC	OCW-VAE Ttoets
9	H09FAT	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	DE1-FAT Ttoets
9	H09PDT	schriftelijke toets	individueel	cijfer	5 EC	DE1-PDT Ttoets
9	H09PKT	verslag	groep	cijfer	3 EC	DE1-PKT VSG
10	H10PKP	praktijktoets	individueel	kwalificatie	3 EC	DE2-PKP PT
10	H10AEP	praktijktoets	individueel	kwalificatie	2 EC	DE2-AEP PT
10	H10AET	schriftelijke toets	individueel	cijfer	1 EC	DE2-AET Ttoets
<i>Subtotaal:</i>					<i>21 EC</i>	

OWE: Onderzoeken BM (niveau 2)

Minimaal te behalen: 21 EC

x	H05MID	verslag	individueel	cijfer	3 EC	BEM-MID VSG
x	H05WBL	opdrachten	individueel	kwalificatie	1 EC	BEM-WBL OPD
x	H06IMC	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-IMC PT
x	H06KEB	opdrachten	individueel	cijfer	1 EC	BEC-KEB OPD
x	H06TST	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-TST Ttoets
x	H07CLS	presentatie	individueel	cijfer	3 EC	OCW-CLS PRE
x	H07CYT	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	OCW-CYT Ttoets
x	H08CPC	opdrachten	individueel	cijfer	2 EC	DPC-CPC OPD
x	H08PMM	kennis- en praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-PMM KPT
x	H08STA	schriftelijke toets	individueel	cijfer	1 EC	DPC-STA Ttoets
x	H08VLA	praktijktoets	individueel	cijfer	1 EC	DPC-VLA PT
9	H09RMI	praktijktoets	individueel	cijfer	3 EC	DE1-RMI PT
10	H10OPO	praktijktoets	individueel	cijfer	4 EC	CH2/DE2-OPO PT
<i>Subtotaal:</i>					<i>27 EC</i>	

OWE: Experimenteren BM (niveau 2)

Minimaal te behalen: 15 EC

x	H05PBM	praktijktoets	groep	cijfer	3 EC	BEM-PBM PT
x	H05RAN	praktijktoets	groep	cijfer	1 EC	BEM-RAN PT
x	H06EIA	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-EIA PT
x	H06KLO	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-KLO PT
x	H07CEA	praktijktoets	groep	cijfer	3 EC	OCW-CEA PT
x	H07CIM	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	OCW-CIM PT
x	H08KAL	presentatie	groep	cijfer	1 EC	DPC-KAL PRE
x	H08PKC	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-PKC PT
9	H09IMP	praktijktoets	individueel	cijfer	1 EC	DE1-IMP PT
10	H10ITE	kennis- en praktijktoets	individueel	cijfer	3 EC	DE2-ITE KPT
<i>Subtotaal:</i>					<i>20 EC</i>	

OWE: Kennisdomein BM (niveau 2)

Minimaal te behalen: 20 EC

x	H05CEL	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	BEM-CEL Ttoets
x	H05IDB	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	BEM-IDB Ttoets
x	H06IMM	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-IMM Ttoets
x	H06REC	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-REC Ttoets
x	H06SIG	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-SIG Ttoets
x	H07ANF	schriftelijke toets	individueel	cijfer	4 EC	OCW-ANF Ttoets
x	H08HKC	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-HKC Ttoets
x	H08KIM	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-KIM Ttoets
x	H08MMP	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-MMP Ttoets
9	H09IMT	schriftelijke toets	individueel	cijfer	1 EC	DE1-IMT Ttoets
10	H10MCT	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	DE2-MCT Ttoets
<i>Subtotaal:</i>					<i>26 EC</i>	

OWE: Zelfsturing BM (niveau 2)

x	SLB02	portfolio	individueel	kwificatie	1 EC	SLB02 PTF
9 – 12	SLB03	portfolio	individueel	kwificatie	1 EC	SLB03 PTF
13 – 16	SLB04	verslag	individueel	kwificatie	1 EC	SLB04 VSG
<i>Subtotaal:</i>					3 EC	

Verplicht te behalen: 3 EC

OWE: Instrueren, begeleiden en doceren BM (niveau 1) Minimaal te behalen: 2 EC

x	P03PGD	presentatie	individueel	cijfer	1 EC	GEN-PGD PRE
x	P04PPB	presentatie	individueel	cijfer	1 EC	BCW-PPB PRE
x	H05PRZ	presentatie	groep	cijfer	1 EC	BEM-PRZ PRE
<i>Subtotaal:</i>					3 EC	

OWE: Organisatorische activiteit en Korte stage

Minimaal te behalen: 0 EC

9 – 16	OA1	verslag	individueel	kwificatie	1 EC	OA1 VSG
9 – 16	KOS1	verslag	individueel	kwificatie	1 EC	KOS1 VSG
<i>Subtotaal:</i>					2 EC	

Voor mlo- en vwo instromers geldt voor de competentie Instrueren, begeleiden en doceren BM (niveau 1) het volgende:

OWE: Instrueren, begeleiden en doceren BM (niveau 1) Minimaal te behalen: 1 EC

x	H05PRZ	presentatie	individueel	cijfer	1 EC	BEM-PRZ PRE
<i>Subtotaal:</i>					1 EC	

2.3 Specialisatie Laboratoriumgeneeskunde, Ig

Majorprogramma Ig

Het majorprogramma bestaat uit de onderwijsheden *Onderzoeken BM (niveau 1)*, *Experimenteren BM (niveau 1)*, *Kennisdomein BM (niveau 1)*, *zelfsturing (niveau 1)* en *veiligheid* en onderstaande onderwijseenheden.

OWE: Onderzoeken, Experimenteren, Kennis BM (niveau 3) Verplicht te behalen: 60 EC

13, 14	H14SLG	praktijktoets	individueel	cijfer	27 EC	AFS-SLG PT
15, 16	H16LGA	assessment	individueel	cijfer	33 EC	AFS-LGA ASM
Of						
13-16	B16LGA	assessment	individueel	cijfer	60 EC	AFS-BLGA ASM
<i>Subtotaal:</i>					60 EC	

OWE: Onderzoeken BM (niveau 2)

x	H05MID	verslag	individueel	cijfer	3 EC	BEM-MID VSG
x	H05WBL	opdrachten	individueel	kwalificatie	1 EC	BEM-WBL OPD
x	H06IMC	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-IMC PT
x	H06KEB	opdrachten	individueel	cijfer	1 EC	BEC-KEB OPD
x	H06TST	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-TST Ttoets
x	H07CLS	presentatie	individueel	cijfer	3 EC	OCW-CLS PRE
x	H07CYT	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	OCW-CYT Ttoets
x	H08CPC	opdrachten	individueel	cijfer	2 EC	DPC-CPC OPD
x	H08PMM	kennis- en praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-PMM KPT
x	H08STA	schriftelijke toets	individueel	cijfer	1 EC	DPC-STA Ttoets
x	H08VLA	praktijktoets	individueel	cijfer	1 EC	DPC-VLA PT
9	H09CLI	verslag	individueel	cijfer	5 EC	LG1-CLI VSG
10	H10ILW	opdrachten	individueel	cijfer	3 EC	LG2-ILW OPD
10	H10IOB	opdrachten	individueel	cijfer	3 EC	LG2-IOB OPD
<i>Subtotaal:</i>					31 EC	

Minimaal te behalen: 24 EC

OWE: Experimenteren BM (niveau 2)

x	H05PBM	praktijktoets	groep	cijfer	3 EC	BEM-PBM PT
x	H05RAN	praktijktoets	groep	cijfer	1 EC	BEM-RAN PT
x	H06EIA	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-EIA PT
x	H06KLO	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-KLO PT
x	H07CEA	praktijktoets	groep	cijfer	3 EC	OCW-CEA PT
x	H07CIM	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	OCW-CIM PT
x	H08KAL	presentatie	groep	cijfer	1 EC	DPC-KAL PRE
x	H08PKC	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-PKC PT
9	H09CLP	praktijktoets	individueel	cijfer	3 EC	LG1-CLP PT
10	H10POW	praktijktoets	individueel	cijfer	4 EC	LG2-POW PT
<i>Subtotaal:</i>					23 EC	

Minimaal te behalen: 17 EC

OWE: Kennisdomein BM (niveau 2)

x	H05CEL	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	BEM-CEL Ttoets
x	H05IDB	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	BEM-IDB Ttoets
x	H06IMM	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-IMM Ttoets
x	H06PAT	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-PAT Ttoets
x	H06REC	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-REC Ttoets
x	H06SIG	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-SIG Ttoets
x	H07ANF	schriftelijke toets	individueel	cijfer	4 EC	OCW-ANF Ttoets
x	H07MEM	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	OCW-MEM Ttoets
x	H07VAE	schriftelijke toets	individueel	cijfer	1 EC	OCW-VAE Ttoets
x	H08HKC	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-HKC Ttoets
x	H08KIM	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-KIM Ttoets
x	H08MMP	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-MMP Ttoets
9	H09CT1	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	LG1-CT1 Ttoets
9	H09CT2	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	LG1-CT2 Ttoets
10	H10TAQ	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	LG2-TAQ Ttoets
<i>Subtotaal:</i>					33 EC	

Minimaal te behalen: 26 EC

OWE: Zelfsturing BM (niveau 2)

x	SLB02	portfolio	individueel	kwalificatie	1 EC	SLB02 PTF
9 – 12	SLB03	portfolio	individueel	kwalificatie	1 EC	SLB03 PTF
13 – 16	SLB04	verslag	individueel	kwalificatie	1 EC	SLB04 VSG

Verplicht te behalen: 3 EC

Subtotaal: 3 EC

OWE: Instrueren, begeleiden en doceren BM (niveau 1) Minimaal te behalen: 4 EC

x	P03PGD	presentatie	individueel	cijfer	1 EC	GEN-PGD PRE
x	P04PPB	presentatie	individueel	cijfer	1 EC	BCW-PPB PRE
x	H05PRZ	presentatie	groep	cijfer	1 EC	BEM-PRZ PRE
9	H09IST	presentatie	groep	cijfer	1 EC	LG1-IST PRE
10	H10IST	praktijktoets	groep	cijfer	1 EC	LG2-IST PT
Subtotaal:					5 EC	

OWE: Beheren en coördineren BM (niveau 1) Minimaal te behalen: 5 EC

9	H09BVO	opdrachten	individueel	cijfer	3 EC	LG1-BVO OPD
10	H10COM	assessment	individueel	kwalificatie	2 EC	LG2-COM ASS
Subtotaal:					5 EC	

OWE: Organisatorische activiteit en Korte stage Minimaal te behalen: 0 EC

9 - 16	OA1	verslag	individueel	kwalificatie	1 EC	OA1 VSG
9 - 16	KOS1	verslag	individueel	kwalificatie	1 EC	KOS1 VSG
Subtotaal:					2 EC	

Voor mlo- en vwo instromers geldt voor de competentie Instrueren, begeleiden en doceren BM (niveau 1) het volgende:

OWE: Instrueren, begeleiden en doceren BM (niveau 1) Minimaal te behalen: 3 EC

x	H05PRZ	presentatie	individueel	cijfer	1 EC	BEM-PRZ PRE
9	H09IST	presentatie	groep	cijfer	1 EC	LG1-IST PRE
10	H10IST	praktijktoets	groep	cijfer	1 EC	LG2-IST PT
Subtotaal:					3 EC	

2.4 Specialisatie Microbiologie, *mi*

Majorprogramma *mi*

Het majorprogramma bestaat uit de onderwijsheden *Onderzoeken BM (niveau 1)*, *Experimenteren BM (niveau 1)*, *Kennisdomein BM (niveau 1)*, *zelfsturing (niveau 1)* en *veiligheid* en de onderstaande onderwijseenheden.

OWE: Onderzoeken, Experimenteren, Kennis BM (niveau 3) Verplicht te behalen: 60 EC

13, 14	H14SMI	praktijktoets	individueel	cijfer	25 EC	AFS-SMI PT
15, 16	H16MIA	assessment	individueel	cijfer	35 EC	AFS-MIA ASM
Of						
13-16	B16MIA	assessment	individueel	cijfer	60 EC	AFS-BMIA ASM
<i>Subtotaal:</i>					60 EC	

OWE: Onderzoeken BM (niveau 2)

x	H05MID	verslag	individueel	cijfer	3 EC	BEM-MID VSG
x	H05WBL	opdrachten	individueel	kwalificatie	1 EC	BEM-WBL OPD
x	H06IMC	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-IMC PT
x	H06KEB	opdrachten	individueel	cijfer	1 EC	BEC-KEB OPD
x	H06TST	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-TST Ttoets
x	H07CLS	presentatie	individueel	cijfer	3 EC	OCW-CLS PRE
x	H07CYT	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	OCW-CYT Ttoets
x	H08CPC	opdrachten	individueel	cijfer	2 EC	DPC-CPC OPD
x	H08PMM	kennis- en praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-PMM KPT
x	H08STA	schriftelijke toets	individueel	cijfer	1 EC	DPC-STA Ttoets
x	H08VLA	praktijktoets	individueel	cijfer	1 EC	DPC-VLA PT
9	H09MD1	praktijktoets	individueel	cijfer	3 EC	MI1-MD1 PT
10	H10MD2	praktijktoets	individueel	kwalificatie	2 EC	MI2-MD2 PT
10	H10MYC	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	MI2-MYC Ttoets
10	H10PSP	praktijktoets	individueel	kwalificatie	1 EC	MI2-PSP PT
10	H10VIQ	opdrachten	groep	kwalificatie	1 EC	MI2-VIQ OPD
<i>Subtotaal:</i>					29 EC	

Minimaal te behalen: 23 EC

OWE: Experimenteren BM (niveau 2)

x	H05PBM	praktijktoets	groep	cijfer	3 EC	BEM-PBM PT
x	H05RAN	praktijktoets	groep	cijfer	1 EC	BEM-RAN PT
x	H06EIA	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-EIA PT
x	H06KLO	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-KLO PT
x	H07CEA	praktijktoets	groep	cijfer	3 EC	OCW-CEA PT
x	H07CIM	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	OCW-CIM PT
x	H08KAL	presentatie	groep	cijfer	1 EC	DPC-KAL PRE
x	H08PKC	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-PKC PT
9	H09PPL	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	MI1-PPL Ttoets
10	H10BIN	opdrachten	individueel	cijfer	2 EC	MI2-BIN OPD
10	H10RTD	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	MI2-RTD Ttoets
<i>Subtotaal:</i>					23 EC	

Minimaal te behalen: 17 EC

OWE: Kennisdomein BM (niveau 2)

x	H05CEL	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	BEM-CEL Ttoets
x	H05IDB	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	BEM-IDB Ttoets
x	H06IMM	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-IMM Ttoets
x	H06PAT	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-PAT Ttoets
x	H06REC	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-REC Ttoets
x	H06SIG	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-SIG Ttoets
x	H07ANF	schriftelijke toets	individueel	cijfer	4 EC	OCW-ANF Ttoets
x	H07MEM	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	OCW-MEM Ttoets
x	H07VAE	schriftelijke toets	individueel	cijfer	1 EC	OCW-VAE Ttoets
x	H08HKC	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-HKC Ttoets
x	H08KIM	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-KIM Ttoets
x	H08MMP	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-MMP Ttoets
9	H09BI1	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	MI1-BI1 Ttoets
9	H09BIM	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	MI1-BIM Ttoets
9	H09MBE	opdrachten	groep	kwalificatie	2 EC	MI1-MBE OPD
9	H09VI1	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	MI1-VI1 Ttoets
10	H10BI2	schriftelijke toets	individueel	cijfer	1 EC	MI2-BI2 Ttoets
10	H10PSL	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	MI2-PSL Ttoets

Minimaal te behalen: 32 EC

10	H10VI2	schriftelijke toets	individueel	cijfer	1 EC	MI2-VI2 Ttoets
<i>Subtotaal:</i>					41 EC	

OWE: Zelfsturing BM (niveau 2)

x	SLB02	portfolio	individueel	kwalificatie	1 EC	SLB02 PTF
9 – 12	SLB03	portfolio	individueel	kwalificatie	1 EC	SLB03 PTF
13 – 16	SLB04	verslag	individueel	kwalificatie	1 EC	SLB04 VSG
<i>Subtotaal:</i>					3 EC	

Verplicht te behalen: 3 EC

<i>OWE: Instrueren, begeleiden en doceren BM (niveau 1)</i>					<i>Minimaal te behalen: 3 EC</i>	
x	P03PGD	presentatie	individueel	cijfer	1 EC	GEN-PGD PRE
x	P04PPB	presentatie	individueel	cijfer	1 EC	BCW-PPB PRE
x	H05PRZ	presentatie	groep	cijfer	1 EC	BEM-PRZ PRE
9	H09EXC	presentatie	groep	cijfer	1 EC	MB1/MI1-EXC PRE
<i>Subtotaal:</i>					4 EC	

<i>OWE: Organisatorische activiteit en Korte stage</i>					<i>Minimaal te behalen: 0 EC</i>	
9 – 16	OA1	verslag	individueel	kwalificatie	1 EC	OA1 VSG
9 – 16	KOS1	verslag	individueel	kwalificatie	1 EC	KOS1 VSG
<i>Subtotaal:</i>					2 EC	

Voor mlo- en vwo instromers geldt voor de competentie Instrueren, begeleiden en doceren BM (niveau 1) het volgende:

<i>OWE: Instrueren, begeleiden en doceren BM (niveau 1)</i>					<i>Minimaal te behalen: 1 EC</i>	
x	H05PRZ	presentatie	individueel	cijfer	1 EC	BEM-PRZ PRE
<i>Subtotaal:</i>					1 EC	

2.5 Specialisatie Moleculaire biologie, mb

Majorprogramma mb

Het majorprogramma bestaat uit de onderwijsheden *Onderzoeken BM (niveau 1)*, *Experimenteren BM (niveau 1)*, *Kennisdomein BM (niveau 1)* als vermeld in § 2.1 van bijlage B1 (subtotaal: 59 EC) en de onderstaande onderwijseenheden.

OWE: Onderzoeken, Experimenteren, Kennis BM (niveau 3) *Verplicht te behalen: 60 EC*

13-16	H16MBA	assessment	individueel	cijfer	60 EC	AFS-MBA ASM
<i>Subtotaal:</i>					60 EC	

OWE: Onderzoeken BM (niveau 2)

Minimaal te behalen: 22 EC

x	H05MID	verslag	individueel	cijfer	3 EC	BEM-MID VSG
x	H05WBL	opdrachten	individueel	kwalificatie	1 EC	BEM-WBL OPD
x	H06IMC	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-IMC PT
x	H06KEB	opdrachten	individueel	cijfer	1 EC	BEC-KEB OPD
x	H06TST	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-TST Ttoets
x	H07CLS	presentatie	individueel	cijfer	3 EC	OCW-CLS PRE
x	H07CYT	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	OCW-CYT Ttoets
x	H08CPC	opdrachten	individueel	cijfer	2 EC	DPC-CPC OPD
x	H08PMM	kennis- en praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-PMM KPT
x	H08STA	schriftelijke toets	individueel	cijfer	1 EC	DPC-STA Ttoets
x	H08VLA	praktijktoets	individueel	cijfer	1 EC	DPC-VLA PT
9	H09IVE	praktijktoets	individueel	cijfer	4 EC	MB1-IVE PT
10	H10MDT	praktijktoets	individueel	cijfer	3 EC	MB2-MDT PT
10	H10PMO	presentatie	individueel	cijfer	2 EC	MB2-PMO PRE
<i>Subtotaal:</i>					29 EC	

OWE: Experimenteren BM (niveau 2)

Minimaal te behalen: 18 EC

x	H05PBM	praktijktoets	groep	cijfer	3 EC	BEM-PBM PT
x	H05RAN	praktijktoets	groep	cijfer	1 EC	BEM-RAN PT
x	H06EIA	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-EIA PT
x	H06KLO	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-KLO PT
x	H07CEA	praktijktoets	groep	cijfer	3 EC	OCW-CEA PT
x	H07CIM	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	OCW-CIM PT
x	H08KAL	presentatie	groep	cijfer	1 EC	DPC-KAL PRE
x	H08PKC	praktijktoets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-PKC PT
9	H09RNE	praktijktoets	individueel	cijfer	3 EC	MB1-RNE PT
10	H10PMU	praktijktoets	individueel	cijfer	4 EC	MB2-PMU PT
<i>Subtotaal:</i>					23 EC	

OWE: Kennisdomein BM (niveau 2)

Minimaal te behalen: 32 EC

x	H05CEL	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	BEM-CEL Ttoets
x	H05IDB	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	BEM-IDB Ttoets
x	H06IMM	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-IMM Ttoets
x	H06PAT	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-PAT Ttoets
x	H06REC	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-REC Ttoets
x	H06SIG	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	BEC-SIG Ttoets
x	H07ANF	schriftelijke toets	individueel	cijfer	4 EC	OCW-ANF Ttoets
x	H07MEM	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	OCW-MEM Ttoets
x	H07VAE	schriftelijke toets	individueel	cijfer	1 EC	OCW-VAE Ttoets
x	H08HKC	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-HKC Ttoets
x	H08KIM	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-KIM Ttoets
x	H08MMP	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	DPC-MMP Ttoets
9	H09BIO	schriftelijke toets	individueel	cijfer	2 EC	MB1-BIO Ttoets
9	H09GSG	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	MB1-GSG Ttoets
9	H09TM1	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	MB1-TM1 Ttoets
10	H10SDD	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	MB2-SDD Ttoets
10	H10TM2	schriftelijke toets	individueel	cijfer	3 EC	MB2-TM2 Ttoets
<i>Subtotaal:</i>					41 EC	

OWE: Zelfsturing BM (niveau 2)

Verplicht te behalen: 3 EC

x	SLB02	portfolio	individueel	kwalificatie	1 EC	SLB02 PTF
9 – 12	SLB03	portfolio	individueel	kwalificatie	1 EC	SLB03 PTF
13 – 16	SLB04	verslag	individueel	kwalificatie	1 EC	SLB04 VSG
<i>Subtotaal:</i>					3 EC	

<i>OWE: Instrueren, begeleiden en doceren BM (niveau 1) Minimaal te behalen: 3 EC</i>						
x	P03PGD	presentatie	individueel	cijfer	1 EC	GEN-PGD PRE
x	P04PPB	presentatie	individueel	cijfer	1 EC	BCW-PPB PRE
x	H05PRZ	presentatie	groep	cijfer	1 EC	BEM-PRZ PRE
9	H09EXC	presentatie	groep	cijfer	1 EC	MB1/MI1-EXC PRE
<i>Subtotaal:</i>					<i>4 EC</i>	

<i>OWE: Organisatorische activiteit en Korte stage Minimaal te behalen: 0 EC</i>						
9 - 16	OA1	verslag	individueel	kwalificatie	1 EC	OA1 VSG
9 - 16	KOS1	verslag	individueel	kwalificatie	1 EC	KOS1 VSG
<i>Subtotaal:</i>					<i>2 EC</i>	

Voor mlo- en vwo instromers geldt voor de competentie Instrueren, begeleiden en doceren BM (niveau 1) het volgende:

<i>OWE: Instrueren, begeleiden en doceren BM (niveau 1) Minimaal te behalen: 1 EC</i>						
x	H05PRZ	presentatie	individueel	cijfer	1 EC	BEM-PRZ PRE
<i>Subtotaal:</i>					<i>1 EC</i>	

BIJLAGE C: KEUZEDEEL: AANBOD OPLEIDINGSMINOREN, INHOUD EN EISEN PER MINOR, ROL EXAMENCOMMISSIE M.B.T. MINOREN

Het curriculum bevat naast de major, ook een minor. Minoren bieden de student de mogelijkheid zich te verbreden, te verdiepen of om de overstap naar een masteropleiding voor te bereiden en te faciliteren. De minor is feitelijk een vrije keuzeruimte die maximaal 30 EC omvat en wordt door de student in principe gevolgd in periode 11 en 12 (het tweede semester in het derde jaar). Er zijn verschillende minoren die Biologie en medisch laboratorium studenten kunnen volgen. Deze kunnen door de eigen opleiding worden aangeboden (opleidingsminoren) of door een andere opleiding voor hoger onderwijs. Nadere informatie betreffende minoren kan onder andere worden verkregen via de elektronische leeromgeving ELO (<https://elo.hsleiden.nl>) (cursus: hlo 1617 minoren), tijdens de minorenvoorlichtingen die in de loop van het studiejaar worden georganiseerd, www.hsleiden.nl/minoren en via de website "Kies op maat" (<http://www.kiesopmaat.nl>).

Om aan een minor deel te kunnen nemen dient een student zich hiervoor in te schrijven. Inschrijven is slechts mogelijk indien: *i*) het propedeutisch examen is behaald en *ii*) tenminste 100 EC zijn behaald in de major. Zie de examenprogramma's in bijlage B1 en B2. Voor een mlo- of vwo-instromer geldt dat hij minimaal 50 EC in het tweede jaar heeft behaald. Informatie over de periode van inschrijven voor de minoren die de opleidingen B&M, Chemie en Bio-informatica aanbieden, is te vinden op www.hsleiden.nl/minoren.

Modules behaald in een minor kunnen niet gebruikt worden voor het aanvullen van competenties in onderwijseenheden in de major.

1 Minoren binnen de opleiding BM

1.1 Aanbod opleidingsminoren

De opleiding Biologie en medisch laboratoriumonderzoek biedt de onderstaande minoren aan. Deze minoren worden gekenmerkt door een voorgedefinieerd programma; zie de overzichten in paragraaf 2. Tenzij anders is aangegeven kan, in overleg met de docent/examinator die de leiding heeft over de betreffende minor, ook een deel worden gevolgd. Een minor vindt plaats bij tenminste 12 deelnemende studenten. Nadere informatie kan worden ingewonnen bij de verantwoordelijk docent(en).

Het volgen en behalen van de onderstaande minoren leidt niet tot een verhoging van het competentieniveau. Een uitzondering is de minor *Laboratoriummanagement en kwaliteitszorg*. Bij sommige minoren is sprake van aanvullende ingangseisen. Zie voor details de toelichtingen. Voor het volgen van deze minoren hoeft geen toestemming aan de examencommissie te worden gevraagd.

1. Minor Immunologie

De minor Immunologie behoort tot de groep verdiepende minoren.

Deze minor is toegankelijk voor studenten van de opleiding Biologie en medisch laboratoriumonderzoek. Studenten van buiten het cluster techniek van Hogeschool Leiden dienen eerst een individuele georganiseerde veiligheidsmodule (B01VEI) te volgen.

2. Minor Infectieziekten

De minor Infectieziekten behoort tot de groep verdiepende minoren.

Deze minor is toegankelijk voor studenten van de opleiding Biologie en medisch laboratoriumonderzoek en voor HBO/WO studenten met biologische en/of medische kennis, dit laatste ter beoordeling aan de examencommissie.

3. Minor Laboratoriummanagement en kwaliteitszorg

Het volgen en behalen van de volledige minor resulteert in het behalen van de competentie "Coördineren en beheren BM" op niveau 2. Deze minor behoort tot de groep verbredende minoren.

Deze minor is toegankelijk voor studenten van de opleidingen Biologie en medisch laboratoriumonderzoek, Chemie en Bio-informatica.

4. *Minor Molecular diagnostics*
Deze verdiepende minor wordt gegeven in het Engels en is ook toegankelijk voor internationale studenten.
Deze minor is toegankelijk voor studenten van de opleiding Biologie en medisch laboratoriumonderzoek. Studenten van buiten het cluster techniek van Hogeschool Leiden dienen eerst een individuele georganiseerde veiligheidsmodule (B01VEI) te volgen.
5. *Stageminor*
De stage minor kent een omvang van 15 EC (MNSTA15) of 30 EC (MNSTA30). De 15 EC stageminor (MNSTA15) kan gecombineerd worden met de minoren Immunologie, Infectieziekten en Molecular diagnostics of los hiervan worden gevolgd.
De invulling van de minorstage dient vooraf goedgekeurd te zijn door één van de specialisatiecoördinatoren of (indien de minorstage gekoppeld wordt aan de minoren Immunologie, Infectieziekten of Molecular diagnostics) door de minorleider van de betreffende minor. Externe studenten kunnen alleen MNSTA15 volgen in combinatie met één van de minoren Immunologie, Infectieziekten of Molecular diagnostics. Het is niet mogelijk meer dan één minorstage te volgen.

1.2 Aanbod minoren van andere opleidingen

Onderstaande minoren worden door de opleidingen Chemie en Bio-informatica aangeboden. Voor het volgen van deze minoren hoeft geen toestemming bij de examencommissie te worden aangevraagd.

1. *Minor Biofarmaceutisch onderzoek*
Deze verbredende minor wordt aangeboden door de opleiding Chemie. Zie de Onderwijs- en examenregeling van deze opleiding voor nadere informatie.
2. *Minor Systeembioïologie*
Deze verbredende minor is alleen toegankelijk voor studenten die hebben gekozen voor één van de volgende specialisaties: dierexperimenteel onderzoek (*de*), microbiologie (*mi*) en moleculaire biologie (*mb*). De minor wordt aangeboden door de opleiding Bio-informatica. Zie de Onderwijs- en examenregeling van deze opleiding voor nadere informatie.
3. *Minor Genomics*
De minor wordt aangeboden door de opleiding Bio-informatica. Zie de Onderwijs- en examenregeling van deze opleiding voor nadere informatie.

1.3 Aanbod minoren zonder vaststaand programma

Naast minoren met een vooraf vastgesteld programma worden ook minoren aangeboden waarvan het programma in overleg wordt vastgesteld. Voor het volgen van deze minoren dient te allen tijden vooraf toestemming aan de examencommissie te worden gevraagd. Voor het volgen van externe modules geldt dat hiervoor ook toestemming nodig is van de penvoerende opleiding. Om dit te regelen vergt tijd, daarom geldt voor deze minoren een voorwaardelijke goedkeuring indien de student bij aanvraag van een minor tenminste 100 EC heeft behaald.

De in de studievoortgangsadministratie op te nemen modulecodes, modulenames, toetsvormen, beoordelingswijzen, beoordelingsschalen en studiepunten zijn afhankelijk van de precieze invulling.

1. *Individuele minor*
Een zelf samengesteld minorprogramma kan ook (deels) bestaan uit behaalde modules in de major. Het onderwijsprogramma van alle BM-majors is zo samengesteld dat aanzienlijk meer dan het voor diplomering vereiste minimum aantal EC (210 EC: 150 EC in de postpropedeuse en 60 EC in propedeuse) kan worden behaald. Het surplus dat is behaald in de major (feitelijk een keuze van de student) kan dus worden ingezet in het keuzeprogramma van de opleiding, te weten de minor. Op deze wijze kan de student bijvoorbeeld een studieduurverkorting realiseren.

Ook modules behaald uit het studieprogramma van andere opleidingen of van een andere instelling voor hoger onderwijs of wetenschappelijk onderwijs kunnen, op verzoek van de student, aan een individuele minor worden gekoppeld.

Na het behalen van extern gevolgde modules dient de student zelf een gewaarmerkte cijferlijst met daarop tenminste aangegeven de naam, het aantal studiepunten en de beoordeling van de gevolgde modules, te overhandigen aan de examencommissie. Als toetsdatum geldt dan de ontvangstdatum van de gewaarmerkte cijferlijst bij de examencommissie.

2. *Minor internationalisering*

De invulling van de minor wordt door de student in overleg met de coördinator internationalisering opgesteld en kent een omvang van 15 of 30 EC.

1.4 Alle overige minoren

Voor deelname aan hogeschoolbrede minoren en minoren die worden aangeboden door andere instellingen voor hoger onderwijs, dient te allen tijden vooraf toestemming aan de eigen examencommissie en aan de examencommissie van de penvoerende opleiding te worden gevraagd.

2 Onderwijsprogramma minoren van de opleiding biologie en medisch laboratorium onderzoek

In het onderstaande overzicht is per module achtereenvolgens weergegeven: de periode waarin het onderwijs wordt verzorgd, de modulecode, de modulenaam, de studielast in EC en sbu, de competentie met bijbehorend niveau, de toetsvorm, de beoordelingswijze (individueel of groepsgewijs) de beoordelingsschaal (cijfer, 1 – 10, of kwalificatie, V/O) en ten slotte de naam van de toets zoals geregistreerd in de studievoortgangsadministratie.

Minor Immunologie (MnIMML)			15 EC	420 sbu					
11 of 12	M11IMM	IMM Immunologie theorie	4 EC	112 sbu	Kennisdomein 2	schriftelijke toets	individueel	cijfer	IMM-IMM Ttoets
11 of 12	M11IMP	IMM Immunologie in de praktijk	5 EC	140 sbu	Onderzoeken 2	verslag	individueel	cijfer	IMM-IMP VSG
11 of 12	M11KIM	IMM Klinische immunologie	6 EC	168 sbu	Kennisdomein 2	presentatie	groep	cijfer	IMM-KIM PRE
Minor Infectieziekten (MnINFL)			15 EC	420 sbu					
11 of 12	M11INF	INF Infectieziekten	10 EC	280 sbu	Kennisdomein 2	schriftelijke toets	individueel	cijfer	INF-INF Ttoets
11 of 12	M11LIT	INF Literatuuronderzoek	5 EC	140 sbu	Kennisdomein 2	verslag	individueel	kwalificatie	INF-LIT VSG
Minor Laboratoriummanagement en kwaliteitszorg (MnLAML)			30 EC	840 sbu					
11	M11KAM	LAM Kwaliteit, ARBO en milieu	3 EC	84 sbu	Beheren, coördineren 2	opdrachten	groep	cijfer	LAM-KAM Opd
11	M11MOV	LAM Methodenontwikkeling en validatie	4 EC	112 sbu	Beheren, coördineren 2	portfolio	individueel	kwalificatie	LAM-MOV PTF
11	M11OEP	LAM Organisatiekunde en personeel	5 EC	140 sbu	Leiding gv., managen 1	portfolio	groep	kwalificatie	LAM-OEP PTF
11, 12	M11KZS	LAM Kwaliteitszorg en statistiek	3 EC	84 sbu	Beheren, coördineren 2	opdrachten	individueel	cijfer	LAM-KZS Opd
11, 12	M11MPM	LAM Management van processen en middelen	5 EC	140 sbu	Beheren, coördineren 2	praktijktoets	groep	cijfer	LAM-MPM KPT
12	M12OPD	LAM Minoropdracht	10 EC	280 sbu	Beheren, coördineren 2	praktijktoets	individueel	cijfer	LAM-OPD PT
Minor Molecular diagnostics (MnMODL)			15 EC	420 sbu					
11	M11ADA	MOD Article with data analysis	1 EC	28 sbu	Kennisdomein 2	verslag	individueel	cijfer	MOD-ADA VSG
11	M11HPI	MOD HPLC & protein isolation	2 EC	56 sbu	Experimenteren 2	praktijktoets	groep	cijfer	MOD-HPI PT
11	M11NAD	MOD Nucleic acids diagnostics	6 EC	168 sbu	Exp, kennis 2	schriftelijke toets	individueel	cijfer	MOD-NAD Ttoets
11	M11PMS	MOD Proteomics and mass spectroscopy	3 EC	84 sbu	Kennisdomein 2	presentatie	individueel	cijfer	MOD-PMS Pre
11	M11QIS	MOD Quality issues & statistics	3 EC	84 sbu	Kennisdomein 2	schriftelijke toets	individueel	cijfer	MOD-QIS Ttoets
Stageminor BM (MnSTBM)									
	MNSTA15	STB Minorstage BM 15 EC	15 EC	420 sbu	Onz., Exp., Kennis 2	praktijktoets	individueel	cijfer	STB-S15 PT
	MNSTA30	STB Minorstage BM 30 EC	30 EC	840 sbu	Onz., Exp., Kennis 2	praktijktoets	individueel	cijfer	STB-S30 PT

2.3 Onderwijsprogramma minoren zonder vaststaand programma

Individuele minor (IKMxx)

11, 12 Modulecodes, toetsvorm, beoordelingswijze, beoordelingsschaal en
studielast afhankelijk van de precieze invulling

Subtotaal: 1-30 EC

Minor Internationalisering

MNINT15	INT Internationalisering 15 EC	15 EC	420 sbu	Onz., Exp., Kennis 2	praktijktoets	individueel	cijfer	INT-I15 PT
MNINT30	INT Internationalisering 30 EC	30 EC	840 sbu	Onz., Exp., Kennis 2	praktijktoets	individueel	cijfer	INT-I30 PT

BIJLAGE D: REGELS MET BETREKKING TOT HET HOREN DOOR DE EXAMENCOMMISSIE

Artikel 1

De examencommissie hoort studenten:

- a. in alle gevallen waarin het horen van studenten verplicht is gesteld, zoals ingeval van een fraudemelding of (het voornemen tot) het verlenen van een bindend negatief studieadvies;
- b. in alle andere gevallen waarin het horen naar het oordeel van de examencommissie noodzakelijk is voor een zorgvuldige besluitvorming.

Artikel 2

Het horen van studenten geschiedt overeenkomstig de in deze bijlage opgenomen regels.

Artikel 3

De student wordt per brief en per e-mail uitgenodigd te verschijnen op een hoorzitting, te houden op een door de examencommissie te bepalen plaats en tijdstip.

Artikel 4

De student mag zich altijd door een derde laten bijstaan. Van deze mogelijkheid wordt de student in de in artikel 3 bedoelde uitnodiging op de hoogte gesteld.

Artikel 5

De student dient uiterlijk twee werkdagen voor de hoorzitting aan de examencommissie kenbaar te maken of hij zich tijdens de hoorzitting zal laten bijstaan, onder opgave van de naam van degene die hem bijstaat en de relatie waarin de student tot die persoon staat.

Artikel 6

Het horen van de student geschiedt door ten minste twee personen (nader te noemen: de hoorcommissie) waarvan ten minste één lid van de examencommissie, dat tijdens de hoorzitting de examencommissie vertegenwoordigt.

Artikel 7

Bij de opening van de hoorzitting wordt aan de student de aard en het doel van de hoorzitting kenbaar gemaakt. Tevens wordt de student meegedeeld hoe na afloop van de hoorzitting de procedure verder verloopt.

Artikel 8

De hoorcommissie stelt zoveel vragen als zij noodzakelijk acht om tot een zo volledig mogelijke beoordeling van de kwestie te komen.

Artikel 9

Aan het einde van de hoorzitting stelt de hoorcommissie de student in de gelegenheid nog vragen te stellen.

Artikel 10

De hoorcommissie sluit vervolgens de zitting.

Artikel 11

De hoorcommissie rapporteert schriftelijk over de hoorzitting aan de examencommissie en aan de student.

Artikel 12

Indien een student bij de examencommissie een verzoek of een klacht indient waarbij een examiner betrokken is die lid is van de examencommissie, neemt de betrokken examiner geen deel aan de behandeling van het verzoek of de klacht.

BIJLAGE E: REGELS MET BETREKKING TOT DE GOEDE GANG VAN ZAKEN TIJDENS TOETSEN EN TENTAMENS

Een toets kan zowel een schriftelijke als een niet-schriftelijke toets betreffen. Onder een *schriftelijke* toets wordt ook een digitale toets verstaan.

Een *niet-schriftelijke* toets is een toets die mondeling of aan de hand van een praktijkopdracht wordt uitgevoerd.

Een *surveillant* kan ook een docent of examinator zijn die als surveillant optreedt.

Deze bijlage heeft geen betrekking op toetsen als verslagen, producten, e.d. die moeten worden ingeleverd bij de examinator.

1. Een toets dient op de daartoe aangegeven tijd en plaats te beginnen en te eindigen. De examinatoren (in geval van een niet-schriftelijke toets) dan wel de surveillanten (in geval van een schriftelijke toets) dragen daartoe zorg.
2. Bij schriftelijke toetsing dient de student ten minste 10 minuten voor aanvang van een toets aanwezig te zijn. Studenten die later komen, worden niet meer toegelaten. Een uitzondering wordt gemaakt voor een student die wel op tijd aanwezig is, maar voor wie geen plaats meer is. Een surveillant zal in samenwerking met de afdeling Toetsondersteuning ervoor zorgen dat deze student alsnog in een (ander) toetslokaal wordt toegelaten.
3. Een student moet zich voor de start van en tijdens een toets kunnen legitimeren met een geldige collegekaart én een geldig legitimatiebewijs. Bij schriftelijke toetsing dienen de collegekaart en legitimatiebewijs voor de surveillanten goed zichtbaar (op de linkerbovenhoek) van de tafel van de student te liggen.
4. Voldoet een student niet aan punt 3, dan bepaalt de examencommissie dat de toets niet wordt beoordeeld, tenzij door haar achteraf anders wordt besloten. De student wordt niettemin in de gelegenheid gesteld de toets te kunnen maken.
5. Het is niet toegestaan na aanvang van een toets de toetsruimte te betreden.
6. Bij schriftelijke toetsing tekent de student vóór het verlaten van de toetsruimte de presentielijst.
7. Indien een student met een functiebeperking bij schriftelijke toetsing gebruik wil maken van toetsvoorzieningen die aan hem zijn toegekend door de examencommissie, zoals bijvoorbeeld laptop, toetsijdverlenging of toetsen op A3-formaat, dan meldt de student dit bij binnenkomst in het toetslokaal bij de surveillant. Het pasje Toetsvoorzieningen dient vervolgens goed zichtbaar (op de linkerbovenhoek) op de tafel van de student te liggen.
8. Bij schriftelijke toetsing levert de student na beëindiging van de toets het gemaakte werk, het al dan niet beschreven kladpapier en de toetsopgaven in bij de surveillant, tenzij op het voorblad van de toets anders is aangegeven. Daarna dient de student de toetsruimte te verlaten. Het is niet toegestaan om de toetsruimte in de eerste 30 minuten na aanvang van de toets of in de laatste 15 minuten voor het einde van de toets te verlaten.
9. Na het verlaten van de ruimte is het de student niet toegestaan zich op te houden in de naaste omgeving van de toetsruimte.
10. Bij schriftelijke toetsing mag uitsluitend toets- en kladpapier worden gebruikt dat door de surveillant is uitgereikt.
11. Bij schriftelijke toetsing mag uitsluitend een blauw- of zwartschrijvende pen worden gebruikt.
12. Toetsen waarbij gebruik gemaakt wordt van een schrapkaart, mogen uitsluitend met potlood worden ingevuld. Waar het het ICLON betreft, is het gebruik van een pen toegestaan. De student draagt zelf zorg voor potlood, gum en/of pen.
13. Bij schriftelijke toetsing is op het voorblad aangegeven van welke ondersteunende hulpmiddelen de student gebruik mag maken. De student is zelf verantwoordelijk voor het meebrengen van deze hulpmiddelen (bijvoorbeeld: een wettenbundel of een voorgeschreven rekenmachine).
14. De surveillant heeft het recht om alle hulpmiddelen te controleren op niet-toegestane inhoud. De surveillant is ook bevoegd een niet-toegestaan hulpmiddel in beslag te nemen als bewijs van een geconstateerde onregelmatigheid.
15. Bij schriftelijke toetsing gaat de surveillant niet inhoudelijk in op vragen, opmerkingen en klachten over de toets. De surveillant dient ze slechts te noteren op het meldingsformulier.

16. Vanaf het moment dat bij schriftelijke toetsing de toetsopgaven worden uitgedeeld, mogen studenten niet meer met elkaar communiceren en/of van hun toetsplaats te komen.
17. Bij schriftelijke toetsing is het studenten niet toegestaan om etenswaren te nuttigen, tenzij de examencommissie dit als toetsvoorziening heeft toegekend.
18. Bij schriftelijke toetsing dienen jassen en tassen op de daarvoor aangewezen plek in de toetsruimte te worden geplaatst. Mobiele telefoons en andere elektronische communicatiemiddelen, waaronder ook smartwatches, moeten worden uitgezet en in de tas of jas worden opgeborgen.
19. Het is studenten niet toegestaan om de toetsruimte tijdelijk te verlaten, ook niet voor toiletbezoek. In het geval de examencommissie toiletbezoek als toetsvoorziening heeft toegekend en de student wil van deze mogelijkheid gebruik maken, dienen alle goederen van de student in de toetsruimte blijven. De surveillant noteert het toiletbezoek op het meldingsformulier en loopt mee naar het toilet.
20. Het is bij schriftelijke toetsing verboden om, al dan niet met behulp van digitale opslagmedia, toetsvragen te kopiëren of over te nemen.

BIJLAGE F: OVERGANGSREGELINGEN

Diverse modules uit het onderwijsaanbod 2015-2016 behoren niet meer tot het curriculum 2016-2017. Studenten bij wie de betreffende modules onderdeel vormen van het examenprogramma en in 2015-2016 hebben deelgenomen aan de toetsen, worden in het cursusjaar 2016-2017 in de gelegenheid gesteld om deze modules alsnog te behalen. Na 2016-2017 worden geen toetsmogelijkheden voor deze modules meer aangeboden. De student kan dan de examencommissie een voorstel voor een aangepast examenprogramma doen. In het onderstaande overzicht is aangegeven hoe een vervallen module kan worden behaald en, indien gewenst en mogelijk, welke module uit het onderwijsaanbod 2016-2017 ter voorbereiding op de toets(en) kan worden gevolgd. Alle genoemde overgangsregelingen worden onder verantwoordelijkheid van (en in overleg met) de examencommissie uitgevoerd.

BM 2015-2016		Overgangsregeling 2016-2017		
Thema Studievaardigheden (BTSTV)				
B02BC1	STV Biologisch en chemisch rekenen 1	4 EC	toets wordt in periode 2 aangeboden	4 EC
B03BC2	STV Biologisch en chemisch rekenen 2	3 EC	toets wordt in periode 3 aangeboden	3 EC
B01VE1	STV Veiligheid 1	1 EC	B01VEI* STV Veiligheid	2 EC
B02VE2	STV Veiligheid 2	1 EC	B01VEI* STV Veiligheid	2 EC
Thema Propedeuse BM mlo-instromers (TMLMP)/Thema Propedeuse BM vwo-instromers (TVWMP)				
P05MIP	MLM/VWM Microscopie praktijk	1 EC	module wordt opnieuw aangeboden in periode 2	1 EC
P05MIT	MLM/VWM Microscopie theorie	1 EC	toets wordt in periode 2 aangeboden	1 EC
P05REV	MLM Rekennaarigheden	2 EC	B05REV MLO Rekennaarigheden	2 EC
P05TAV	MLM/VWM Taalvaardigheden	1 EC	B05TAV MLO/VWO Taalvaardigheden	1 EC
P06CLK	MLM/VWM Celweek	1 EC	module wordt opnieuw aangeboden in periode 2	1 EC
P05ILV	VWM Inleiding labvaardigheden	2 EC	B05ILV VWO Inleiding labvaardigheden	2 EC
Thema Biomoleculen en micro-organismen (TBEMH)				
H05CEL	BEM Celbiologie	3 EC	toets wordt in periode 1 aangeboden	3 EC
H05IDB	BEM Isolatie en detectie biomoleculen	3 EC	toets wordt in periode 1 aangeboden	3 EC
H05MID	BEM Microbiële identificatie	3 EC	module wordt opnieuw aangeboden in periode 1/2	3 EC
H05PBM	BEM Praktijk biomoleculen	3 EC	module wordt opnieuw aangeboden in periode 1/2	3 EC
H05PRZ	BEM Presentatie zuivering	1 EC	toets wordt in periode 1/2 aangeboden	1 EC
H05RAN	BEM Resistentie antibioticum	1 EC	module wordt opnieuw aangeboden in periode 1/2	1 EC
H05WBL	BEM Web-based learning	1 EC	opdrachten worden in periode 1 aangeboden	1 EC
Thema Biomoleculen en cellen (TBECH)				
H06EIA	BEC Eiwitisolatie en activiteit	2 EC	module wordt opnieuw aangeboden in periode 1/2	2 EC
H06IMC	BEC Immunochemie	2 EC	B06CIE* CEI Celbiologie en Immunochemie experimenteren	4 EC
H06IMM	BEC Immunologie	2 EC	toets wordt in periode 2 aangeboden	2 EC
H06KEB	DPC Kalibratie en buffers	1 EC	opdrachten worden in periode 2 aangeboden	1 EC
H06KLO	BEC Kloneren	2 EC	module wordt opnieuw aangeboden in periode 1/2	2 EC
H06PAT	BEC Pathologie	2 EC	toets wordt in periode 3 aangeboden	2 EC
H06REC	BEC Recombinant DNA	2 EC	toets wordt in periode 2 aangeboden	2 EC
H06SIG	BEC Celmetabolisme en signaaltransductie	2 EC	toets wordt in periode 2 aangeboden	2 EC
H06TST	BEC Toegepaste statistiek	2 EC	toets wordt in periode 2 aangeboden	2 EC
Thema Onderzoeken van cellen en weefsels (TOCWH)				
H07ANF	OCW Anatomie en fysiologie	4 EC	B07AFT PAM Anatomie en fysiologie theorie	5 EC
H07CEA	OCW Apoptose en celweek	3 EC	B06CIO CEI Celbiologie en Immunochemie onderzoek + celweek assessment B06CIE	3 EC
H07CIM	OCW Casus cytologie, immunolog. markers	2 EC	B07VAM* PAM Vergelijkende anatomie en markers	5 EC
H07CLS	OCW Celschade	3 EC	B07CLD PAM Cell damage	3 EC
H07CYT	OCW Cytologie	2 EC	toets wordt in periode 3 aangeboden	2 EC
H07MEM	OCW Microscopie en macroscopie	2 EC	toets wordt in periode 3 aangeboden	2 EC

H07VAE	OCW Vergelijkende anatomie en embryologie	1 EC	toets wordt in periode 3 aangeboden	1 EC
Thema De patiënt centraal (TDPCH)				
H08CPC	DPC Casussen de patiënt centraal	2 EC	opdrachten worden in periode 4 aangeboden	2 EC
H08HKC	DPC Hematologie en klinische chemie	2 EC	toets wordt in periode 4 aangeboden	2 EC
H08KAL	DPC Klinische analyse van lymfomen	1 EC	module wordt opnieuw aangeboden in periode 4	1 EC
H08KIM	DPC Klinische immunologie	2 EC	toets wordt in periode 4 aangeboden	2 EC
H08MMP	DPC Microbiologie in medische praktijk	2 EC	toets wordt in periode 4 aangeboden	2 EC
H08PKC	DPC Praktijk klin. chemie & hematologie	2 EC	module wordt opnieuw aangeboden in periode 4	2 EC
H08PMM	DPC Praktijk microbiol. in medische pt.	2 EC	module wordt opnieuw aangeboden in periode 4	2 EC
H08STA	DPC Statistiek	1 EC	toets wordt in periode 4 aangeboden	1 EC
H08VLA	DPC Virtual lab	1 EC	B06CIE* CEI Celbiologie en Immunochemie experimenteren	4 EC

**) Een onderdeel van deze module zal moeten worden gedaan, neem contact op met de themaleider*